

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIX. évfolyam.

Szubotica, 1928. CSÜTÖRTÖK, július 12.

185. szám

Telefon: Kladóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 370.
Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kladóhivatal és könyvostály, Szubotica
Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

KÖZBESZÓLÁS

A hét végére várják a válság megoldását, de vannak olyan verziók is, amelyek szerint a megoldás hónapokig is elhúzódhat. Legvalószínűbb, hogy a parlamentet elnapolják és ideiglenes kormány vezet az ügyeket az őszi választásokig és, ha ez bekövetkezik, akkor még hosszú hónapok múlva sem terelődik rendes kerékvágásba az ország kereke. Ma még senki sem tudja, hogy a verziók közül melyikből lesz valóság, az azonban bizonyos, hogy már teljes három hét telt el azóta, hogy *Racics* Punisa gyilkos fegyvere megnyitotta a válságot. A három héttől a legoptimistább számítás szerint is legalább egy hónap lesz, ha egyáltalán sikerül a mai parlamenttel valami megoldást találni. A kormányválság a mi sajátos viszonyaink mellett csaknem teljes munkaszünetet jelent az államigazgatásban és a nép, amelynek verejtékes munkájából kisajított adódinárok tartják fenn a gigászi adminisztrációt, joggal elvárhatja, hogy sorsának intézői ne bánjanak olyan könnyelműen a hetekkel, meg a hónapokkal és ne kárhosszasság beláthatatlan időnkig félenségre a népképviselőket még olyan súlyos politikai viszonyok közepette sem, mint a maiak.

*

Bölcse tartja a mondás, hogy a termés csak akkor biztos, ha már szákon van. A szántón most van a dandárja a munkának és az aratás és eséplés közben még nem érkezünk el a betakarításhoz. Mindamellett a legnehezebb részén szerencsésen már tulesünk és bizakodó hittel remélhetjük, hogy a föld ebben az évben bőkezűbben mér az áldást, mint tavaly. A termésjelentések rendkívül biztatók és úgy látszik, hogy a múlt évi szükséglet után az idén nagyobb exportra rendezkedhet be a jugoszláviai gabonakereskedeleml. A kiviteli kampány kezdetétől már csak néhány hét választ el bennünket és a hivatalos köröknek már régen meg kellett volna tenni a szükséges lépéseket, hogy az exportra kerülő gabona elhelyezési lehetőségét biztosítsák a külföldi piacokon. Amerikából ugyan csak jó termésről érkeznek hírek és a chicagói tőzsde jelentései már is leszorítják a világpiacon árakat. Ilyen körülmények között csak annál sürgetőbb, hogy tarifális kedvezményekkel, előnyös szerződések kötésével és más célravezető eszközökkel versenyképessé tegyék gabonánkat a külföldön, hogy a százezer sebből vérvő közgazdaság csak valamennyire is kárpótlást találjon az exporttevékenységben. Sajnos, az illetékesek mindegyike nem gondolnak és ezen nem is csodálkozhatunk. Kormányválság alatt munkára nincs idő.

*

Fdbian Béla képviselő adatai, amelyeket a magyar képviselőházban a forgalmi adóellenőrök garázdálkodásáról terjesztett elő, megdöbbentő képet adnak arról, hogy az adóprás milyen kárlehetetlen szigorral működik Magyarországon. Az egész világ egy város és ha saját portánkon kezdve végigtekintünk szomszédainkon és szomszédaink

szomszédján, mindenütt az adóvégrehajtó működésének sárga nyomaikra akadunk. A helyzet sehol sem jobb, mint nálunk és csak az a baj, hogy a magunk adónyomoruságában, sajnos, édeskevéssé vigaszt nyújt, hogy mások még rosszabb

helyzetben vannak, mint mi magunk. Az államigazgatás kiadásai mindenütt sokszorosára növekedtek a háború után és az állam kénytelen polgáraitól olyan anyagi áldozatokat követelni, amelyek azelőtt elképzelhetetlenek voltak. A polgár

panaszok és — fizet. A fizetőképességnek azonban van határa és — akár Magyarországról van szó, akár Jugoszláviáról, vagy a világ bármelyik államáról — ezt a határt nem lehet állandóan és rendszeresen túllépni.

A parasztdemokrata koalíció feloszlatja parlamenti klubját

Tovább folynak a kibontakozási tárgyalások — Szerdán Vukicssevics, Davidovics, Marinkovics és Zserjav voltak audiencián

Beogradban nem tartják valószínűnek semleges kormány megalakítását

Beogradból jelentik: A szerdai nap még mindig nem hozta meg a válság megoldását. A válság elhúzódása a legjobb bizonyítéka annak, hogy milyen súlyos problémák megoldásával állunk szemben. A konzultációk az udvarnál tovább folytak, de még mindig lassabb tempóban, mint a válság első napjaiban. Még kedden késő este tízenegy órakor Ófelsége a király, aki éppen emiatt tért vissza a Dedinjérol, kihallgatáson fogadta dr. Zserjav Gregor szlovéniai független demokrata képviselőt. A szerdai audienciák sorát Vukicssevics Velja miniszterelnök nyitotta meg, akinek tulajdonképpen még kedden kellett volna megjelennie kihallgatáson, de a miniszterelnök a délutáni és esti órákat horgászással töltötte és nem tudta megvárni. Így Vukicssevics miniszterelnököt szerdán reggel a Dedinjén fogadta kihallgatáson a király. Ófelsége később visszatért a királyi palotába, ahol délelőtt csak Marinkovics Vója külügyminiszter fogadta kihallgatáson. Délután háromnegyed hatkor Davidovics Ljuba, a demokrata párt elnöke jelent meg audiencián a királynál.

Radikális konferenciák a Páris-szállóan

A szerdai nap folyamán különösen a radikális párt vezetői mutattak nagy aktivitást, egy a főbizottság, mint a kormány körül csoportosuló politikusok. Sztanojevics Aca, a főbizottság első alelnöke, aki mint jelentették, kedden audiencián jelent meg Ófelségénél, szerdán a Páris-szállóbeli lakásán konferenciát tartott a főbizottság köré csoportosuló radikális politikusokkal. A konferencián résztvettek Miletics Kreszta, Makszimovics Bóza, Kojics Dragutin, Sztanics Andra, Szrszkiés Milan, Radojevics Ante, Ninesics Momcsilo, Trifunovics Misa és Uzimovics Nikola. Sztanojevics Aca beszámolt a válság jelenlegi állásáról és a kibontakozási lehetőségekről.

Tíz órakor a Páris-szálló ugynevezett vadászszobájában körülbelül husz radikális képviselő gyűlt össze, akik nagy részt Vukicssevics miniszterelnök hívei és köztük volt Markovics Lázár volt igazságügyminiszter is. Később az előző konferencián résztvevő politikusok is idejöttek és Sztanojevics Aca ennek a második konferenciának résztvevőit is informálta a helyzetről. Erről a konferenciáról, amelyről csak rezerváltan nyilatkoztak a résztvevő politikusok, annyit sikerült megtudni, hogy

Markovics Lázár élesen támadta a főbizottságot, amely a válság megoldása tekintetében nem tart ösz-

szeköttetést a képviselői klubbal. Markovics támadására Uzunovics Nikola és Trifunovics Misa válaszoltak.

Tanácskozások a miniszterelnökségen

Ugyanebben az időben Vukicssevics Velja miniszterelnök is magához hívatta a kormány radikális tagjait és a kormányhoz közelálló több képviselőt, akikkel a miniszterelnökségen megvitatta a helyzetet. A konferencia után Vukicssevics hívei között meglehetősen bizakodó hangulat volt és hangsúlyozták, hogy véleményük szerint nem lesz más megoldás, mint a négyes koalíció helyreállítása. Ezt azzal is indokolták, hogy most már a parasztdemokrata koalíció is azon az állásponton van, hogy a kinevezendő ideiglenes kormánynak el kell végeznie még néhány sürgős ügyet a mai parlamenttel. A semleges kormány így függő viszonyba kerülne a parlamenti többséggel, amely azonban nem volna hajlandó támogatni, mert a semleges kormány pusztá létezése a parlamentarizmus elvének teljes negligálását jelenti.

Különösen azt hangsúlyozták, hogy egy ugynevezett neutrális kormány csak mint választási kormány volna elképzelhető. Eppen ezért a mostani parlamenti többség bizalmára egy ilyen kormány nem számíthat. Egyébként, mint a négyes koalíció miniszterelnökjelöltjét leginkább Korosecet emlegetik.

Amikor ennek az érvelésnek a híre a parasztdemokrata koalícióhoz eljutott, igen csodálkoztak rajta, miután semmit sem tudtak arról, hogy a parasztdemokrata koalíció belemerne olyan megoldásba, hogy a kinevezendő neutrális kormány a mostani parlamenttel dolgozna.

Pribicsevics Szvetozár nyilatkozata

Pribicsevics Szvetozár szerda este hét órakor fogadta az újságírókat és előttek a következő nyilatkozatot tette:

— A mai *Pravda* azt jelenti, hogy Szarajevóban tekintélyes független demokráta irásban azt követelték a pártvezetőségtől, hogy egy személy büntetést ne terjessze ki sem csoportra, sem pedig egy egész népfajra, mert ők egy ilyen akcióban nem követhetnek a pártvezetőséget. Nem igaz, hogy a független demokrata párt vezetősége szarajevói barátaitól ilyen figyelmeztetést kapott, de nem is kaphatott, mert senki sem terjesztette ki a büntetést egy népfajra. Ez csak ráfogás a kormányzó-klikkek részéről, amelyek már akciót indítottak, hogy a faji harcot szítják a népközött, remélve, hogy ezeknek a faji

parasztdemokrata koalíció körében hangsúlyozták, hogy ez a verzió légből kapott, mert

a koalíció továbbra is kitart amellett a követelés mellett, hogy a parlamentet fel kell oszlatni és új választásokat kell kiírni.

Az egyetlen concesszió, amit a parasztdemokrata koalíció elképzelhet, az lehet, hogy

a kinevezendő új kormány ne azonnal oszlassa fel a parlamentet, hanem pár hónapra napolja el

és csak azután történjen meg a feloszlatás anélkül azonban, hogy a parlament ez idő alatt egyetlen ülést is tartana.

Ami a pártonkívüli kormány kinevezésének ügyét illeti, politikai körökben még mindig ezt tartják a legvalószínűbb eshetőségeknek.

Az a hír, hogy Balugdzsics berlini követ, egyik legtöbbször emlegetett miniszterelnök jelölje ennek a kombinációnak, már Berlinből Beogradba is érkezett, nem bizonyult valósnak. A szerdai nap folyamán ennek a verzióknak nem is tulajdonítottak nagy fontosságot, ezzel szemben azonban

Hadzsics tábornok nevét emlegetik, mint miniszterelnökjelöltet.

A szerdai napon még egy név került föl: Rakics Milan, római követ neve és pedig azzal az indoklással, hogy Balugdzsicsnak Rómában nincsenek jó összeköttetései, viszont Rakics kitűnő összeköttetésekkel rendelkezik, amelyeket jól felhasználhatna az esetben, ha az Olaszországgal való viszony újból rendezésének kérdése aktuálissá válik.

harcolnak a segítségével hatalmon tartatják magukat. Nem igaz a Pravdának az a híre sem, hogy Radicsnak javaslatot küldtek, hogy semleges kormány alakuljon tudósokból, amely a parlamenttel dolgozna, amíg a kölcsönt és a nettunói konvenciókat el nem végeznék. Radics nem kapott semmi ilyen értelmű javaslatot és ő nem óhajt tárgyalni ilyen javaslatról. A parlamenti büntetést után azonnal elhatározta a parasztdemokrata koalíció, hogy

ebbe a parlamentbe többet nem megy be.

A parasztdemokrata koalíció általában és a horvátok különösen, mint végső harcot fogják föl egy olyan kormány alakulását, amely dolgozna ezzel a parlamenttel, amelyben horvát vért ontottak.

— Akik a szenvedélyeket le akarja csendesíteni, akik belső békét akar az országban, akik azt akarják, hogy megteremtse az előfeltételeket az állam konszolidálására, akik fenn akarják tartani az állami egységet, az el fogja fogadni legálább azt a minimumát a parasztdemokrata koalíció kívánásainak és javaslatának, hogy semleges kormány alakuljon meg, amely fel fogja oszlatni a parlamentet és szabad választásokat fog folytatni.

— A kölcsön egyébként is megbukott és világos, hogy télig nem is lehet realizálni, addig pedig a szabad választásokat már lefolytatták. A nettunól egyezmény ratifikálását nem követeli még Olaszország sem és nem tudom, hogy miért kell a mi államférfiainknak nagyobb olaszoknak lenni az olaszoknál.

Egyébként az ország belső békéje és konszolidációja fontosabb, mint a kölcsön és a nettunói konvenciók.

— Ezenkívül a leghatározottabban meg kell cáfolnom, hogy Radics bárkivel is tárgyalt volna valamilyen, akár munka-, akár választási kormányról a radikális főbizottságból és a parasztdemokrata koalícióból. Erről nem voltak tárgyalások semmiféle formában és senki a parasztdemokrata koalíció mértékadó köréből nem volt abban a helyzetben, hogy erről tárgyalt volna.

Pribicevics ezután hosszasan foglalkozott a Pravdának egy cikkével, amely Radics cikkeiből idézett és megállapította, hogy a lap nem vette figyelembe, hogy az illető cikkekben csak az angol lapoknak a közlését ismertetik és azt kommentálják, nem pedig önálló véleménynyilvánításról van szó.

A horvát parasztpárt minden összeköttetést megszakít a parlamenttel

Zagrebból jelentik: A horvát parasztpárt elhatározta, hogy

képviselői klubját feloszlatja Beogradban.

Ebből a célból Beogradba utaztak Drjevićs, Ratyan és Jelasic képviselők, akik megszüntetik a parasztdemokrata koalíció klubjának a titkárságát és likvidálják a klub ügyeit.

Ezzel formálisan is keresztül akarja vinni a parasztdemokrata koalíció teljes szakítását a beogradi parlamenttel.

»A semleges kormány« névsora

A horvát parasztpárt körében a korszokról semmiféle nyilatkozatot nem tesznek. A párt álláspontjára azonban jellemző a *Narodni Valnak* kis cikke, amely »Hogy fogják megoldani a kormánykriszist« címmel jelent meg és a következőket tartalmazza:

»Megbízható forrásból szerzett értesüléseink szerint a radikálisok és a demokráta között nagy pánikot keltek azok a hírek, hogy az új kormány még ezen a héten megalakul semleges személyekből, akiknek autoritása és becsületessége biztosítékot nyújt a szabad választásokra. Ez a semleges kormány a választásokat az alkotmányrevízió jel-szavával bonyolítaná le, úgyhogy a szerb-horvát és szlovén nép szabad akaratából választott képviselők majorizálás nélkül, ahogy az a korfui paktummal ellentétben a vidovdani alkotmánnyal történt, véglegesen berendezzék az államot, ahogy az a három nép szuverén akaratának megfelel.«

Zagrebban már a kinevezendő semleges kormány névsorát is ismerik és politikai körökben azt beszélnek, hogy

a semleges kormány elnöke Hadzics tábornok, mostani hadügyminiszter lesz, külügyminiszter Bajuzsics berlini követ, pénzügyminiszter Letica Iván államtitár, közoktatási miniszter Sitovics József nyugalmazott egyetemi tanár, volt szaborképviselő, egészségügyi miniszter dr. Stampar Anrija miniszteri osztályfőnök, kereskedelmi miniszter Eajkics Velimir nagyiparos, közlekedési miniszter Steler István szarajevói vasutigazgató.

A kinevezendő kormány tagjai garanciát vállalának, hogy nem jelöltetik magukat a választásokon, hogy ezzel is biz-

— Néhány nappal ezelőtt hallottam — folytatta ezután Pribicevics — hogy egyes beogradi körök mind arra várnak, hogy mit fog mondani Radics, aki eddigi kijelentéseiben állandóan a lelkek megbékülését, a konszolidációt és az állam legfőbb érdekeit hangsúlyozta. Minthogy Radics nem nyilatkozott a beogradi sajtó szájaize szerint, elővesznek olyan lapokat, amelyekbe Radics irt bevezetéseket. A Pravda ezzel kapcsolatban már is azt írja, hogy: »Radics már kezd...« Ugy látszik, hogy Radicsnak nem szabad beszélnie, nem szabad írnia, csak hallgatnia szabad. A kis politikai intrikusoknak abba kellene hagyniok intrikáikat. Radics az utóbbi nyilatkozataiban oly békülékeny hangon beszélt, ami példa nélkül áll a politika történetében. Radics különben is kijelentette, hogy hajlandó megegyezést kötni a választások után. Ha ezt a jelenlegi kormány nem fogadja el, akkor ez azt jelenti, hogy nem akarja kezéből kiadni a hatalmat.

Davidovics audienciája

Davidovics Ljuba szerda délutáni audiencián jelent meg a királynál. Davidovics háromnegyed hattól hét óráig volt az udvarnál, ahonnan a külügyminisztériumba ment és felkereste Marinkovics Vóját.

Davidovics az újságíróknak a következőket mondotta:

— A helyzetről beszéltünk és az utóbbi időben tett javaslatokról. Abban maradtunk, hogy a helyzetet tanulmányozni fogjuk, hogy a végső döntést meg-

tosítsák a választások szabad lefolyását.

Radics István látogatói

A szerdai nap folyamán Radics István több látogatót fogadott. Felkereste a horvát parasztpárt vezérét Boissier André francia konzul, dr. Trzieski Milorad egyetemi tanár, a hágai döntőbírósi konferencia jugoszláv bizottságának elnöke, továbbá a zagrebi tartománygyűlés elnöksége, dr. Superina Benjamin volt miniszter és disszidens Radics-párti képviselő, akinek leánya virágot is hozott Radicsnak. Mindezeknél fontosabb volt Popovics Szvetisláv dr. független demokrata képviselő látogatása. Popovics Pribicevics Szvetozár megbízásából járt Radicsnál és csaknem egész nap folyamán tanácskozott vele. Popovics szerdán este utazott vissza Beogradba.

Radicsnak nincs hőemelkedése

Szerdán orvosi konzilium volt Radics Istvánnál és konstataáltak, hogy Radics a merénylet óta első ízben volt lázmentes, amennyiben hőmérséklete 36,7 volt, érverése pedig 92. Az orvosok elhatározták, hogy ezentúl csak minden második napon adnak a betegnek friss kötetet.

Uccákat és községet neveznek el a meggyilkolt horvát képviselőkről

A *Narodno Zastita* horvát kultur és jótékonsági egyesület szerdán Zagrebban gyászülést tartott, legkitünőbb munkásának, dr. Baszarics Gyurónak halála emlékére. Az ülésen elhatározták, hogy a Virovitica és Daruvar között lévő Okrugljače községet, amely dr. Baszarics Gyuró telepítése, *Baszaricskóvónak* nevezik el.

Susák város elhatározta, hogy egy-egy uccát fog elnevezni Radics Pavletről és Baszarics Gyuróról.

Radics István virágcsokrot adott kezelőorvosának

Dr. Kosztics orvostanár, aki Radics Istvánt Beogradban kezelte és Zagrebban is elkísérte, kedd este tért vissza Beogradba. Kosztics tanár elutazása előtt felkereste Radics Istvánt, aki mikor meglátta kezelőorvosát, ragyogó arccal így szólt:

— Ha önt látom, hőmérsékletem 37

fok alá, érverésem pedig 100 alá száll. Radics ekkor egy virágcsokrot nyújtott át Koszticsnak ezekkel a szavakkal:

— Nagy adósa vagyok önnek és nem tudom, hogyan háláljam meg, amit érttem tett. De remélem nemsokára viszontlátjuk egymást Beogradban.

Kosztics professzor a bucsulátogatás

Romániába menekültek Protogerov bolgár tábornok gyilkosai Jelentkeztek a merénylet szemtanui

Szófiából jelentik: Protogerov tábornok meggyilkolása ügyében megindult nyomozás még mindig nem hozott semmi eredményt. A gyilkosokról kapott személyleírást megküldték az ország valamennyi rendőrhatalóságának, azonban nem valószínű, hogy sikerül elfogni őket, mert minden jel arra val, hogy külföldre menekültek.

A rendőrségen többen jelentkeztek, akik személyleírást adtak a gyilkosokról. A merénylet egyetlen szemtanuja, Kuner gárdaaltiszt volt, aki azonban

után több képviselővel a városi pincébe ment, ahol tiszteletére bankettet rendeztek. A banketten *Macsek*, *Baszarics József* és dr. *Drjevićs Szekula* képviselők mondtak felköszöntőt, majd a bankett végeztével a parasztpárt ifjusága zene szóval kísérte dr. Koszticsot a pályaudvarra.

a merénylők arcát nem látta a sötétben. Egy másik szemtanu szerint a gyilkosok menekülésük közben zsebkezdőt tartottak arcuk elé. Kedden egy nő jelentkezett a szotini rendőrségen, aki a legpontosabb személyleírást adta Protogerov tábornok gyilkosairól.

Ugyancsak kedden többen jelentkeztek, akik a merénylőket, akiket a személyleírások alapján ismertek fel, a román határ közelében látták. Valószínű, hogy Protogerov gyilkosai Romániába szöktek át.

Löwenstein bérbe akarta venni az utódállamok vasutait

Az eltűnt belga bankár hol'teste még mindig nem került meg

Brüsszelből jelentik: A La-Manche csatornán tovább folytatják a kutatást Löwenstein Alfréd holtteste után, ami azonban még mindig nem került meg és így továbbra is teljes homály borítja a bankár titokzatos eltűnésének körülményeit. A különböző verziók egyre bővülnek, anélkül azonban, hogy valaki is bizonyosat tudna.

Bécsi jelentés szerint Löwenstein az utolsó időben a *dunai államok vasutai kibérlésének tervével foglalkozott*. Ezt a tervet az amerikai Morgan bankháztól sajátította ki, amelynek megbízottja tavasszal tárgyalásokat folytatott Prágában a csehszlovák vasutak bérbevételéről és tapogatózott Bécsben, Budapesten, Beogradban és Bukarestben is. Ezek a tárgyalások nem vezettek eredményre

és a dunai államok nagyrészt stratégiai okokból visszautasították az amerikai ajánlatot.

A tervet a nyár elején Löwenstein kapta fel és nemzetközi részvénytársaság alapítását vette tervbe, amely ajánlatot tett volna a dunai államok vasutainak kibérlésére. Löwenstein koncepciója szerint a *vasutak egységes kereskedelmi irányítás alatt a tarifák emelése nélkül olyan nagy jövedelmet biztosítanak*, hogy a részvénytársaságnak módjában lenne az egyes utódállamok részére a vasutak jelenlegi bevételénél lényegesen nagyobb bért fizetni. Löwenstein az ősz elején szándékozott az utódállamok kormányával közvetlen tárgyalásokra lépni, de halála most ezt az érdekes tervét is meghiúsította.

Az orosz kémkedésből súlyos kára van Németországnak

Berlinből jelentik: A német repülőügyi kísérleti állomás kémkedési ügye ugylátszik igen nagy arányokat fog ölteni. A kísérleti állomás hatósági ellenőrző szerv megkapja a gyártásra engedélyezett repülőgépek és léghajók terveit és mintáit. Az intézet így betekintést nyer a legtitkosabb szerkezetű munkába és birtokába jut a legfőbb titokban őrzött adatoknak is.

Németországban nagy megütközést kelt, hogy ezeket a fontos adatokat el-

adták Oroszországnak. Katonai szempontokon túl utálnak üzleti szempontokra is, mert Oroszország repülőgépgyártását tudvalevőleg már rég függetleníteni akarja a külföldtől, amelynek érdekében minden eszközt megragad. Ugy tudják, hogy az orosz megbízottak főként a Junkers és Domrmier típusu repülőgépekre helyezték a legtöbb súlyt.

A kémkedés ügyében sok letartóztatás várható.

Grandja Iván elmondja megsebesülése történetét

Zagrebból jelentik: A zagrebi lapok munkatársai kedden megjelentek Grandja Ivánnál és megkérték a sebesült képviselőt, hogy mondja el megsebesülése történetét.

Grandja érdekes és eddig ismeretlen részleteket tárt fel az izgalmas eseményekről és a parlamenti harc vezetes pillanatairól.

— A lövés pillanatában — kezdte Grandja — balkezemmel a képviselői padra támaszkodtam, jobbommal pedig Radics István karját fogtam és szaggatott szavakkal, félajultan az izgalomtól könnyörögtem neki:

— Elnök ur, az Istenért, ugorjon félre, hisz megölnék bennünket.

Amikor a golyó átfurta a jobb karomat és nehéz sebet ejtett rajtam, Radics mellé estem, aki ebben a pillanatban oldalt fordult és ennek köszönhető, hogy a golyó nem egészen előlről találta.

Grandja a sebesüléssel kapcsolatban egy érdekes epizód is felemlített:

— Néhány nappal az események után elhozattam a kórházba azt az öltözetet, amelyet a végzetes ülésen viseltem. Amikor a kabátból kiraktam tárcámat és irataimat, meglepetéssel konstataáltam, hogy a golyó benne maradt kabátom bal beldőzsebében, ahol tárcámat, képviselői igazolványomat és egy takarékbetétkönyvet őriztem. A betétkönyvet mint a párt pénztárosa hordtam magamnál és az pártpénzekről volt kiállítva.

Grandja ezután elmondotta, hogy az első időkben szinte elviselhetetlen fájdalom kínozták és a folytonos fekvés is nyomasztólag hatott a kedélyére.

— Most már — fejezte be nyilatkozatát — hála a jó Istennek sétálhatok is olykor. Az orvosok nem nagyon biztattak eleinte, úgy hogy azt hittem még hónapokig kell majd az ágyat őriznem.

Nem vezetnek eredményre az olaszok albániai petroleumkutatásai

Az olasz kormány újabb húszmillió líra előleg megszavazását kéri az albániai petroleumkutatások céljaira

Milanóból jelentik: Az Albániában folyó olasz petroleumfúrások céljaira az olasz kormány a kamarától újabb húszmillió líra előlegért kért, mert az 1925-ben megszavazott 30 millió líra nem volt elég a munkálatokra.

Az olasz államvasutak igazgatósága, amely megbízást kapott az albániai petroleumkutatásokra, 10 helyen rendezett be Albániában telenet és a különböző területeken több mint 300 fúrást végeztek. Az eddigi eredmények azonban nem elégségesek. Egyes vidékeken ugyan már csekély mértékben találtak is petroleumot, de még nem lehet tudni, hogy ezeknek a területeknek kiaknázása gazdaságos lesz-e.

A 20 millió líra előlegért kérés kormányjavaslat megállapítja, hogy a petroleumfúrási munkálatokat nemcsak folytatni kell, hanem máshol is meg kell kezdeni.

Megkezdte működését a noviszádi kereskedelmi kamara választott bírósága

A kamara a Felső-Bácska részére Szuboticeán külön választott bíróságot létesít

Noviszadról jelentik: A noviszádi kereskedelmi, gyáripari és iparkamara magánjogi vitás kérdések eldöntésére — amint már jeleztük — választott bírósági rendszert létesített, amely működését a közeli napokban már megkezdte. Ezzel kapcsolatban a noviszádi kamara vezetősége részéről a következőket mondták a *Bácsme gyei Napló* munkatársának.

— Már 1919-ben, amikor a noviszádi kereskedelmi kamarát létesítették, az alapszabályok 12-ik szakaszának második pontjában intézkedtek a választott bírósági rendszer létesítéséről. A kamara a választott bíróságot akkor ugyan csak esetről-esetre vélte szükségesnek, mert a választott bírósági rendszer, akkor még — a kamaráknál — nem volt törvényesen rendezve és ugyancsak kizárólag tőzsdei ügyek vitás eseteit bírálták el a tőzsdénél megszervezett tőzsdebíróságok.

— Később a noviszádi kereskedelmi, gyáripari és iparkamara azzal a kéréssel fordult a kormányhoz, hogy törvényes rendelkezésekkel engedélyezze és szabályozza kereskedők, gyáriparosok és iparosok vitás ügyeinek eldöntésére a kamarák választott bírósági rendszerét. A kormány a kérelmet csak az 1928/29. évi pénzügyi törvény 298-ik szakaszában honorálta, mire a noviszádi kamara nyomban előterjesztette a kereskedelmi miniszternek a választott bíróság szervezésére vonatkozó szabályzatát. A kereskedelmi miniszter 1928 májusában jóváhagyta a noviszádi kamara választott bírósági szervezeti szabályzatát, amely most rövidesen életbe lép és amely gyors, igazságos és olcsó ítélkezéssel a gazdasági köröknek bizonyára nagy előnyére lesz.

— Peres ügyeket ilyen választott bírósági rendszerrel nem rónak le csak az ítéleti (döntési) ügyeket kell az illetéki törvény 173-ik szakasza értelmében megfizetni. A választott bíróság ítéletei (döntései), valamint az előtte megkötött egyezségek jogerősök és épp olyan módon végrehajthatók, mint az állami bíróságok ítéletei, döntései.

— A kamara a közeli napokban megtartandó plenáris ülésén bizonyos számú választott bírót ki fog jelölni — minden szakmából és a kamara egész területéről — és a bírák jegyzékét közre fogja tenni. A vitás kérdések kéttagú bíróság elé kerülnek, minden peres ítélek joga van a választott bírák névsorából egyet választani. A két bíró közösen választ elnököt és minden választott bírósági tanácsban bírói képesítéssel és sok évi bírói gyakorlattal bíró joggyűjtő elnököt (titkár) fog működtetni, akit a kamara már ki is jelölt. A joggyűjtő elnöknek csak tanácskozási joga van, de szavazati joga nincs. A bírói eljárás vagy szóbeli bejelentés alapján, amely esetben a panasz jegyzőkönyve foglaltatik, vagy írásbeli beadvány alapján indul meg. Fontos körülmény, hogy a peres felek a kamara választott bírósága előtt jogerős és végrehajtható egyezségeket köthetnek, amennyiben akár előzetesen, akár utólagosan megállapodnak a kamarai választott bíróság illetékességével.

— Az eljárást szabályozó rendelkezések a peres feleknek biztosítják a jogot, hogy a választott bírák névsorából maguk választhatják saját választott bírájukat és joguk van az ellenfél választott bíráját esetleg vissza is vetni. Biztosítva van továbbá a feleknek, hogy minden törvényes védekezési lehetőséget kihasználjanak.

— A kamara a felek érdekében elhatározta, hogy Szuboticeán is választott bíróságot létesít Szuboticea, Szombor, Szarakanizsa, Szentá vrosok, az apatini, szombori, bácskatopolai és szecsányi jársok kereskedői, gyáriparosai és iparosai részére. A választott bírák tisztviselői állás. A testületek, amelyek a kamara felszólított hogy a választott bíróság tagjait javaslatba hozzák, nagy erkölcsi felelősséggel tartoznak és feladatuk a javaslatba hozott bírák szakképzettségét, bölcsességét és erkölcsi integritását szem előtt tartani, hogy a választott bíróságok ítéletei nemcsak a törvény értelmében jogerősök legyenek, hanem a pártatlanság minden kellékével bírjanak.

— A kamara a felek érdekében elhatározta, hogy Szuboticeán is választott bíróságot létesít Szuboticea, Szombor, Szarakanizsa, Szentá vrosok, az apatini, szombori, bácskatopolai és szecsányi jársok kereskedői, gyáriparosai és iparosai részére. A választott bírák tisztviselői állás. A testületek, amelyek a kamara felszólított hogy a választott bíróság tagjait javaslatba hozzák, nagy erkölcsi felelősséggel tartoznak és feladatuk a javaslatba hozott bírák szakképzettségét, bölcsességét és erkölcsi integritását szem előtt tartani, hogy a választott bíróságok ítéletei nemcsak a törvény értelmében jogerősök legyenek, hanem a pártatlanság minden kellékével bírjanak.

Moszkva eltávolítja a csehszlovák kommunista-párt vezetőségét

A Vörös Nap kudarcának hatása

Prágából jelentik: Kedd reggel óta a képviselőház klubhelyiségeiben permanens ülést tart a kommunista párt központi végrehajtóbizottsága, amely a Vörös Nap fiascojának okaival foglalkozik.

Még a kommunista sajtó részére sem adnak ki kommunikékat a konferenciáról, amely zárt ajtó mögött folyik. A központi végrehajtóbizottság az ügyben átirattal akar Moszkvához fordulni és a kudarc okait szóvá fogja tenni a csehszlovák parlamentben is.

Parlament körökben úgy tudják, hogy az ülés rendkívül fontossággal bír a csehszlovákiai kommunista párt intern dolgaira nézve. Az eddigi vezetőség hír szerint távozni fog, mert bebizonyította tehetetlenségét a Vörös Nap rendezésénél. A Moszkvában most ülésező kommunista internacionálé bevárja a prágai klubülés határozatát és csak azután dől el a csehszlovákiai kommunisták vezetőségének sorsa. A határozatot kommunista körökben nagy érdeklődés előzi meg.

A jugoszláv-görög barátság felélesztését kívánja Venizelosz

A görög royalista lapok zendüléssel fenyegetőznek a választójogi törvény módosítása miatt

Pangalos volt diktátort szabadlábra helyezték

Athénből jelentik: Egész Görögországban óriási szenzációt kelt, hogy Pangalos tábornok volt diktátort a kormány uszítására csúttörtőkre virradó éjjel huszonháromhavi vizsgálati fogság után szabadlábra helyezték.

A kamara az ősszel fog dönteni arról, hogy a vizsgálat adatai alapján maga folytassa-e le az eljárást Pangalos ellen.

A royalista lapok élesen támadják Konduriotisz köztársasági elnököt és Venizelosz miniszterelnököt a választójogi módosításáról kiadott kormányrendelet miatt.

Ebben a rendeletben az eddigi proporciós választási eljárást hatályon kívül helyezték és ehelyett plurális választójogot léptettek életbe, mert Venizelosz szerint csak így lehet életképes kormányt összehozni.

A royalisták alkotmánysegéssel vádolják Venizeloszt, valamint Konduriotisz és egyes lapok általános zendülései fenyegetőznek.

Metaxasz, akit eddig a mérsékelt monarchisták közé számítottak, kijelentette, hogy Venizelosz ellen már nem elég szavakkal harcolni, hanem elérkezett a cselekedetek ideje.

Konduriotisz és Venizelosz július végén részt vesznek az 1913. évi görög-szerb-bolgár háború halottainak emlékére Píthiszben emelt emlékmű leleplezési ünnepélyén, amelyre meghívták a jugoszláv hadsereg képviselőjét is. Ez az esemény igen fontos politikai jellegű tüntetés, mert arra vall, hogy Venizelosz nagy súlyt helyez a jugoszláv-görög barátság felélesztésére.

és ezért Görögországban általános felütést kelt.

Nincs hír Nobile hátrahagyott embereiről

A Viglieri-csoport egyik tagja megőrült — Beszüntették az Amundsen utáni kutatást

Mussolini Rómába rendelte Nobile tábornokot

Kopenhágából jelentik: A Citta di Milanon lévő újságírók napok óta nem küldenek újabb jelentéseket. Ebből arra következtetnek, hogy

a jég táblán lévő táborból, ha hiányosan, de csak szomorú hírek érkeznek, amelyeket egyelőre nem akarnak nyilvánosságra hozni.

Lundborg részletes beszámolója, amely néhány nap múlva nyilvánosságra kerül, minden meg fog magyarázni.

Az utolsó üzenet, amelyet Biaggi szikratávírással küldött a jég tábláról, a következőképp hangzik:

— A Viglieri-csoport tagjai elcsüggedtek, a kétségbeesés növekszik, sürgősen kérünk segítséget.

A kétségbeesett segítségkérés óta nem érkezett semmi hír a Viglieri-csoporttól. Hogy a jégben mi történik, vagy mi történik, az titok, ugylátszik azonban, hogy már ők is

feladtak minden reményt.

Ceccione, a Rómából terjesztett cáfolat ellenére a jég táblán csakugyan meghalt. Miután Nobilet megmentették, a súlyosan sebesült Ceccione mérnököt társai arra a jég sziklára cipelték, ahol Lundborg első ízben leszállt. Ez azért történt, hogy ha a gép másodszor is leszáll, minden késedelem nélkül azonnal elszállítható a beteget. Amikor azonban Lundborg leszállása szerencsétlenül végződött, a kimerült emberek képtelenek voltak visszavinni a táborba Ceccionet, aki az éjszakát a jégben töltötte és valószínűleg ez okozta halálát.

A Viglieri-csoport egyik emhete állítólag megőrült és rehamában nekivágott a jégmezőnek, heloherhanva a biztos pusztulásba.

Mint Berlinből jelentik, a *Lokalanzeiger* Kingsbay-i jelentése szerint Mussolini utasította Nobile tábor-

nokot, hogy hagyja el haladéktalanul a Spitzbergákat és térjen vissza Rómába.

A Krasszin orosz jégtörő megerősítésre szoruló jelentés szerint már csak három és fél kilométernyire van a Viglieri-csoport jégtáblájától. Thornberg korvettkapitány a svéd mentő expedíció vezetője úgy nyilatkozott újságírók előtt, hogy

a Krasszin rádióállomásának jelentése szerint a jégtörő olyan közel van már a Viglieri-csoport jégtáblájához, hogy mégis van némi remény a hajótörtek megmentésére.

Ezzel a mentőexpedíció véget is érne, miután

az Itália többi hajótöröttjét, valamint Amundsent és társait már amugysem lehet felkutatni

és ép ilyen kilátástalan volna Malgreen háromtagú csoportjának a keresése is. Végül arra sincs semmi remény, hogy még életben találják Soria kapitány olasz és norvég matrózokból álló őriáratát, amely kutyaszánokkal indult a Malgreen-csoport felkutatására.

A tiranai jugoszláv követ ellen nem követte el merényletet

A külügyminisztérium szerdán délután hivatalos táviratot kapott Tiranából, amely megcáfolja a merénylet híreit

Beogradból jelentik: Kedden este ötvenegy óra után az a hír terjedt el Beogradban, hogy a tiranai jugoszláv követ, Mihajlovics Sztanole ellen gyilkos merényletet követtek el.

A hír Podgoricából indult ki, ebből a határmenti montenegrói városból és elsőnek egy beogradi lap szerkesztősége kapta meg. A feltűnést keltő hír vétele után az újságírók mindent elkövettek, hogy még az éjszaka folyamán meggyőződjenek a hír valódisága felől. A külügyminisztériumban azonban nem tudtak felvilágosítást adni, mert a minisztérium tisztviselői közül ese kilencetől kezdve senki sem tartózkodott a hivatalban. Azok a diplomaták, akiket az újságírók még az éjszaka folyamán felkutatnak, szintén nem tudtak semmit a tiranai merényletről és óvatosságra intettek a lapokat. Szkutariival is igyekeztek telefonösszeköttetésbe lépni, ez a kísérlet azonban nem sikerült. Podgoricán a hatóságai személyek, akiket telefonon megkérdeztek, csak annyit mondtak, hogy a városban valóban elterjedt egy ilyen hír, de a hírek származására nézve semmit sem tudnak.

A reggeli beogradi lapok fenntartással mégis közölték a merénylet híreit. Szerda délelőtt tovább tartott a bizonytalanság. Tiranából sem megerősítés, sem cáfolat nem érkezett és csak tízenegy óra felé futott be az első hivatalos távirat Tiranából. Ezt a táviratot azonban kedd délelőtt tízenegy órakor adták fel és azt maga a követ írta alá.

Marinkovics Voja külügyminisztert, aki a kihallgatás után délelben elhagyta az udvart, az újságírók megkérdezték, hogy mit tud a tiranai merényletről.

— Semmit sem. Még odig nem lehetett semmit megtudni.

— Vannak-e külügyminiszter urnak hírei arról, hogy Mihajlovics él?

— Jött egy távirat — válaszolt a külügyminiszter — tegnap délelőtt tízenegy órai keltezéssel és a követ aláírásával. Az én táviratomra még nem kaptam tőle választ.

Délután hat órakor végre megérkezett a hivatalos jelentés a külügyminiszterumba, amely szerint a merénylet híre kóhalmány. Ezt a megnyugtató hírt a külügyminisztérium sajtóosztálya nyomban közölte az újságírókkal. A cáfolat nagy megnyugvást keltett, miután a követ meggyilkolása kiszámíthatatlan következményekkel járhatott volna.

A le jobb hirdetési orgánom a „BÁCSMEGYEI NAPLO“

Az expresshajóról a Dunába ugrott egy bolgár egyetemi hallgató

Összetűzött férjével és ezután követte el az öngyilkosságot

Orsováról jelentik: Szerdán délután öt óra tájban az Al-Dunán megdőböntő jelenetek voltak tanui a Jupiter expressz-személyszállító hajó utasai. A Jupiter teljes sebességgel haladt a Kazánsorosban, amikor a fedélzeten levő utasok megdőböntve látták, hogy egy fiatal nő átveti magát a korláton és a Dunába ugrik. A víz mélysége ezen a helyen átlag ötven-hatvan méter és telve van örvényekkel. A hajó utasainak kiáltására, a gőzös kapitánya azonnal meglassította a hajó járását, leeresztették a mentőcsónakot és a matrózok a szerencsétlen teremtés megmentésére siettek. A matrózok közel félórát kutattak a szerencsétlen teremtés után, de eredménytelenül. A hajó a tragikus jelenet után folytatta útját. A hajó utasai között kutatni kezdték, hogy ki lehetett az öngyilkossá lett utas. Nemsokára egy dult arcú, csapzott haju fiatalember rohant a fedélzetre és kétségbeesetten kiáltott:

— Hol a feleségem?

Most már bizonyossá vált, hogy az öngyilkos nő ennek a férfinak a felesége. Kiderült, hogy az illető Matkoff Miklós bulgáriai származású egyetemi hallgató, aki feleségével együtt a strassburgi egyetemen tanult és onnan voltak hazatérőben. *Akik a fiatal házaspár mellett ültek, hallották, hogy atközben valami nézeteltéréstől kiolyólag heves szóváltás támadt közöttük, amelynek során a férj izgatottan kérte a feleségét:*

— Az Istenért hallgass, mert különben a vízbe ugrom.

A fiatal asszony erre azt válaszolta:

— Neked nem kell a vízbe ugranod, majd én...

Ezzel a kijelentéssel elrohant férje mellől és a következő pillanatban már megtörtént az öngyilkosság. Amikor a hajó Orsován kikötött, a révkapitányságon kihallgatták Matkoffot, aki elmondta, hogy úgy ő, mint öngyilkossá lett felesége a strassburgi egyetemen folytatják tanulmányaikat és Strassburgból igyekeztek háza Bulgáriába a nyári szünidőre. A kihallgatás során faggatni kezdték a fiatal férjet, hogy vajon felesége miért követte el az öngyilkosságot. Matkoff a kérdésre egymásnak elmentendő válaszokat adott.

— Az Istenre kérem, hagyjanak békében. Hogy tudjam, miért követte el feleségem a végzetes lépést? Nem igaz, hogy veszekedtem vele.

Majd lerokadt egy székre és görcsösen zokogott. Néhány perc múlva vallomását azzal egészítette ki, hogy felesége azért lett öngyilkos, mert hazulról szomorú hírt kapott. Utóbb pedig úgy módosította vallomását, hogy a tettét minden valószínűség szerint azért követte el, mert az egyetemen a vizsgája nem sikerült. Az utasok viszont azt állítják, hogy a házaspár veszekedett.

A tragikus öngyilkosság ügyében megindult a nyomozás.

Jugoszlávia a világpolitikában

Az amerikai sajtó a Balkán békéjéről, a nettunói egyezményről és a jugoszláv kölcsönről

A »San Francisco Cronich« vasárnapi száma, — amely csekély százalékban lepoddódal — Eugene I. Young tollából nagyobb cikkben foglalkozik a jugoszláv gazdasági és politikai viszonyokkal.

A párisi békekonferenciának legsúlyosabb problémája volt — írja — a szerb kérdés megoldása. Wilson elnök angol és francia támogatással oly megoldást keresett, amely egy államban egyesíti a délkeleti Európa szlávjait. Azt akarta, hogy ennek az államnak utja legyen a tengerhez és amely elég erős, hogy szomszédjai ellen megvédje önmagát. Az eredmény az SHS királyság létesítése volt.

Wilson törekvése nem járt teljes sikerrel. Először az olaszok hiúsították meg azzal, hogy hatalmukba kerítették Fiumét, amelyet pedig eredetileg Jugoszláviának szántak. Ugyanakkor az amerikai diplomácia pénzügyileg is rendezni kívánta a szerb kérdést, de ez sem sikerült. A balkáni vulkán nem tudott megnyugodni és állandóan elhamvasztással fenyegeti Európa délkeleti részének békeépületét. A balkán kérdés még ma is megoldatlan.

A diplomácia az utóbbi nyolc évben többször megkísérelte, hogy a feszült viszonyt Jugoszlávia és Olaszország között enyhítse. Az ellentétek főforrása Fiume, amely Jugoszlávia természetadta nyugati kikötője lett volna és vasuton is a legjobban megközelíthető az ország bármely részéről. Hosszas tárgyalások után végre a két állam 1925 júliusában megkötötte a nettunói egyezséget, amely Jugoszláviának bizonyos jogokat adott: Fiumében, kiigazította a határokat, szabályozta a kereskedelmi viszonyokat és a nemzeti kisebbségek jogait. Az egyezséget Olaszország azonnal törvényerőre emelte, de Jugoszláviában a ratifikálás

mindaddig nem sikerült, mert a horvátok Olaszországgal szemben jogfeladást láttak benne.

A jugoszláv kormány azonban nagy érdeke volt, hogy a nettunói egyezség végre ratifikálva legyen. Ettől függött a külföldi kölcsön, amely új vasúti vonalak építésére és az ország iparának a fejlesztésére szolgált volna. Ebből a kölcsönből épült volna egy új tengeri kikötő is, amely teljesen függetlenítene a hajózást Olaszországtól. A ratifikálás azonban elmaradt és vele együtt a kölcsön is.

Mussolini januárban azt követelte, hogy Jugoszlávia most már legkésőbb ez év július végéig ratifikálja az egyezményt. A diplomáciai kar is ebben az irányban dolgozott és újabb 250 millió font sterlingnek kölcsön formájában való folyósítását garantálta, ha a jugoszláv kormány teljesíti az olasz kívánságot. A kormány engedett, a parlament elé vitte a ratifikálási javaslatot, de erre a vulkán újból mozogni kezdett.

A kölcsön politikai célja az volt, hogy Jugoszlávia oly kompenzációt kapjon, amely megbékéltesse Fiume elvesztésének a gondolatával. Ezért a kölcsön a genfi megegyezés szerint a kattarói öbölnek modern kikötővé való kiépítését irányozta elő egy új 500 kilométeres vasútvonal létesítésével, amely a montenegrói hegyeken át vezetve kötné össze az ország belsejét a tengerrel. A kölcsönt jegyző pénzügyi csoport feje egy londoni cég volt, de részes volt benne a newyorki Blair & Co. bank is. Mivel pedig a londoni és newyorki pénzpiac helyzete következtében előrelátható volt, hogy a kölcsön tulyonó részét amerikai pénzből fogják fedezni, elsősorban az amerikai kormánnyal egyetértőleg meg is adta hozzájárulását a kölcsön folyósításához. A kölcsön tervét Francia-

ország is nagyon barátságosan fogadta.

Vannak azonban tényezők, amelyek nem óhajtják a békés konszolidációt a Balkánon és különösen nem látnák szívesen, ha Anglia és Amerikai döntő befolyást kapnának Jugoszláviában, amely a Balkán sztratégiai kulcsa.

Németország még mindig utat keres a Közelkelethez, ugyanazt az utat, amelyet a háború előtt akart megszerezni és diplomáciája most is ebben az irányban dolgozik. Ausztria Németország hű csatlósa, pedig állandóan táplálja az olaszellenes hangulat lángját Jugoszláviában.

Oroszország Szerbia védőjeként lépett a világháborúba és ezt a szláv országot az Adriához való utjának tekintette. Oroszország a háború után sem szakított ezzel a politikájával és a Jugoszláviában élő nagy orosz kolónia ma is ebben az irányban működik.

Maga Olaszország sem vette nagy örömmel ezt a kölcsönt, noha ennek a révén várhatta a nettunói egyezmény ratifikálását. Olaszország politikája ugyanis az Adria fölött való hegemonia. Már pedig, ha Cattaróban erős jugoszláv hajózási bázis létesülne tengeraltjárókkal és légi flottával, ez a hegemonia legalább is kétségessé válnék, vagy egészen megszűnnék.

De Jugoszláviában magában is válságok vannak. Különböző közigazgatási irányok állandó kormányválságban tartják az országot, amelyben különben is erős az ellenszenv az olaszok iránt, akik rosszul bántak az itáliai szlávokkal. A nyugati rész nem akar Fiume elvesztésébe belenyugodni és a Beograd—Kotor-i vasút kiépítését sem tartják szerencsés gondolatnak, mert az csak a régi Szerbiának jelentene előnyököt, de nem az ország nyugati részeinek.

Ilyen körülmények között az ország hangulata nem kedvező a nettunói egyezmény ratifikálása szempontjából. Ebben a helyzetben a világpolitika szempontból nézve ma legrosszabb, hogy újból feléledhet az a gyűlölködés, amely évszázadokon át elválasztotta egymástól a népeket az Adria mentén, amióta a szlávok kiszorították a keleti partokról az olaszokat. A világháborúban az olaszok legkérelmezhetőbb ellenfelei a horvátok és szlovének voltak. És a háborús gyűlölködést elevenen tartotta a szláv lakosság üldözése és elnyomása Olaszországban. Ily viszonyok között a nemzet érdeke és a jövő haladás biztosítása a közhangulat ellen nem nagyon tud érvényesülni.

Az egyetlen biztató jelenség, hogy

Egy kritikus albumából

Iria: Baedeker

Levelet kaptam, amelyben azt írja egy »tisztelőm«, amint a levél írója mondja, valójában egy »kritikusom«, ahogy én látom, hogy »kusza mondat és értelmetlen beszéd«, amit a mult héten e szavakkal állítottam:

— A becsületnek nagyobb a becsülete mint a becsületességnek s a becsület embere több mint a becsületes ember.

Nem tudom, mi ebben a mondásban a kusza s mi az, ami értelmetlen benne. Mégis, »a gyöngébbek kedvéért«, helyesebben a levélíró számára megpróbálom másképpen formulálni. Nem hiszem, hogy így értelmesebb lesz, de ő talán ebben a formában elégedettebb lesz vele. Tehát:

— A becsület nagyobb előny a becsületességnél, s a becsület emberét többre becsülik mint a becsületes embert.

Azok pedig, akiknek elég (sőt talán sok is) volt e mondas az első foglalatban, bocsássák meg, hogy kénytelenek azt ez újabb szövegezésben is elolvasni. Arra kérem őket, ne nagyon haragudjanak, — *aki olvas, úgy is folyton ismételi*, s gyakran találkozik azzal a gondolattal ma, amelyet tegnap olvastam, s nem is azonagy szerzőnél. Egyik író a másiktól él, anélkül hogy tudná és akarná, s az olvasó nagy általánosságban mindig azt a néhány száz gondolatot kénytelen olvasni, amelyet az írók kitermelnek, de száz meg százezer formában adnak tovább. A becsületről és a becsületességéről már összeirtak egy kis könyvtárt, s bizony vékony kis könyv tellene csak ki a benne foglaltakból, ha együvé akarná azokat süríteni valami breviáriumkészítő vagy idézetgyűjtő.

És most következik még néhány sor erről a témáról, amely 1914 óta olyan sokat vesztett az aktualitásából. Vagy nagyon is aktuális lett?

Rövid hír. — A multkor egy kereskedelmi vállalat igazgatójának ajánlottak valakit az ott üresedésbe jött állásra. Az igazgató ur ezzel a megokolással nem szegődött az illetőt:

— Nagyon is becsületes.

Hogyan? Hát lehet valaki »nagyon is« becsületes? Száz évvel ezelőtt ezt nem értette volna meg senki. Félek, ma sokan megértik.

Azok a legnagyobb gonoszok, akik irtóznak a becsületes emberektől.

Vannak emberek, akiknek a fölfogásában a becsület is »szerencse dolga.«

Egy olyan tisztviselőt mozdítottak el az állásától és adtak át a büntetőtörvényszéknek, aki pénzzel manipulált, s mikor az ügy egy helyen szóba került, egy hozzá közelálló egyéniség így nyilatkozott:

— Szegénynek malőrje volt. Becsukták.

Bármily cinikusan s szinte hümpalástól hangzik ez a mondas, van benne valami igazság. Ami védeni látszik benne a tiltott cselekményt, az persze kárhordozó, de ami tiltakozást jelent benne másoknak a büntetlenülmaradása ellen, afölött lehet gondolkozni. Mikor a nyilatkozat elhangzott, elszörnyűködtem a léhaságon, amely kihangzott belőle. De aztán, hogy tovább taglaltam magamban, észrevettem a lázongást is benne ama »szerencsésebbek«-nek a jobbsorsa ellen, akiknek nem volt »malőrjük«.

Az az uriember, fölteszem róla, arra gondolt, hányan követnek el hasonló mulasztásokat és vétségeket hasonló állásokban, talán többet is panamáznak mint az, »akinek malőrje volt«, de a garázdálkodásuk nem sült ki, ügyesen palástolták azt, s végül harmincöt vagy negyvenévi buzdó szolgálat után nyugdíjazták s esetleg még dekorálták is őket.

Ennyiből csakugyan a becsület is — szerencse dolga.

Am ha valakit a malverzációi folytán börtönbe ültetnek, nem kell azt mondaní róla, hogy malőrje volt, de azokról, akik hasonló »szabálytalanságok« elkövetésére szabaddal és tisztelettel környezve élnek, bizvást állithatjuk, hogy szerencsésük van. A szerencse pótolja náluk a becsületet.

A becsület, amellyel dicsekszik valaki, már nem tizenhárompróbás becsület.

Egy igen magas hivatal viselt politikustól hallottam egyszer:

— Az ellenőrzés nem ér semmit. A becsületes tisztviselőt nem kell kontrollálni, a becsület hiába ellenőrzik.

Aztán folytatta:

— A manipulálás hivatalnok, aki hűtlenül kezeli a rábizott vagyonértékeket, reggeltől estig sőt néha estétől reggelig is folyton azon mesterkedik, hogy hogyan játssza ki az ellenőrzést, az ellenőrző még oly okos és lelkiismeretes közzeg pedig csak bizonyos órákban dolgozhatik azon, hogy »raitaerie« a kezelő tisztviselőt. Világos, hogy ez utóbbi van nagy előnyben. Csak valami igen nagy és rendkívül találékonv zseni vehetné föl vele a harcot némi eredménynek a kilátásával, de hát az ilyen nagy-szabású elmék nem vállalkoznak arra,

hogy számsorokat vizsgáljanak és könyvelési suskusokat födözzenek föl. Vizszatárek a kiinduló pontra: a becsületes tisztviselőt nem kell ellenőrizni, a becsület pedig szinte hiába figyelik, főleg, ha az ellenőrző közeg becsületes. Előrelátható, hogy ebben az egyenlőtlen küzdelemben az erősebb, a becsületen fog győzni a gyengébb, a becsületesebb fölött.

Amíg nem ismernek valakit alaposan, könnyebben tartják becsületesnek, ha bárgyu mint hogyha jóeszi. Szinte úgy látszik, bárgyunknak kell lennünk, vagy legalább is butául viselkednünk, hogy jó véleménnyel legyenek a becsületességünkről. A modern fölfogás s főleg az uralkodó pesszimizmus bizalmatlansággal tekint az u. n. okosemberekre, mert hajlandó föltételezni róluk, hogy a fényes eszüket aligha pazarolják erkölcsi erényeknek a gyakorlására, ellenben megtisztelő bizalommal fordul az együgyűség felé, amelyről föltételezi, hogy nincs elég tehetsége a becsületességre.

Az eskü az egyszerű embernek a becsületszava, a becsületszó az uriember esküje.

A becsületesség nem tudja annyira megvetni a hitványtságot, mint ahogy ez képes gyűlölni a becsületességet.

A hitványak társaságában nem látják szívesen a becsületest. Valószínűleg gazembernek tartják. Mint ahogy — Balzac szerint — a puposhátúak világában szörnynek néznék a szépidomut.

Mindent könnyebben bocsáitanak meg az emberek mint azt, ha valaki becsületesebb, mint ők.

Amerika, amely Angliával egyetértően és Franciaország támogatásával igyekszik befolyását érvényesíteni, komolyan a békét akarja szolgálni. Másrészt a két érdekelt állam kormányában is megvan a jóakarát, hogy a törekvéseket elősegítse. Róma nem szállhat szembe azokkal a hatalmakkal, amelyek a világ eszméjét tartják kezükben és a világ tengereit hatalmukban. A faszisták lelkesülhetnek eszméikért, hogy kiterjesszék hatalmukat a Balkánon — de nincsenek abban a pénzügyi helyzetben, hogy ezt megtehessek.

Az amerikai befolyás az angol célokat is korlátozni fogja. Az angolok jugoszláviai érdekeltsége főleg politikai. Fajlat akar emelni, hogy Németország ne juthasson a Dardanellákhoz és Oroszország a Földközi-tengerhez. Anglia célja tehát lényegében hadi cél, ha védelmi is, de mégis háborús. Ezzel szemben Amerika csak egyetlen célt szolgál: a békét. És ez a cél alkalmasabb a vetélykedések megszüntetésére, mint az, amely egyik népet a másik ellen akar kijátszani.

És ez a törekvésünk — végzi a cikk — ad reményt arra, hogy ezt a nehéz problémát sikerül majd eredményesen megoldani.

Nyomtalanul e'tünt a merénylő, aki a bácskai főispán autójába belelőtt

Szomborból jelentik: A bácskai főispán autója ellen elkövetett revolveres merénylet ügyében a szombori rendőrség és csendőrség erélyes nyomozást indított, azonban ezideig még semmi eredményt nem tudott elérni.

A szombori 51. gyalogezred kaszárnyájában kedden délután egy nagyobb katonai és polgári bizottság megvizsgálta az autót és katonai fegyverrel próbálást adtak le. Megállapították, hogy a lövés nem katonai fegyvertől származott, ami nyilvánvalóvá teszi, hogy az autóra nem a közelben tartózkodó katonai járőr lőtt rá. A bizottság megállapította, hogy a lövés fölülről lefelé haladó irányban valószínűleg egy nagyobb kaliberű revolvertől eredt. Valószínű tehát, hogy a merénylet Vildovics főispán ellen irányult.

A nyomozást tovább folytatják.

CIRKUSZ

Glöbetrotter kisasszony

Naponta jó egy-két glöbetrotter, ki lóháton, ki gyalog, jobb napokon a szerkesztőségben hét karaván kanyarog.

És sajnos a drága idejükből pár óra erre kitélt, glöbetrotter, vagy glöbetrotterné: nálam mind levízített.

Hogy belépett, még le se vetette a panama kalapot, nyomban ránszórt két és fél kiló képes levelezőlapot.

Mig szerényen szellőzött az édes a redakciós zugban, nyomban lekonstatálta, hogy nálunk milyen cudar nagy cugg van.

Elmondta a kis nő, hogy amerre csak keresztül haladnak, ő utána tébolyult férfiak seregei szaladnak.

Távozóban, míg a kebleme dől, elkezdett rém — nevetni s kijelentette, hogy e vizitet megfogom emlegetni.

Csak most jöttem rá, hogy mért fog történi

érte a nagy bubánat: a glöbetrotterné tévedésből elvitte az órát.

Az ilyesminek egy jó riporter azonban mindig örül: most legalább futhatok utána én is a világ körül.

Tsin.

Bárá Hatvany Lajos állapota súlyosbodik

Hatvany betegszabadsága ügyében még nem történt döntés

Budapestről jelentik: A rakbórházban kezelt

Bárá Hatvany Lajos állapota rosszabbodik, úgyhogy orvosai már arra gondolnak, hogy esetleg operációs beavatkozásra lesz szükség.

Hatvany egész nap ágyban fekszik és csak ritkán kel fel rövid időre, mert teljesen legyengült.

Arról a kérdéssel, hogy Hatvany, aki már két hónapja van fogságban, betegszabadságot kap-e, még nem történt döntés

és erről a kérdéssel csak a kurtal ítéletnek Hatvany előtt való kihirdetése után lehet szó, ami körülbelül két hét múlva fog megtörténni.

Macdonald a Népszövetség ellen

Az angol munkáspárti vezér leújtó kritikája

Londonból jelentik: Az angol munkáspárti vezére, Macdonald hosszabb cikket írt a munkáspárt hivatalos lapjába, a *Daily Herald*-ba a Népszövetség működéséről. A cikkben a munkáspárti vezér igen éles bírálatot mond a Népszövetségről és keserűen állapítja meg, hogy tekintélye évről-évre csökken.

Röviddel ezelőtt zajlott le a Népszövetség tanácsának értekezlete — írja cikkében Macdonald — és szeptemberben sor kerül az ez évi közgyűlésre. Minél gyakrabban ismétlődnek ezek az évenkénti összejövetelek, annál nagyobb az elkeseredés a Népszövetség munkájának terméketlensége miatt. Ezzel nem akarom azt mondani, hogy a Népszövetség káros munkát fejt ki, de tény, hogy igen keveset produkált. Aki már részt vett a genfi tanácskozásokon, az nem becsüli alá az egyes akciók elé gördülő

nehézségeket, azonban azt sem vitathatja senkinek, hogy sürgős szükség van eslekedetekre. A munkások elviselhető életstandardja csakis nemzetközi konvenció útján biztosítható. A brit kormány ennek ellenére megtagadja a washingtoni nyolc órai munkanapról szóló egyezmény ratifikálását. A tengeri leszerelési konferencia kudarcra járt, mivel sem a brit, sem az amerikai delegációk nem törekedtek komolyan meggyőzésre. A kis államok ügyei a nagyhatalmak érdekei szerint nyernek elintézését és olyan szerződések kerülnek ratifikálásra, amelyek ellenkeznek a békés politikával.

Macdonald ezután különböző bizonyítékokat hoz fel a Népszövetség csődjére vonatkozólag, majd megállapítja, hogy az eredménytelenség oka a szellem, az erő teljes hiánya, amely lehetetlenné tette az eredményes munkát.

Bulgária boldog lehet, mert megszabadult a legvéresebb kezű komitácsivezértől

Protogerov tábornok Mussolini legfőbb ügynöke volt, aki olasz érdekből veszélyeztette a Balkán békéjét

Protogerov tábornok meggyilkolásával a macedón tragédiának ismét egy új fejezete játszódott le. Alekszandrov Todor és Csauljev vojvoda után Protogerov a harmadik kiemelkedő alakja a macedón forradalmi mozgalomnak, aki, mint a forradalmi szervezet frakcióharcainak áldozata, merénylet folytán vesztette el életét. Ezzel a kegyetlen, véreskezű emberrel, a gyilkossal, revolverrel, bombával dolgozó nacionalista forradalmárok szerencsére már teljesen kihalt fajtajának egyik legmarkánsabb alakja tűnik el a Balkán-félsziget színteréről.

Nála rettegettebb és gyűlöltebb ember Alekszandrov Todor halála óta nem igen volt a Bulgáriával szomszédos Balkán-államokban. A világháború után

Szerbia által kiadtni követelt hadibűnösök listáján Protogerov Alekszandar tábornok állott az első helyen.

Az elsőszámu hadibűnös! Nevéhez bárhol kegyetlenséggel legyilkolt emberek, asszonyok, gyermekek szörnyű lehatombái fűződnek. A háború után pedig ő a macedón komitácsicsapatok legfőbb szervezője, a handabetörések irányítója, gyilkos merényletekre kiküldött »trojkák« utbaindítója. Oroszlánrésze van abban, hogy Délserbia és Görögmacedónia sokat szenvedett népe még a nagy világmészárlás után sem tud nyugalomhoz jutni és az ő akciói veszélyeztetik állandóan a közbiztonságot a Romániához került Dobrudzsában is. A VMRO, a nagyhatalmu Komité legjelentősebb vezérének vesztette el benne,

a Balkán és ezzel az egész világ békéje szempontjából azonban csak megnyugvást kelthet ennek a veszedelmes embernek a halála.

Protogerov 53 éves volt. Az akkor még Törökországhoz tartozó Ohridban látta meg a napvilágot, de a bolgár propagandisták még kis gyermek korában Bulgáriába viszik, mint annyi más macedóniai gyermeket, hogy céljaikra alkalmas embert neveljenek belőle. Katonai iskolába adják, majd mint tiszt belép a bolgár hadseregbe. Rögtön szerephez jut a Komitéban is, a komitácsi mozgalomban igen nagy a befolyása, mint tanult katonának, jó szervezőnek

és eszközeiben nem válogatós politikusnak. A világháború alatt a bolgár hadvezetőség őt bizza meg, hogy komitácsi csapatával »pacifikálja« a megszállott Szerbiában kitört felkelést a toplicei körületben. Ahogyan ezt a feladatát elvégezte, az

még ennek a szörnyűséges világháborúnak is legjelentősebb fejezetei közé tartozik.

A szurdulicai vérfürdőben Protogerov bandái a legválogatottabb kizsákokkal gyilkoltak le több ezer szerb asszonyt és gyermeket. Protogerov érdemeiért tábornoki rangot nyert...

A háború után nem lehet tovább tagja a leszerelt bolgár hadseregnek. Most már teljesen a macedón forradalmi szervezetnek szenteli magát. Jugoszlávia követeli a kiszolgáltatását, de a bolgár kormány megtagadja a hadibűnösök kiadását. Eleinte osztozkodik Alekszandrov Todorral a vezérségben, de állandó titkos versengés van közöttük. Azután meggyilkolják Alekszandrovot. Protogerov erre vérfürdőt rendeztet a komitácsi vojvodák között, állítólag, hogy megbosszulja Alekszandrov halálát. De három év múlva Alekszandrov özvegye egy gyászszertartáson nyíltan őt nevezi férje gyilkosának.

A komité vezetésében ezután Csauljev és Alekszandrov volt titkárával, Mihajlov Vancessal kell osztozkodnia.

Nem sokkal később Csauljevet Olaszországban, Firenzében Protogerov emberei meggyilkolják.

Most már csak Mihajlov Vancessal (Iván) az, akivel megosztja a vezérséget. De állandó nézeteltérések vannak közöttük a követendő módszerek tekintetében. A handabetörések ideje lejárt, a szomszéd államok sikeresen védekeztek ellenük, sőt Délserbiában ma már magának a macedón lakosságának a megszervezését fegyveres ellenállásába ütköznek, amely nem látja többé bennük felszabadítóit, hanem legnagyobb ellenségeit, akik esztelen akcióikkal csak zaklatásnak és üldöztetésnek teszik ki a békére vágyó népet. Protogerov a handabetörések helyett a merénylettekkel való nyugtalanítás rendszerét forszírozza. Hármass csoportokat, trojkákat szervez, amelyek át-

lopódzva a határon, nevezetesebb emberek és vasutak ellen merényleteket kísérelnek meg. Nem is mindig sikerrel, mint Kovacevics tábornok meggyilkolása is bizonyítja. De a merénylők csaknem minden esetben kézrekerülnek és az óvintézkedések széles hálózata a legtöbb kísérletet eleve meghusítja.

Mihajlov Vancessal, amennyire ennek a titokzatos szervezetnek a kártyaiba be lehet pillantani, nem helyesli ezt a harcmódot és a belső szervezkedés elmélyítését és kedvezőbb atmoszférába bevárását javasolja. Protogerov nem így vélekedik. És július 7-ikén ismeretlen merénylők Szófia kellős közepén meggyilkolnak két ismeretlen férfit, akikben később Protogerov tábornokot és titkárákat, Cocevlvánt ismerik fel...

Egy volt bolgár miniszter, aki mint emigráns Beogradban tartózkodik, így jellemezte előttem Protogerov szerepét az utóbbi esztendő alatt:

Protogerov teljesen olasz befolyás alatt állott és tulajdonképpen

Mussolini legfőbb ügynöke

volt a Balkánon. Protogerov és a vezérese alatt álló macedón komité akciói kétségtelenül ellentétben állottak Bulgária igazi érdekeivel is. Az olasz fasizmusnak érdekében áll a Balkán állandó nyugtalanításban tartása és erre kiváló eszköznek bizonyult a macedón forradalmárok mindenre elszánt szervezete. Ezért Mussolini mindennel ellátta a Komitét, pénzzel, fegyverrel, municióval. Mussolini pénzzel szervezte Protogerov a komitácsi és kacsákmozgalmakat Bulgáriában és Albániában, hogy így Jugoszláviát állandóan nyugtalanítsa. A bolgár népek azonban ez a politika nem tetszett és a kormánynak is akarva, nem akarva szembe kellett fordulnia ezzel az akcióval, amely állandóan megnehezítette az ország konszolidálását. Bulgáriának főgondja a jóvátételek kérdése és a népszövetségi szándék kölcsön, valamint a hadsereg diszervezésének a kérdése, amit csak nyugodt külpolitikai atmoszférában lehet megvalósítani. Lapcevlv kormányát éppen legutóbb érte súlyos kudarc ebben a kérdésben, éppen a Komité esztelen akciói folytán. A kormánynak tehát mindent el kell követnie, hogy megvédje az országot a komité akciói folytán bedőlő nemzetközi komplikációktól.

Emellett a komité és Protogerov betolyása lassanként csökkenni kezdett már a macedón menekültek között is. Különösen a népszövetségi menekültségelyezési kölcsön megvalósulása óta. Ennek a segítségével ugyanis a macedóniai menekültek, akikből a komité katonái ki kerülnek, földet, házat és mindenki egy pár ökröt kapott. A macedón menekült paraszt így földhöz jutott, amelyet most már szeretne békében meg is művelni, megint békés polgár szeretne lenni. Nem vonzák többé a komitácsi akciók, nem akarja az életét állandóan vásárra vinni kalandos akciókkal, amelyeknek tíz év alatt semmi pozitív eredményt sem látta. Így azután a komité által kifejtett rettenetes terror mellett sem tudják többé az eddigi diszciplinát fenntartani és az elégedetlenség a komitéval szemben a menekültek között napról-napra nő. A komité higgadtabb elemei ezt már kezdik is belátni és legalább egyelőre a külföldi akciók abbahagyása mellett vannak és más módszerek után kutatnak. Protogerov küzdött az ér ellen és ellenfelei nem ok nélkül tarthatnak attól, hogy az eddigi módszerek szerint biztosítja magának a diadalt. De ezuttal megelőzték őt az ellenfelei.

Egy délserbiai képviselő, aki igen közelről ismeri ezt az egész kérdéskomplexumot, arra a kérdésre, hogy mi a jelentősége Protogerov halálának, ezt válaszolta:

— Bulgária boldog lehet, hogy ettől az embertől megszabadult. Nekik ártott legtöbbet ez az ember. Még többet, mint nekünk.

F. J.

Modern férfiruhaszabásati tanfolyamra
 he'ye'ell je'en kezd'et jul. 16-iki, vid'ekiet aug. 6-iki kezdettel felvessz
F u t ó T a m á s
 szabómester Subo Ica, Terezijska ul. 3.
 Csirkepiac mellett. Nép körrel szemben

HIREK

Biblikus időket élünk

A repülőgép már vár rám ágaskodó propellerrel, hogy elrepítsen dél felé, ahol sirályok üdvözlik a kelő napot és a tenger tartja magát tükörnek elébe. Majd versengenek egymással: a gép és a gondolat, hogy ki ér előbb oda? Ó, a szó ereje ellian, akár az illat, a fogadkozások napjai csakugy leáldoznak, akár a többi vasárnapok és ami közel volt: oly messze lesz pár óra múlva. Az emlék pedig ködbe vész, mint a hegyormok, ha autón futunk meg előlük. Hogy eljöttem, egy árnyalattal keserűbb lett a lélek, egy árnyalattal feketébb a fekete világ. Most minden rózsaszín, minden ünneplősen fehér, bizony, az életem az apró örömeiből, bosszúságokból és szomorúságokból áll. Este zenét hallgattam és ez jó, végtelenül, megfoghatatlanul, megmérhetetlenül jó, mint a szomjas embernek a víz, mint a fáradtnak a pad. És néha ok nélkül fáj minden, a napsütés is, az árnyék is és ilyenkor praktikus ötleteim támadnak, mint azon az estén, a hegy tövében, a hánykolódó tenger partján, amikor azt indítványoztam egy sokpénzü csehnek, hogy idomiton cápákat és cethalakat. Igen, ugy dresszirozni, akár a lovat, megszelídíteni, mint a galambot, hasznosítani, mint a tehenet, hajókat huzatni vele! A csónakot kis fókával, a teherhajót nagy fókával, a luxushajót és gyorshajót versenykáppakkal, amelyek százötven kilométert tesznek meg egy óra alatt. Mennyi anyagmegtakarítás! Se benzin, se szén, se takarmány, minimális üzemeltetés, mert a cápat használat után kipányvázna a tengerben, hogy fogjon magának kis halakat.

Süt a nap.

De szép nyarunkat majd elviszi az ősz, szép őszünket elviszi a tél, szép télünket elviszi a tavasz és tavaszra tán minden jóra fordul.

Biblikus időket élünk.

Az égálja már pörkölődni kezd a nagy melegben, a vizek gözzé válnak és a galambok napszurástól féláljtan, süllve repülnek a jóemberek szájába. Csudálatos! De ki tud ma örülni a csudáknak?

(más.)

*

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Meleg és átmenetileg felhős idő várható.

— **Be kell fizetni az alkalmazotti adót.** A szubotici pénzügyigazgatóság felhívja azokat a munkaadókat, akik a június 30-án bezárult harmadévre esedékes alkalmazotti adót eddig sem fizették be, hogy adófizetési kötelezettségüknek július hó 15-ig bezárólag tegyenek eleget, mert a késedelmes adófizetéseket a fennálló törvényes rendelkezések értelmében pénzbüntetéssel fogják sújtani. Ez a rendelkezés egyformán vonatkozik az öt alkalmazottnál többel és kevessebbel dolgozó munkaadókra. Azok, akik ezt az adónemet pauszban fizetik, ugyanacsak július hó 15-ig kötelesek befizetni az esedékes harmadévi részletet.

— **Elmarad Szombor város tisztújító közgyűlése.** Szomborból jelentik: Szombor város csütörtökre tervezte tisztújító közgyűlésének összehívását és a közgyűlésen a távollevő Vildovics bácskai főispán helyett Manojlovics Dusán szubotici főispán elnökölt volna. A közgyűlés megtartását azonban a belügyminiszter ilyen formában nem engedélyezte és így a tisztújító közgyűlést csak a mezei munkálatok elvégzése után hívják össze.

— **A baranyai egyházak nem akarnak a beogradi püspökséghez tartozni.** Dárdáról jelentik: A baranyai egyházközösségeket tudvalevőleg a beogradi püspökséghez csatolták, — amibe azonban a baranyai egyházak nem akarnak beletnyugodni. Az az óhajuk, hogy, mint azelőtt is volt, a djakovói püspökséghez csatolják őket. Most az összes baranyai egyházközösségek rezolúciót irtak alá, a melyet a pápához juttatnak, kérve kívánásuk teljesítését.

— **Súlyos mérgezési eset Németországban.** Münchenből jelentik: Egy nagy német turista társaság tagjai súlyos mérgezési tünetek között megbetegedtek. Eddig kétszázan fekszenek betegesen. A betegek közül ketten meghaltak. Egyikük, Lechner dr. müncheni ügyvéd felesége, a másik pedig egy Anna nevű 17 éves fiatal leány. A hatóságok a legszigorúbb vizsgálatot indították meg, de mindezekig nem sikerült megállapítani, hogy a tömeges mérgezést mi idézte elő. Azt hiszik, hogy a társaság tagjai romlott halat ettek és ettől betegedtek meg. A betegek közül ketten haldoklanak.

— **Kőfallal veszik körül a pozsonyi Petőfi-szobrot rejtő fabódét.** Pozsonyból jelentik: Pozsony város legutóbbi tanácsülésén a Petőfi-szobor elhelyezésének ügyét hozták szóba, s ezzel kapcsolatban megemléstettek, hogy a szétzedett szoborrészeket tartalmazó fabódé nem nyújt elég biztosítékot a szobor megóvására. A szobor éveken át a pozsonyi Grassalkovich-palota egyik garázsában hevert és az elmúlt hetekben a marhavásártér egy fabódéjába helyezték el. A városi tanácsot arra kérték, hogy vetesse körül a fatákolmányt valami köépitménnyel, hogy a művészettörténeti emlék a tüztől is kellőképp védve legyen. A városi tanács hozzá is járult az indítványhoz és elrendelte, hogy a bódé körül kőfalat emeljenek, azt vastag gerendával befedjék, a kőfal és bódéfal közötti részt pedig homokkal töltsék ki.

— **Magyar katonaszökevényt fogott a bregi határrendőrség.** Szomborból jelentik: A bácskai bregi határrendőrség kedden délelőtt a határmentén elfogta Fortuna Ferenc magyar katonát, aki a budapesti első honvéd pionir zászlóaljnál teljesített szolgálatot. A katonát, aki teljes felszereléssel a kigyós-érménél jött át jugoszláv területre, előadta, hogy ezredétől megszökött, hogy a katonai szolgálat elől megmeneküljön. A csendőrség a szökött katonát átkísérte a szombori hadkiegészítő parancsnoksághoz további eljárás végett.

— **Titokzatos tűz.** Csurugról jelentik: Drozics Iszó csurugi gazda házában szerdán tűz ütött ki, amelyet azonban idejekorán sikerült lokalizálni. A tüzesetet az teszi titokzatosá, hogy Drozicsot már régebben levélben figyelmeztették, hogy házát fel fogják gyújtani. A csendőrség a nyomozást megindította.

— **Kényszerleszállást végzett egy repülőgép Filipov mellett.** Szomborból jelentik: Filipovon kedden délelőtt nagy szenzációt keltett, hogy egy noviszadi katonai repülőgép motordefektus folytán az ottani legelőn kényszerleszállást hajtott végre. A leszállásnál a repülőgép újabb sérüléseket szenvedett, azonban a gép vezetője és a rajta levő megfigyelő tiszt sértetlenek maradtak. Délután folyamán egy újabb repülőgép érkezett egy bizottsággal, amely megvizsgálta a megsérült gépet. A filipovói gazdák abbahagyták a nyári munkát, egész nap csodálták az ott ritkán látható repülőgépet.

— **Százózer török fonttal megszökött az angorai szovjet kereskedelmi delegáció vezetője.** Berlinből jelentik: Ibrahimov, az orosz szovjet angorai kereskedelmi delegációjának vezetője 100.000 fontot sikkasztott és utána nyomtalanul eltűnt. A hír rendkívüli feltűnést váltott ki egész Törökországban. A kereskedelmi delegáció igyekszik az ügyet enyhébb formába beállítani, azonban kétségkívül bebizonyosodott, hogy Ibrahimov az összeget elsikkasztotta és külföldre menekült. Hírek keringenek arról is, hogy a delegáció több magasállású tisztviselője követte Ibrahimov példáját.

— **Leesett a szénásszekérről.** Szomborból jelentik: Müller Jakab negyvenhétéves grigevicsvetívi gazda kedden délelőtt kocsiját szénát szállított. A lovak utközben egy automobilról megvadultak és oly szerencsétlenül esett le a magasán megrakott szénásszekérről, hogy egy tégladarabon eltörte a gerincoszlopát. Életveszélyes sérüléssel beszállították a szombori közkórházba.

— **Ujból fellángolnak a kínai harcok.** Londonból jelentik: Pekingi jelentések szerint a délkinai tábornokok haditanácsán Feng tábornok váratlan azt a bejelentést tette, hogy a déli csapatok nem szüntetik be a harcokat, hanem tovább folytatják a küzdelmet mindaddig az északi csapatok ellen, amíg egész Mandzsuriát meg nem hódítják. Feng tábornok kiadta az utasítást az északi csapatok üldözésére. Ezzel ujából kiújultak a kínai harcok, amelyek pedig már az utolsó hetekben elcsöndesedtek.

— **Casablankában fellázadt egy repülőezred háromszáz katonája.** Párisból jelentik: A Casablankában állomásozó 37-ik repülőezred háromszáz katonája a rossz élelmezés miatt megtagadta az engedelmességet és nyílt lázadásban tört ki. A lázadás vezetőit letartóztatták és haditörvényszék elé állították. A hadvezetőség szigorú vizsgálatot indított az ügyben.

— **Erdélyi Béla II.** Bécsből jelentik: A karinthiai Spittalba német törvényszéki tisztviselők és detektívek érkeztek, akik Drezből magukkal hozták Kreiber Lajos Frigyes gyárost, akit azzal gyanúsítanak, hogy még 1926-ban Heiligenbrunnban a Sonnblick-szikláról letaszította feleségét a kétszáz méteres szakadékba és 100.000 márkát életbiztosítási összeget vett fel. A gyáros ellen hitvesgyilkosság és biztosítási csalás címén indult meg az eljárás és most helyszíni szemle és boncolás segítségével akarják megállapítani, hogy mi igaz a szörnyű vádból.

— **A magyar belügyminisztérium épületében felakasztotta magát a Szuboticiáról elszármazott Lénárd Gyula főtanácsos.** Budapestről jelentik: Szerdán reggel a belügyminisztériumban levő hivatali szobájában a fogásra felakasztva holtan találták Lénárd Gyula főtanácsost. Lénárd kedden levélben közölte feleségével, hogy betegsége miatt öngyilkos lesz. Az asszony azonnal a rendőrséghez fordult, azonban nem tudták megtalálni Lénárdot. Most kiderült, hogy Lénárd kedden délután megjelent a belügyminisztériumban és a kapustól elkérte hivatali szobájának kulcsát, ahol vgrehajította az öngyilkosságát. A tanárítónők szerdán reggel betörték a lezárt szoba ajtaját és ekkor megtalálták felakasztva holtan a szerencsétlen embert. Lénárd a háború előtt Szuboticián teljesített közigazgatási szolgálatot, az impériumváltozás után pedig egy ideig Kelebián szolgált, ahonnan azután behívták a belügyminisztériumba.

— **Kavarodás egy Korosec-karrikatura körül.** Ljubljánából jelentik: A ljubljana Jutro című lapban néhány nappal ezelőtt egy karrikatura jelent meg Korosec volt belügyminiszteréről. A torzképpel a ljubljana tartományi választmány is foglalkozott legutóbbi időben és olyan határozatot hozott, hogy a lapot a tartomány összes hivatalaiból kiltik.

— **Kétszázózer dollárt örökölt egy szlovéniai maiontulajdonos.** Ljubljánából jelentik: A Ljubljana melletti Szava község malmának tulajdonosa, Fran Holder a legutóbbi napokban értesítést kapott az amerikai hatóságoktól, hogy egy elhalt rokona után kétszázózer dollárt örökölt. A malomtulajdonos, aki eddig is kedvező anyagi körülmények között élt, már meg is tette a hivatalos lépéseket, hogy hozzájusson a feredelmi örökséghez.

— **A cséplőgép halálra gázolt egy kisgyermeket.** Donjimiholjácáról jelentik: Podravska Moslavina községben borzalmas szerencsétlenség történt. Az aratógép körül játszadoztak az aratók kisgyermekei, habár a gépkezelő több ízben is figyelmeztette őket, hogy ne menjenek a gép közelébe. Mikor a lokomotív mozgásnak indult, hogy a cséplőgépet tovább vigye, — az egyik aratómunkás, Pavlovics Mato tízéves gyermeke a rudra kapaszkodott, amely a gépet a lokomotívhoz kapcsolta. A rud valahogyan kisiklott a kezeiből és a kis fiú a földre esett, oly szerencsétlenül, hogy a súlyos cséplőgép kerekai alá került. A rémes sikoltásra azonnal leállították a lokomotívt, de a kerekai alól már csak a szétroncsolt gyermek holttestét vehették ki.

— **Leon Daudet kegyelmet kap?** Párisból jelentik: A legközelebbi minisztertanács foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a július 14-iki nemzeti ünnep alkalmával kik kapnak amnesztiát. Az elterjedt híresztelések szerint az észászi per elítélte mellett kegyelemben részesül Leon Daudet, a royalisták vezetője is, aki a fogházból való kiszabadulása óta Belgiumban tartózkodik.

— **Nem kell fátyolt viselnők a jugoszláviai mohamedán nőknek.** Szarajevóból jelentik: A jugoszláviai mohamedánok legfőbb vallási testülete Csauevics Risztának, a jugoszláviai mohamedán egyház fejének a reisz-el ulema-nak elnökle alatt legutóbbi ülést tartott, amelyen nagyfontosságú vallási kérdésekben hoztak határozatokat. A tanács kimondotta, hogy a jugoszláviai mohamedán nők számára nem kötelező többé a hagyományos fátyolviselés és idegenek előtt is szabadon felfedhetik arcaikat. A határozatnak, amely csak szentesíti a már régen életbelépett fátyolalanságot nagy fontossága van, mert liberálisabb és több szabadságot engedélyez Kemal pasa hasonló szellemű rendeleteinél is.

— **A cukrászda tolvaja.** Beckserekről jelentik: A becksereki rendőrség kedden letartóztatta Gyorgyevics Mileva cukrászlányt, aki két év óta Keller József cukrászdájában volt alkalmazásban. Az utóbbi időben észrevették, hogy a konyhából élelmiszerek tűnnek el és rájöttek, hogy a lopásokat Gyorgyevics Mileva követte el, akit feljelentettek.

— **Jönnek az anzikszok.** Öngyságra I., aki májusban ellentmondást nem tűrő határozottsággal jelentette ki, hogy az idén nem megy nyaralni sehova, mert a gazdasági viszonyok nem engedik meg, hogy luxusküladásokra is költsön, képes levelezőlapot irt White-szigetéről, amely szerinte a világ legszebb, de legdrágább fürdőhelye. Öngyságra II., aki tiltakozott az ellen, hogy ő csak divatnak hódol, amikor fogyókúrát tart, ellenkezőleg azért nem eszik, mert össze kell huzunk magunkat s az evésen is takarékoskodni kell, Interlakenből irt anzikszok. Öngyságra III., aki mikor tavaly hazakerkezett Abbaziából, hittel esküdött, hogy soha többé nem megy az Adriára, mert nem hagyja magát többé kivurclizni azért, hogy a napon előlvadjon. Crkvenicából jelenti, hogy rá gondolt e csudás helyen. Öngyságra IV., aki fogadalmat tett, hogy ha még egyszer életébe elutazik, olyan helyre megy, ahol más embereket, más viszonyokat ismer meg, nem csupa magyart lát. Siófokról jelenti, hogy a Balaton hűs hullámaiban s nagyszerű társaságban üdül. Öngyságra V., aki megállapította, hogy a hegy és a magaslati klíma nem a mi idegeinknek való, havasi gyopárt ragasztott a levelezőlapra, amelyet a Dolomitokból küldött... Jönnek a képeslapok, majdnem valamennyi ugyanazzal a szöveggel s jönnek majd haza öngyságák is lebarbulva, lestrapálva s szilárd meggyőződéssel, hogy amig Palics itt van, nem érdemes Innen sehova elutazni. S Palics itt marad, de a jövő kánikulában öngyságáék megint utra kelnek ismeretlen helyek és kellemetlen tapasztalatok felé. Az elhatározás és a cselekedet közti nagy ellentét egyik magyarázata kétségtelenül az, hogy Palicsról mégsem lehet anzikszot küldeni Szuboticiára azoknak, akik a terrasszon s csak este nyaralnak. Mert bár Palics fellendüléséhez kétségtelenül az is hozzájárulna, ha nem kellene a nem létező zenéért zenedíjat fizetni, ha a parkot jobban világítanák, ha az árakat valamivel leszállítanák, az igazi mégis csak az volna, ha divatba jönné, ha sik lenne: a palicsi anziksz is.

— **Nurmi vereséget szenvedett.** Helsingforsból jelentik: Az olimpiai válogatóversenyen Nurmi az 1500 méteren harmadik helyen végzett Lagerström és Aino Borg után. Lagerström 3.52.6 alatt győzött. — Wahlstedt a súlyban 14.37, Penttilla a gerelyben 64.89, Lampuu 62.30 méterrel győztek.

— **Közérdekű adókra vonatkozó tudnivalók:** Miután most tárgyalják több helyen az 1927. évben elért forgalom után az 1928. évre megállapítandó forgalmi adót, közöljük, hogy 1928-tól kezdve a pénzügyminisztérium adóvezérgazgatóságának 21.750/1928. sz. rendelete értelmében forgalmi adó alól mentesek azon kisiparosok, akik nem kizárólag az iparukból elért keresetből élnek, hanem napszamoskodásból is tartják el családjukat.

Szentán még mindig nem szűnt meg a sarlach-járvány. Szentáról jelentik: Már október hó óta tart a sarlach-járvány Szentán, még most is mintegy negyvenre tehető a betegek száma. A városi főorvosi hivatal azokról a helyekről, ahol a család körében nem vihetik keresztül a teljes elszigetelést, a gyermekotthonban ideiglenesen felállított járványkórházba szállítja a betegeket. Mindhogy az iskolai szünetben az iskolai ellenőrzés hiányában nem lehet sokszor megállapítani, hol fordul elő járványos betegség, a közegészségügyi hatóságok felhívják minden családfőt, hogy a sarlachgyanus eseteket a főorvosi hivatalban jelentsek be és felkérnek mindenkit, akinek tudomása van be nem jelentett ragályos betegségről, azt névalírásukkal közölik a főorvosi hivattal, hogy a veszedelmes betegséget ilyen be nem jelentett betegek tovább ne terjeszthessék. A bejelentők nevét — minden körülmények között — titokban fogják tartani.

Szódásüveggel betörték a fejét. Szentáról jelentik: Nagyabonyi Vilmos katona a szabadságidejét Szentán tölti. A katona hétfő éjszaka az egyik kocsmában csendesen üldögélt, a másik asztalnál ülő ivótársaság tagjai szóváltásba elegyedtek vele, majd egyikük felkapott az asztalról egy szódásüveget és úgy fejbe sújtotta Nagyabonyit, hogy fejét mindjárt előtörtte a vér és a kórházba kellett szállítani. A duhaj legények ellen megindult az eljárás.

Öngyilkos erdőőr. Vukováról jelentik: Krsztics Aron negyvenhat éves erdőőr, aki a »bucskovaci« állami erdőben teljesített szolgálatot, fegyverével a szájába lőtt, úgy, hogy a feje teljesen szétroncsolódott. Tettének oka ismeretlen.

Kazánrobbanás egy sebesüléssel Szubotica határában. Szerdán délelőtt borzalmas kazánrobbanás történt Szubotica határában. Szegedinszki Zvezdán cséplőgéptulajdonos a palicsi vasutvonal mentén cséplő géppel. A gép körül igen sok munkás dolgozott. Tizenegy óra tájban a gépész észrevette, hogy fejtán van a víz és azonnal több munkást küldött vízért. Eközben a cséplőgép kazánja hatalmas detonáció kíséretében felrobbant. Óriási vasdarabokat röpített szét a robbanás ereje és csak a véletlen szerencsének tudható be, hogy a szerencsétlenségnek mindössze egy sebesültje lett. A szétröppentő vasdarabok súlyosan megsebesítették Gabrics Antal huszonnyolc éves szuboticei III. kör. Szkerlicseva utca 31. szám alatti lakost, aki a cséplésnél segédkezett. A szerencsétlen ember a robbanás pillanatában a gép közelében tartózkodott és a légnyomás ereje a földhöz sújtotta. Gabrics egész teste tele van sebekkel. Többet kisebb sérülést szenvedtek. A robbanásról értesítették a mentőket, akik Gabricsot a kórházba szállították. A szerencsétlenség ügyében a rendőrség nyomozást indított, hogy terhel-e valakit felelősség a robbanás bekövetkezéséért.

Nimród fia. A francia köztársasági elnök vadászatra hívott egy ázsiai herceget, akinek még mindig pallosjoga van alattvalói fölött.

A hajtóvadászat után az ázsiai herceg látja, hogy egy diűlön vérébe fagyva fekszik valami szegény hajtó, akit lepukáztott egy kocavadász.

A herceg megáll, nézi a vérző embert, aztán a miniszterelnökhöz fordul s szomrouan mondja:

— Jaj, beh sajnálom. Nem tudtam, hogy erre is lehet löni. Pedig többször előbem került.

A vadász, aki szeret hetvenkedni eszhatatlan találatával, ezúttal fekete szemüveget tett föl.

— Miért viselsz ma fekete szemüveget? — vallatják bajtársai.

— Ravaszágból — feleli. Hogy meg ne ismerjenek a nyulak.

Egy ur valami vidéki házikót akar megvásárolni. De nincs benne semmi kellető, kis kert veszi körül, melyben néhány hektikás fácska sorvadozik. A tulajdonos, hogy kedvet gerjessen benne, agyba-főbe diéséri a házat, a kertét. Végre megkérdezi tőle:

— Szokott vadászni?

— Hébe-hóba.

— Hát akkor nagyszerű. Van a szomszédban egy nyul, az be-be jön ebbe a kertbe, minden évben egyszer.

Strandünnepély Bácskapalánkán. A bácskapalánkai strandon július 15-én strandünnepélyt rendeznek kiváló műsorral.

A baranyai menekültek gazdasági egyesületének szuboticei csoportja folyó hó 15-ikén délelött 11 órakor taggyűlést tart az egyesület Sokolska ulicai helyiségében. Miután ezen a taggyűlésen minden tagtársat érdeklő nagyon fontos, a tagok sorsára kiható ügyről lesz szó, kérijük a tisztelt tagtársakat teljes számban való megjelenésre. Az újságot olvasó tagtársak értesítsék azon tagtársakat, akik újsághoz nem juthatnak, ne-hogy valaki is elmaradjon. Vezetőség.

Orvosi hír. Med. univ. Dr. Aman Ferenc fogorvosi rendelőjét Apatinban, Sörház-ucca 75. szám alatt (Keltsch-féle ház) megnyitotta és rendelt vasárnap kivételével mindennap reggel 8—12-ig és délután 3—6-ig.

Soffőrjével meggylilkoltata kedvesét egy konstanzai orvos. Bukarestből jelentik: Szenzációs letartóztatás történt a napokban a romániai Konstanza kikötővárosban. A rendőrség gyilkosságra való felbujtás címén letartóztatta Popescu Toma dr. adam-ellsi járási orvost, aki soffőrjével meggylilkoltatta Ecaterina Margarit nevű kedvesét. Az orvos mintegy két esztendeje, szerelmi viszonyt folytatott laboránsnőjével, a fiatal Margarit Ecaterinával. Ezelőtt egy esztendővel az orvos hirtelen meg-nősült s ettől a pillanattól kezdve rendkívül terhes volt ránézve ez a viszony, különösen, mert az elesábitott leány általában szemrevetéseket tett neki. Legutóbb aztán a leány elhatározta, hogy viszonyukról felvilágosítja az orvos új feleségét, aki egy duszagzag föld-birtokos leánya. Popescu dr. természetesen tartott a következményektől s attól való félelmében, hogy felesége el-hagyhatja, elhatározta, hogy elteszi láb alól régi kedvesét. Rábeszélte soffőrjét, hogy 30.000 lejért és egy autóért gyilkolja meg a leányt. A soffőr autókirándulásra hívta Margarit Ecaterinát, aki gyanútlanul beleegyezett. Amikor a carolui erdő közepére értek, a soffőr megállította az autót, hátraugrott és megfojtotta a szerencsétlen leányt, aki-nek holttestét aztán bevonszolta a sü-riibe. Egy vadász azonban másnap már rábukkant a holttestre és az esetről je- lentést tett az adam-chisi esztendőse- gen. A gyamu természetesen nyomban a soffőr ellen irányult, akit a gyilkosság napján auton elindulni láttak a leány- nyal. A soffőrt letartóztatták, de az erőlyesen tagadta, hogy ő követte volna el a büntényt és azt állította, hogy az erdő közepén a leány lezuhant és sé- tára indult az erdőben. Ő várt rá egy darabig, de mert két óra múlva sem tért vissza, abban a hiszemben, hogy a laboránsnő gyalog hazasétált, haza- hajtott. Később azonban beismerie, hogy gazdája, Toma dr. felhívására fojtotta meg a szerencsétlen teremtést. A meg- lepő vallomás alapján az ügyészség nyomban elfogató parancsot adott ki Toma dr. ellen, akit épen akkor tartöz- tattak le a konstanzai pályaudvaron, amikor a meggylilkolt leány szüleit vár- ta. Toma dr. egy pillanattal sem tagadta a felbujtást, de azt hozta fel mentségül, hogy félt a leány esetleges árulkodá- sainak következményeitől.

Fegyelmi vizsgálat után állapítják meg a községi tisztviselők államnyelv tudását. Szentáról jelentik: A szentai járási főszolgabíróóság Keller Alekszand- dar horgosi irnok, Mo'nár Mihály adai a'biró, Nagy Frigyes adai irnok, Vállay Ruzsica adai anyakönyvvezetőhelyettes és Rezső Miklós molli állatorvos ellen fegyelmi vizsgálatot rendelt el, mert nem tudják az államnyelvet. A tartomá- nyi főispán tudomásul vette a fegyelmi vizsgálatot elrendelő végzést. Nagy Frigyes és Rezső Miklóst, akik azt kér- ték, hogy halasszák el államnyelvvisz- gájukat, kérelmüket elutasította a fő- ispán azzal, hogy ha nem bizonyítják be, hogy jól tudják az államnyelvet, nem lehetnek tisztviselők. Adán tizen- egysedikén, Horgoson tiznharmadikán, Molon tizenegyedikén tartják a fegyel- mi vizsgálatot. A vizsgálaton minden tisztviselő fél órai írásbeli és félórai szóbeli vizsgát tesz a bizottság előtt. A bizottság elnöke Bikár Mirkó fő szolga- bíró, tagjai pedig egy magyar és egy szerb tanító, a községi jegyző és a köz- ségi bíró.

Fia és leánya után öngyilkos lett egy sztaribecseji asszony. Sztaribecseji- ről jelentik: Kedden reggel zsirszódával megmérgezte magát Dancsó Károlyné, Dancsó sztaribecseji villanytelepi pénz- boszedő ötvenéves felesége. Dancsó reggel azzal távozott hazulról, hogy bemegy a villanyrodába. Alig távozott el hazulról, amikor a szomszédok utá- na szaladtak azzal, hogy a felesége az éléskamrában zsirszódával megmérgezte magát. Rögön hazasietett, ahol a földön fetrengve találta feleségét. Az előhívott orvos gyomormosást eszkö- zölt a szerencsétlen asszonyon, aki azonban kínos szenvedés után még a délelött folyamán kiszenvedett. A sze- rencsétlen asszonynak, akinek Dancsó a második férje, ezelőtt három évvel a leánya, tavaly pedig a fia akasztotta fel magát.

Az élet hajtóöröttje. Szentáról je- lentik: Kincses István hétfőn este felé csónakázás közben rémült segélykiál- tásokra lett figyelmes. A hang ránya- ba evezett és hamarosan észrevette, hogy a kiálló és a Tisza közepén erőfén- ye került és fülladozott. Nagy erőfeszí- téssel megmentette a fülladozó életét. A megmentett ember emondotta, hogy messziről vándorolt gyalog és mint hogy nem volt egy dinárja sem, hogy a hid- pént Szentán lefizesse, át akart uszni a Tiszán. Holniját zsákba rakva fejére kötötte, de a batyu elázott és olyan su- lyos lett, hogy emiatt súlyától nem tu- dott uszni. Nevét nem volt hajlandó megmondani, csak azt hajtogatta, hogy ő az élet hajtóöröttje. Amikor Kincses csónakján átért a Tisza bánati partjá- ra, folytatta gyalogutját Csóka felé az élet hajtóöröttje.

A fürdés áldozata. Slatináról je- lentik: Hosak Ivan tizenkilenc éves borbély- segéd barátjaival együtt az esti órákban fürödni ment a téglagyár melletti tóhoz. A vízben egyes helyeken mély gödrök vannak. Hosak, ki nem tudott uszni, vé- letlenül egy ilyen mélyebb helyre ke- rült és fülladozni kezdett. Társai, ahe- lyett, hogy segítségére siettek volna, rémülten menekültek, sorsára hagyva a fülladozót. Pár perccel később munká- sok siettek a helyszínére, de Hosakot a víz akkor már elnyelte. Hulláját csak másnap reggel találták meg.

A Degába vetette magát egy gaz- dag temesvári urileány. Temesvárról jelentik: Boncescu Magdaléna a temes- vári Boncescu cukrászda dusegazdag tu- lajdonosának fiatal, szép leánya a Bega- hidról a vízbe vetette magát és beleful- ladt. A kivételes intelligenciájú, feltűnő szépségű leány öngyilkossága általá- nos megdöbbenést és részvétet váltott ki. A család tagjainak scitelmük sincsen arról, hogy mi indította Boncescu Mag- dalénát végzetes tettének elkövetésére. Vagyomilag nagyszerűen állott, jókedvű és kedves volt, néhány hét múlva tette volna le a tanárnői képesítési vizsgát és menyasszony volt. Egy pár hét mul- va lett volna az esküvője. Egy ismert és előkelő temesvári fiatalember volt a vö- legénye, aki szintén megdöbbenve és értelmetlenül áll menyasszonyának tet- tével szemben. A leány holttestét meg- találták és általános nagy részvét mel- lett temették el.

Friedler-féle
GAMMA
használat után
2-3 zori haszná-
lat után újjászüle-
lik 16-e a haj, mert
megszűnteti a haj-
hullást, elűnteti a
korpát, a hajmoya
és a haj zsírosodá-
sát. További hasz-
náatnál újra élet-
képessé teszi az e-
sátnyult hajgyöke-
retet és hatáára
**a kopasz fejen
is kiújí a haj!**
Sikeresen kipró-
álva hatszáz eset-
ben és orvosi ag-
ajánva Siker biz-
tosítva Használat a egyszerű!

Kapható minden gyógyzertiban és
drogériában. Aennyiben nem volna
kapható, forduljon a jugoszláviai vezér-
köpyséletehez:

Drogerija Nad, Ko'ar és Gabcica
Szubotica — Telefon 637
Nagy üveg ára 85 dinár, kis üveg
65 dinár

**Főbelötte magát a szlatinai erdő-
igazgatóság vezetője.** Vinkoveiról je-
lentik: Szerdára virradó éjszaka nagy fel-
űnést keltő öngyilkosság történt Sza-
latinán. Szeferovics Szend, a szlatinai er-
dőigazgatóság vezetője a telepen levő
lakásán főbelötte magát és azonnal
meghalt. Az igazgató bucsulevelet nem
hagyott hátra, azt hiszik azonban, hogy
a fiatal tisztviselőt anyagi gondjai ker-
gették a halálba. Az öngyilkosság ügyé-
ben a vinkovei rendőrség megindította
a nyomozást.

**Mák Aladár igazgató-tanítót Novi-
szadra helyezték át.** Mák Aladár topo-
lai ipariskolai igazgatót a közoktatás-
ügyi miniszter saját kérelmére Novi-
szakra helyezte át, ahol a beltéri elemi
iskolában fog tanítani. Mák Aladár szept-
ember elsején foglalja el új állását.

POMPADOUR CREM
és az ő szes Pompadour készít-
mények 15-öt és expediáló á'lo-
mása Paponé elkötözése folytan
Mr. J. Richter, Subotica
Szent Teréz gyógyszertár
Jelačićeva ul 9 10904 Telefon 580

A Frohsinn serlegavatása. Novi-
szadról jelentik: A noviszadi Frohsinn
német dalgylet szombaton serlegavató
ünnepe rendez, amely alkalommal fel-
avatja a szuboticei dalárdaversenyen
nyert serlegét.

Villanyvilágítást kap Vinkovci.
Vinkoveiról jelentik: A városi tanács el-
határozta, hogy villanytelepet állít fel,
mely a városnak már régi óhaja.

Megbízhatóság és tartós-
ság jellemzik a Continen-
tal motorbicikl-gummit.
A profija felülmulhatat-
lanul megvéd a csuszás
ellen. A csuszamlást egyenes uton
megak dályozzák aszemcsék, kanya-
rokban a 3 oldalváját és az oldal-
blokkok. A Continental motorbicikli-
gummi a legcsodásabb rugózás
előnyelt nyújtják

Continental
Beograd, Masarikova ulica 4

Figyelje meg
híny ember vonszolja lábait, járása
nehéz, bizonytalan, pedig ha csak
egyszer keze né öket. Csanda-féle

PODOL

lábápoló és lábizzadá-e leni krém-
mel, járása biztos, lábait épek lesz-
nek, lábizzadása egy lúna után
teljesen emulik.

Óriási előnye, hogy a lábat nem
száritja, mint a hasonló szerek,
hanem üden, puhat tarja, zsíros
tartalmánál fogva pedig hatása
állandó.

Ne sajnáljon 15 dinárt lábaira
áldozni, hálás lesz e tanácsért.

Kapható gyógyszerárakban, drogériában
Ké ziti: **Csanda Endre** gyógy-
szertára, Oradea - Nagyváradon

Jugoszláviai lerakat:
Nagy Bertalan gyógyszerlára
Szubotica - Városháza

6423

SPORT

A középeurópai kupamérkőzések előtt

A középeurópai kupamérkőzések első fordulóját már kisorsolták. A jugoszláv csapatok közül a BSK-t Budapestre szólítja a köteleesség, ahol a Ferencváros lesz az ellenfele. A beogradi csapatnak nehéz dolga lesz, mert a magyar bajnok jó formában és felkészülten várja. A Gradjanskít szintén erős ellenféllel, a Slaviával sorsolták össze, amely, mint a kupa egyik favoritja vesz részt a kupaküzdelmekben. A bécsi csapatok, mint az osztrák lapok írják, speciális tréninggel kerülnek a kupamérkőzésekre, mert mindenáron meg akarják nyerni a kupát. A legveszélyesebb riválisnak a magyarokat tartják és különösen a Ferencvárostól félnek. A prágai csapatokat ezzel szemben meglehetősen könnyelműen lebecsülik és azt hangoztatják, hogy a Sla-

via és Viktoria Zsiskov ebben a szezonban Bécsben igen mérsékelt teljesítményt nyújtottak. A bécsi Sporttagblatt szerint a kupagyőztes a Ferencváros, az Admira és a Hungária közül fog kikerülni. A főfavorit a Ferencváros, amely az utóbbi időben — leszámítva a mult heti bécsi kudarcot — nagyszerű formát játszott ki és pompás eredményeket ért el. A prágai futballkörök, bár aggasztja őket a csehszlovák csapatok mérsékelt formája, abban bíznak, hogy a magyarok és az osztrákok számításait ismét keresztülhúzza a Slavia és másodsor is megnyeri Csehszlovákiának a középeurópai kupát. A jugoszláv csapatok nem számíthatnak a döntőbe való bejutásra, de kedvező körülmények között tisztességes pozíciót vívhatnak ki.

Tovább tart a harc a noviszádi Radnicskiben

Ujabb szolidaritási nyilatkozat a kizárt elnök mellett

Noviszadról jelentik: A noviszadi Radnicski választmánya, mint a Bácsme gyei Napló megírta, kizárta a klubból Frank Józsefet, az egyesület elnökét és Jandzsekovic Mirkó vezetőségi tagot, mert azok az egyesület határozata ellenére a noviszadi labdarúgó kerület vezetőségében tisztséget vállaltak. A Radnicski tagjai közül igen sokan sérelmezik a klub jelenlegi vezetőinek ezt az eljárását, amely felidulva a noviszadi kerület sportbékéjét, lehetetlenné teszi az egyesületek közötti annyira kívánatos egyetértést. Ennek a hangulatnak ad hangot Csauth Ferencnek, a Radnicski vezetőségi tagjának hozzánk intézett alábbi levele:

»Tekintetes szerkesztőség! Alulírott tisztelettel kérem becses lapjuk folyó hó 10-iki számában »A noviszadi Radnicski kizárta elnökét« című cikkére vonatkozólag a következőket közölni:

1. A kerületi közgyűlést megelőző estén a Radnicski vezetősége ülést tartott, amelyet a helybéli Délbácska című lap után hívtak csak egybe, úgy hogy az ülésen csak öten jelentek meg és így az nem volt határozatképes.

2. A megjelent öt tag közül négyen és pedig Szpazsics Boskó, Csauth Lőrinc, Tokin Száva és Jovanovic V. szavaztak azon indítvány mellett, hogy csak a Radnicski által kijelölt két ki küldött választható a kerületbe, míg azok, akik a határozat ellenére mégis tisztséget vállalnának, az egyesületből ki lesznek zárva. Ezen a választmányi ülésen én voltam az ötödik jelölt és én az indítvány ellen szavaztam és az ülésen kijelentettem, hogyha engem megválasztanak, a választást el fogadom és a Radnicskiből kilépek. Teljesen azonosítom magam Frank József és Jandzsekovic Mirkó álláspontjával, hogy csak

akkor lesz rend és béke, úgy a noviszadi kerületben, mint magában a Radnicskiben, ha onnan Szpazsics Boskó és néhány elvarátja eltűnik.

Maradtam őszinte tisztelője a tek. szerkesztőségnek: Csauth Ferenc, a Radnicski Sport Klub vezetőségi tagja.

Ugyanezt a véleményt osztják a noviszadi egyesületek, amelyek közös beadványban fordultak a Radnicski vezetőségéhez és abban az egyesületek közötti sportbéke érdekében arra kérték, hogy mellőzze a kerületben való szereplésnél Szpazsics Boskót, akit a sportbéke legnagyobb akadályának tartanak.

A Radnicski Sport Klub is nyilatkozott a kérdéssel. A nyilatkozat így hangzik:

— A mutatkozó ellentétek a Radnicski Sport Klubban elintéztést nyertek azáltal, hogy a Radnicski vezetősége nagy szótöbbséggel sorából kizárta azokat, akik a Radnicski vezetőségének megkerülésével, ennek hozzájárulása nélkül, vezetőségi szerepet vállaltak a kerület vezetőségében. Ezek névszerint: Frank József elnök és Jandzsekovic Mirkó vezetőségi tag. Kénytelenek voltunk így cselekedni, mert fegyelmet kívánunk teremteni saját sorainkban és nem tűrjük, hogy egyesek előzetes hozzájárulásunk kikérése nélkül azok előtt hajoljanak meg, akik állandóan a Radnicski ellen, hol nyíltan, hol burkoltan dolgoztak. Más klubok belügyeivel foglalkozni nem szoktunk és nem kívánunk, de saját sorainkban fegyelmet tartunk. Mindenesetre tanácsos volna, ha a többi klubok is ezt a példát követnék, mert ezzel véleményünk szerint csak a sportnak tennének szolgálatot.

A Radnicski Sport Klub választmányának megbízásából: Csauth Lőrinc elnök, Szpazsics Boskó titkár.

A Radnicski ellenzéke rendkívüli közgyűlés egybehívásán fáradozik, amelyen a mostani vezetőséggel szemben szeretnének állást foglalni.

Odzsaci fölényesen győzött

Sztaribecsej ellen a Hartmann-serlegy mérkőzésen

Odzsaciról jelentik: Vasárnap és hétfőn teniszverseny volt Odzsacin a Hartmann-serlegyért Odzsaci és Sztaribecsej játékosai között. A meccset Odzsaci 9:2 arányban nyerte meg. Részletes eredmények:

Férfi páros: Bilek, Lesztmeister (Odzsaci)—dr. Gortva, Galambos (Sztaribecsej) 6:3, 8:6; dr. Mamuzsics, dr. Rausch (O.)—Rózsa, Nagy 6:4, 6:2.

Férfi egyes: Lestmeister (O.)—dr. Gortva 6:2, 6:1; Mamuzsics dr. (O.)—Galambos 6:2, 6:3; Bilek (O.)—Nagy 6:2, 6:2; Lesmeister (O.)—Rózsa 6:4, 6:1.

Vegyes páros: Gortva dr. Galambos (Sztaribecsej)—Bilek, Matheisz 6:3, 6:4; dr. Rausch, Paupert (O.)—Galambos, Meiszlerné 6:8, 6:1, 6:2.

Női páros: Paupert, Matheisz (O.)—Meiszlerné, Galambos 9:7, 3:6, 9:7.

Női egyes: Meiszlerné (Sztaribecsej)—Paupert 7:5, 6:3; Matheisz (Odzsaci)—Galambos 6:3, 6:1.

Városközi uszó- és vízipólómérkőzés

Palicson. Vasárnap délután izgalmasnak ígérkező uszó- és vízipólómérkőzést rendeznek Palicson. A verseny városközi jellegű, amennyiben Szombor és Szubotica uszói mérkőznek meg egymással. A verseny délután fél hat óra körül kezdődik.

Németek veresége az angol atlétikai bajnokságokban. Az angol atlétikai bajnokság befejeződött. A két napos versenyen résztvettek a németek is, akik azonban mérsékelt sikert arattak. Az első nap Peltzer kapott ki egy angoltól, másnap a 100 yardon Körniget, a németek legjobb sprinterét utasították a második helyre. A versenyen több angol rekordot állítottak föl. Részletes eredmények: 100 yard: Legg (Délamerika) 9.9 mp. 2. Körnig (német) mellszéliséggel. 3. Wichmann (német.) 220 yard: 1. Wichmann 21.7 mp. 2. Körnig. 440 yard: 1. Lowe (angol) 50 mp. 2. Leighwood. 800 yard: 1. Lowe 1 p. 56.6 mp. 2. Engelhardt (német.) Magasugrás: Menard (francia) 190. Távlográs: De Beer (holland) 7.37 m. 2. Dobermann

(német) 7.16. Diszkoszvetés: 1. Paulus (német) 44.81 m. Gerelyvetés: Lay (Uj-zéland) 67.88 m. Súlydobás: Duhour (francia) 14.45 m.

Dempsey a boxolás új világbajnokát dicséri. Jack Dempsey, a volt nehézsúlyú világbajnok, az United Press egy tudósítójának hosszasan beszélt, mi az oka annak, hogy az öklözés terén nincsenek újabb, meglepő eredmények.

— A nyolc év alatt — mondotta — míg a világbajnokságot tartottam, kevés, új számbavehető öklöző tűnt föl. 1919. és 1926. között, szóval attól kezdve, hogy győztem, mindaddig, míg le nem győztek, csak egyetlenegy kitűnő nehézsúlyú jelentkezett, Genne Tunney, aki, noha még nem hódította meg az egész közönség rokonszenvét, keresztül kasul ismeri az öklözés minden csínját-binját. Remélem nem vádolnak elbizakodottsággal, ha kijelentem, hogy utána én vagyok a világ legelső öklözője. Szigorú iskolában nevelkedtem, azokban az időkben, mikor a könnyű nyereség csábítása még nem fordította el az öklözőbajnokok nevelését. Akkoriban nem a gyors sikerek után kapadoztunk, nem arra törekedtünk, hogy minél nagyobb összegeket vágjunk zsebre, aztán egész életünkben tétlenkedjünk. Azok a fiatal emberek, akik utánam jelentkeztek, szépen fejlettek voltak, de rossz nevelésben részesültek. Évenként csak háromszor-négyyszer álltak ki a porondra, ennél fogva elpuhultak, visszatartanak minden áldozattól, trainingüket elhanyagolták.

— Személyes tapasztalatom az, hogy az öklözőbajnokoknak állandó trainingben kell lennie, semmit sem érhet el az, aki évenként csak kétszer-háromszor száll viadalra. Genne Tunney miután Chicagóban megmérkőztem vele, maga is bevallotta barátjainak, hogy egy évi hegyesség után megrozsásodtak izmai. Ő egyébként elsősorban, mind testi, mind erkölcsi tekintetben. Nálánál sokkal gyöngébb bajnokok egy mérkőzés után olyan sápot vágta zsebre, amilyent ő egész életében nem keresett. Ezenkívül van izlése is. Noha legendás összegeket ajánlottak neki, nem volt hajlandó színházban mutogatni magát, vagy mozigép elé állni. Ebben az évben két ízben akartam mérkőzni: egyszer Kaliforniában, egyszer Newyorkban, bárkivel is, de a sportbírósg annyira kifogást támasztott ez ellen, hogy lemondtam mindkettőről.

FILM

A pletyka

A Líka-mozi új filmje

A pletyka öl — mondja a közmondás és ez a film hozzászólás: az alaptalan pletyka talán még veszedelmesebb. Aki ellenben ügyesen színlel, aki jól játsza az erényes hitvest, azt minden jog megillet, még a nálánál tisztességesebbek fölötti ítélkezés joga is. Két asszonyt állít szembe egymással a Sudermann-regény alapján készült film: az egyik jó és mégis kikezdi a pletyka, a másik hazug és színlelő, évek óta csalja az urát és mégis erényesnek tartják. A pletyka által kikezdtetett asszony kissé valószínűtlen módon áldozta fel magát barátnője becsülete érdekében és ebből származik a drámai bonyodalom.

A film értékén sokat ront, hogy nem dolgozza fel elég világosan a regény meséjét, sőt néhol tulságosan homályos. A feltételek azonban szépek és tiszták, a kiállítás elegáns és így a film eléri azt, amit akar: szórakoztat. A főszerepekben Lotte Neumann és Hans Mierendorf jó színészi munkát adnak és a többi szerepekben is kitűnő színészeket látunk. A »A pletyka« péntektől kezdve kerül színre a Líka-Kert moziban.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duma: Bezdán 312 (—13), Apatin 404 (—12), Bogojevó 400 (—14), Vukovár 336 (—8), Palánka 322 (—10), Noviszad 320 (—13), Zemun 220 (—10), Pancsevó 208 (—10), Szmederevó 303 (—7). Dráva: Oszijek 200 (0). Száva: Mitrovica 118 (—4), Beograd 162 (—10). Tisza: Szenta 140 (—20). Tifl 300 (—12).

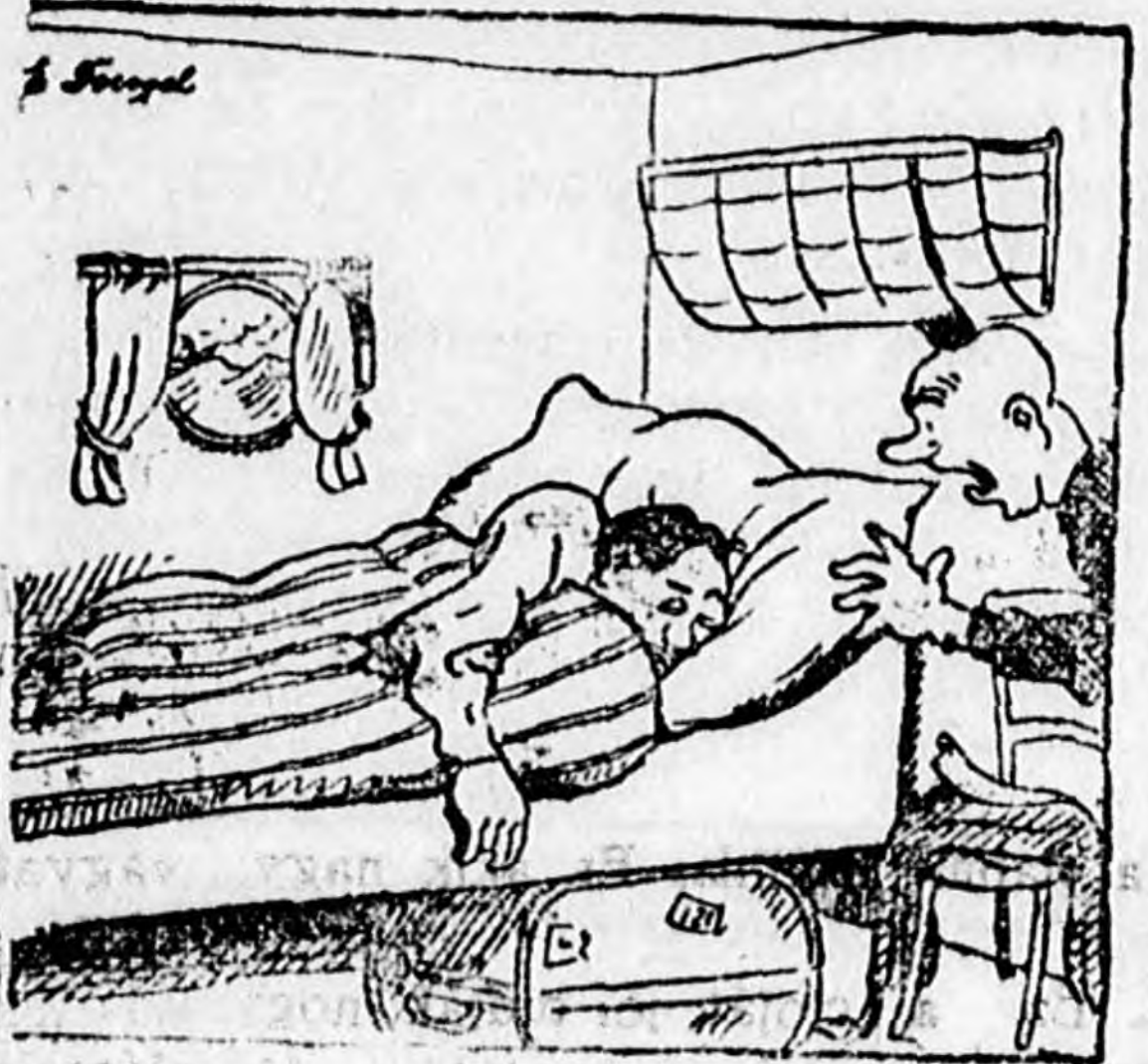
— Hirtelen halál aratás közben. Sztaribecsejről jelentik: Radoszavljevics Vlado turizai lakos tegnapelőtt délután aratás közben egy pohár vizet ivott, utána rögtön összeesett és meghalt. A halált szívszélhűdés okozta.

Köhögést és mellbajokat biztos sikerrel gyógyít a SIROFEN. Minden gyógyszer-tár árusítja.

— Gabonatüz Sztaribecsejen. Sztaribecsejről jelentik: A napokban tűz pusztított Sztrefanovics Mita sztariibecseji gazdálkodó gabonaföldjén és harminckét kereszt búzát hamvasztott el. A vizsgálat során megállapították, hogy a tüzet Károlyi Jánosné okozta, aki az egyik gabonarakás mellett főzte a részesek ebédjét. A vigyázatlan asszony ellen megindult az eljárás.

Aki friss és egészséges akar lenni és nem akarja, hogy kemény legyen a széke, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyek hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt 1 pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. A hadikórházakban végzett orvosi megfigyelések szerint a Ferenc József vizet a súlyos betegek is szívesen használták, mert ez minden kellemetlenség okozása nélkül biztosan hat. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

KINTORNA

— Pár nappal ezelőtt megírtam a végrendeletemet és mindent reád hagytam.

— No és mire vársz még?

A tanító, hogy megértesse a rózsá és az ibolya közötti különbségeket, a következő hasonlaltal próbálkozik:

— Hát képzeljétek el, gyerekek, egy igen szép, magas, gyönyörűen öltözött nő megy az uccán, felemelt fejjel. Büszkén néz az emberekre és csak ritkán bólintja meg köszönésre a fejét. Mőgötte megy egy távolról nem nagyon mutatós kis teremtmény. Fejét szerényen lehajtva hordja úgy, hogy az előtte haladó mellett senkisémet veszi őt észre. Ez a...

Hirtelenében közbeszól a kis Pista:

— Én tudom, ez a férje.

A színházban valaki hangosan horkolni kezd.

Szomszédja végül idegesen odaszól: — Kérem, uram, ébredjen fel, annyira hortyog, hogy az egész közönséget felébreszti.

Egy elegáns, előkelő külsejű uriember megjelenik az egyik fürdőhely kasszájánál és bérletjegyet akar váltani. A kasszaszony előveszi a kartonpapír-blankettát és nekilát, hogy kitöltse. Bemártja a tollat és felézi:

— Szabad a becses nevét?

A kasszaszony elkapja a fejét és tűnődve néz az uriemberre. Egy darabig fürkészősen szemléli, majd elgondolkozva ismétli a nevet:

— Molnár Ferenc... ejnye, de ismerős név...

Az uriember gépiesen mosolyog, mint ahogy a híres emberek ilyen helyzetben kényszeredetten mosolyognak. A kasszaszony figyelmesen tovább nézi. Gondolkozik valamin. Végül találgatóan megkérdi:

— Nem tetszett valaha Bárcán lakni?

NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

A megszanált frank

A Bácsmegeyi Napló számára elmondta
Georges Bonnet volt pénzügyminiszter

Páris, július hó.

»Mondanom sem kell« — válaszolt egy idevonatkozó kérdésemre a kiváló radikális államférfi *Georges Bonnet* — »hogya a megtörtént stabilizációnak szivból örültem. Kezdetől fogva, a mielőbbi stabilizációnak voltam híve, hirdettem azt cikkekben, brosrákban, sőt egész könyvben is és pénzügyminiszterségem idején be is nyújtottam a stabilizációra vonatkozó tervezetet — az akkori idők kényszere alatt valamivel alacsonyabb kurzuson, mint a mostani stabilizáció történt. De ez mutatja épen, hogy én feltétlenül szükségesnek tartottam, hogy a valutabizonytalanságnak mennél hamarabb véget vessenek: sem az entente-közi adósságok végleges rendezését nem tartottam szükségesnek bevárni, sem a revalorizációs spekulációknak nem volt barátja. Most végre Poincaré ugyanerre határozta el magát — a Banque de France nyomása alatt. Ő maga szerette volna emelni előbb a frank kurzusát és alkalmasint októberre tervezte csak a stabilizálást, de a Banque de France jogos aggodalma a folyton hozzáözönlő idegen devizák miatt, amelyeket felvásárolni volt kénytelen — sietésre készítette. A Banque de France határozottan követelte vagy az azonnali stabilizálást, vagy a frankkurzus emelését, minthogy a meglevő állapot valutapolitikailag tarthatatlan volt. A frank további értékelésére azonban az egész gazdasági élet komoly veszélyeztetése nélkül gondolni sem lehetett és így Poincaré a stabilizálásra határozta el magát. A módot, ahogy ezt véghezvitte, technikailag kifogástalannak tartom. Egy briliáns művelet, amelyben — (talán apró vitatható részletekről eltekintve) — hiba nem lelhető. A francia valutaszanálas legfőbb jellemzője, hogy az teljesen önállóan történt, külföldi kölcsön, vagy segély igénybevétele nélkül és hogy az új frank nem egy vagy más külföldi pénznemre támaszkodik, hanem az aransúlyra magára. Ez biztosítja pénzünk függetlenségét a külföldi valutáktól.«

A kistöke és a szanálas.

— Másik jellemzője a francia szanálasnak — kockáztattam meg a megjegyzést, hogy az állam belső hitelezőinek mindennemű kárpótlása nélkül történt meg: szankcionálta a hadikölcsönt és más állampapírokat vásárolt kismemberek súlyos veszteségét.

»Igen« — felelte a volt miniszter — »s úgy hiszem, Poincarénak épen ez a megfontolás okozott legtöbb gondot. Ő a középosztály érdekeinek védője, a kispolgárság politikai exponense, főleg a nehéz szívvvel határozta el magát erre a radikális eljárásra. A kistökés a közmondás szerint Franciaország ereje és egy külföldi államnak sem volt talán annyi kispolgári hitelezője, mint a francia köztársaságnak. A mi polgárságunk előszeretettel fektette megtakarított pénzét a 3 és 4 százalékos biztos állampapírokba. Ezrével, tízezzével voltak kistökéseink a háború előtt, akik állampapírjaik évi 2—3000 frank jövedelméből éltek, a mai viszonyok között ennyiből természetesen negyedévig sem élhetnek meg és most a bekövetkezett stabilizáció végső reményüktől fosztotta meg őket... Poincaré eredetileg valaminő kártalanítást tervezett a számlákra (talán ezért is szerette volna el-

halasztani még a stabilizálás időpontját) de hát a mi büdzsénk mellett erre sajátos gondolni sem lehet.

Egyébként e régi állampapírok birtokosai nem mind franciák. Hiszen az angol (nem »Notar« az istenért!) jegyzők legujabban protestálnak is a francia stabilizáció miatt. És kétségtelen az is, hogy ez államkölcsonök ma már csak igen kis részben vannak az eredeti jegyzők kezében. Az inflációs évek nyomora a legtöbbet papírjai eladására készítette s ezeket mindenféle spekulánsok vásárolták fel alacsony árfolyamon. Remélem különben, hogy a jövőben lehetséges lesz majd utólag valaminő kártalanítást mégis megállapítani, legalább is az ösjegyzők részére.«

A szanálas külügyi következményei.

— A frank stabilizálásának minő külpolitikai következményeit várja miniszter ur? — kérdeztem. Egyrészt a biztos valuta talán nagyobb külpolitikai függetlenséget fog adni Franciaországnak, másrészt azonban a stabilizáció alkalmasint megnehezíti a francia kormány helyzetét az Egyesült-Államokkal szemben.

— Közvetlen politikai következményeiről Ön beszél, a frank szanálasának nem igen lehetnek, válaszolta Georges Bonnet. Hiszen a frank *de facto* stabil már jóideje: külpolitikának tehát eddig sem volt kiszolgáltatva semminő idegen presszióknak.

Azt a felfogást viszont, hogy a stabilizációval meg kellett volna várunk a francia-amerikai adósságokra vonatkozó Béranger-féle egyezménytervezet ratifikálását, én kezdetől fogva tévesnek ítéltm. Ellenkezőleg: *hitelezőinkkel szemben nagyobb biztonssággal lépünk fel most, hogy egy biztosított valuta áll mögöttünk.* Ez minden ígretünknek pozitív értéket ad. Másrészt épen a bekövetkezett valutaszanálasra való hivatkozással kérhetünk méltányosságot hitelezőinktől: hiszen tulajdonított követelésekkel veszélybe dönthetnék az egész valutaszanálasát s ezzel tartozásaik illuzoriusakká válnának. Ne feledje, hogy Németország is a valutaszanálassal kapcsolatban érte el a Dawes-tervezetet. Épen erre való hivatkozással remélhetjük m, is, most inkább, mint azelőtt, hogy meg fogjuk kapni az Egyesült-Államoktól nagyon jogos követelésünket, a transferent-klauzulát: adósságainknak a német-francia adóssággal való szerves egybeillesztését. Nézetem szerint csak az amerikai elnökválasztást várjuk meg s annak másnapján haladéktalanul fel fogjuk venni ismét az Egyesült-Államoktól való pénzügyi tárgyalásokat. Jó auspiciumok között.«

Az adó csak szaporodni tud!

— És a belpolitikai következmények? — kérdeztem. A francia ipar és kereskedelem, vagyis jobban mondva a francia adófizető minő előnyeit fogja látni a stabil franknak?

»Ez bizony nagy kérdés — felelte a volt pénzügyminiszter. »A francia büdzsé hallatlanul súlyos és az adók elviselhetetlenül nyomasztók. A költségvetés mutatja, hogy Franciaország lakossága évi ötvennégy milliárd frankot adózik az államnak. Ehhez járul azonban még a többi mint tízmilliárd frank községi és megyei adó az egész országban, ugyhogy a francia nép összesen évi tizenkétmilliárd

aranyfranknál is többet adózik. Vessük össze ezzel, hogy a háború előtti évi büdzsét alig ötmilliárdot tett ki. Nem csoda, hogy lakosságunk nagyon szenved ez alatt az elviselhetetlen teher alatt, mely viszont nagyon megrágtatja termelésünket egyre rontja kiviteli lehetőségeinket is.«

— És a stabilizáció után sem lehet majd ezen az adóterhen könnyíteni? — kérdeztem.

»Nem bizony«, válaszolta a volt pénzügyminiszter. »Hiszen minden száz frank államadó: hatvanöt frank a nyugdíjak fizetésére és az államadósságok törlesztésére megy: ezen tehát könnyíteni nem lehet. De a maradékon sem, mert ami kis könnyebbséget teremt is a stabilizáció, másrészt annyi új szükségletet is nyit. Még az is nehéz feladat lesz, hogy elkerüljük az adók további emelését. De azt elvárja az ország és ez körültekintő, óvatos gazdálkodás mellett nem is lehetetlen. Ennél többet viszont remélnünk sem szabad...«

Szanálás, amely nem konzolidál.

— És a stabilizáció belpolitikai következményei? — kérdeztem, végül. Új babér Poincaré fején?

»A belpolitikai következmények« — feleltm elmosolyodva Georges Bonnet — *inkább bontó, mint konzolidáló természetűek.* Poincaréban mindenekelőtt azért bizott az egész ország, mert egyedül ő folytathatta és érthette el a stabilizációt. Mig a frank nem volt stabilizálva, Poincaré nem bukkant el. Ez a momentum most megszűnt. És még hozzá a legrosszabb pillanatban. Mi radikálisok elsősorban azért küzdöttük ki a lis-

taválasztás eltörlését, mert az egyenkénti választástól azt vártuk, hogy megszünteti az 1924-ben előállott visszáshelyzetet és szilárd parlamenti többséget fog teremteni. Kiderült azonban, hogy választási rendszer mellett pontosan megismétlődtek a proporcionalis választások történetek. A jobb és baloldal teljesen paralizálja egymást: a különbség mindössze husz szavazat. Tehát csak koalíciós kormányzat képzelhető el, helyesebben szólva: koncentrációs kormányzat minden párt részvételével. Minthogy pedig a szocialisták ilyen nemzeti egységben résztvenni semmi áron nem akarnak, a tényleges helyzet az, hogy a két munkáspárt szembenáll az összes polgári pártokkal. Ez egészségtelen helyzet, mert szükségképpen az osztályharc kiélesedésére és szélsőbalnépszerűségének mérhetetlen megnövekedésére kell, hogy vezessen. A radikálisok érthetően egy ily rendbe csak nagyon kedvük ellenére, kényszeredetten mennek bele. És így is csak ideiglenesen.

Most valószínűtlen egy kormánybukás nyári szünet küszöbén. De ha novemberben újra megnyílik a Ház, Poincarének nehéz dolga lesz. A radikálisok nélkül nem kormányozhat, a radikálisokat pedig nem tudom mi tarthatná meg az ő táborában — ha nem az a megfontolás, hogy mi jöjjön, minő beláthatatlan krízisek és bonyolulatok Poincaré után? Aki szabni akar, annak varrni is kell tudnia. És akik nagy vágyat éreznek szétszabni a nemzeti egység koncentrációját, jól tudják, hogy más kormánypártot nem képesek összefércelni a helyébe.«

Benedek Károly.

A drachma stabilizációja

Az új görög jegybank független a kormánytól

A görög drachma végleges stabilizációja megtörtént, az új jegybank megalakult és az angol font árfolyama véglegesen 375 drachma lesz. A stabilizáció keresztülvitele nem volt egyszerű Görögországban. A balkánháború és a világháború nyomait nehéz volt elkölníteni és a drachma folytonos árfolyamhullámszája szinte lehetetlenné tette a normális gazdasági élet helyreállítását. A háború utáni években még gyakori volt a drachma százszázalékos emelkedése vagy esése, ugyhogy a külföld csak nehéz számtani műveletek után tudta a drachma értékét megállapítani.

A helyzet tarthatatlanságát évekkel ezelőtt belátták Görögországban is, azonban a stabilizáció elé komoly akadályok gördültek. A görög háborús adósságok rendezése volt a stabilizáció előfeltétele. Ehhez azonban egy erélyes pénzügyminiszteren kívül szüksége volt Görögországnak a hitelező nagyhatalmaknak támogatására is.

Anglia, mint Görögország egyik főhitelezője, politikai okokból előnyös feltételeket szabott Görögország számára, ugyhogy itt nem merültek fel nehézségek.

Amerika, ahol Görögország a háborúból 18.5 millió dollárral maradt adós, szintén nangylelkűen bánt el volt szövetségesével és olyan feltételeket szabott, amelyek mellett lehetséges a görög hadiadósságok visszafizetése. Négy évi halasztáson kívül újabb 12 millió dolláros amerikai kölcsönt kapott Görögország a pénzügyi szanálas céljaira. Miután Görögország az angolokkal és az amerikaiakkal megegyezett és múlt év végén a drachma végleges sta-

bilizációja napirendre került, Franciaország váratlanul akadályt gördített a stabilizáció elé. A stabilizációhoz tudvaleg egy népszövetségi kölcsön volt szükséges, amelynek megszavazására Franciaország csak abban az esetben volt hajlandó, ha a görögök franciaországi háborús adósságaik ügyét is rendezik. A megegyezés azonban majdnem kilátástalan volt; Franciaország olyan követelésekkel lépett fel, amelyek a görögöket kétségbeejtették. A görögök azonban jó kereskedők, nem adták fel a reményt. Tárgyalatok hónapokig a franciákkal, számoltak nap-nap után, míg végre megállapodtak abban, hogy 180 millió aranyfrankot fognak fizetni Franciaországnak. A megállapodás azonban még nem végleges, egy nemzetközi döntőbírósg dolga lesz megállapítani, hogy a hadianyagokat egyáltalán köteles-e Görögország megfizetni.

A pénzügyi reform egyik legfontosabb része az új jegybank megalapítása volt. A Népszövetség utasítása folytán megszűnik a Nemzeti Bank kibocsátási joga és azt az újonnan megalakított Görög Bankra ruházzák át. Az új jegybank alapszabályai úgy rendezik a bank és az állam viszonyát, hogy az egyes kormányoknak nem áll majd módjukban minden további nélkül a jegybank anyagi támogatását igénybevenni. A Görög Bank hivatása a drachma árfolyamának fenntartása és a pénzpiac ellenőrzése lesz, függetlenül kormányutasításaitól és állami beavatkozástól.

Pénzügyi körökben aligha lehet kétséges többé, hogy ezzel a stabilizáció sikere biztosítva van.

MIUJSÁG A LLOYDBAN?

A szubotocai Lloyd közleményei

*

Felhívjuk a Lloyd és a Felsőbácskai Gyárosok Szövetsége tagjainak figyelmét, hogy az összes közérdekű és őket érdeklő közleményeinket ebben a rovatban tesszük közzé.

Postatakarékpénztári fiók felállítása a Vajdaság részére

A noviszadi Kereskedelmi és Iparkamara mozgalmat indított az iránt, hogy a Vajdaság részére Noviszadon postatakarékpénztári fiókot állítsanak föl. A posta- és távirdaminiszter és a postatakarékpénztár vezérigazgatója kijelentették, hogy hajlandók a Vajdaság részére ilyen fiók felállítását engedélyezni abban az esetben, ha a Vajdaságból ezer új csekszámla-tulajdonos jelentkezik.

Ilyen fiók felállításának előnyei a Vajdaság számára első tekintetre is nyilvánvalók: Az elszámolást végző és a folyó számlákat vezető hely minden folyószámlatulajdonoshoz közelebbre kerülne, azon idő, amely szükséges ahhoz, hogy a folyó számlatulajdonos a pénze felett rendelkezhesse, jelentősen meg rövidülne, az a pénz, amely felett a vajdasági postatakarékpénztár rendelkezne, a Vajdaságban maradna és így a vajdasági közgazdasági élet felvirágoztatására volna fordítható.

Ugyancsak nagy előnyei vannak a postatakarékpénztári intézménynek általában véve. A kereskedők és gyárosok az intézmény révén juthatnak a legrövidebb módon követeléseikhez, költségmentesen vagy pedig a legminimálisabb költségek mellett eszközölhetik általa akár a bel-, akár a külföldön mindennemű fizetéseiket, minthogy pedig a mi postatakarékpénztárunk és a magyar, osztrák, csehszlovák és svájci postatakarékpénztárak között vívmán-forgalomban áll fenn, postatakarékpénztárunk folyószámlatulajdonosai anak utalványai segítségével teljesíthetik külföldi fizetéseiket akár dinárban, akár pedig külföldi valutákban.

A »Lloyd« felismerve az ügy fontosságát, újból és ezúton is ajánlja tagjainak, hogy a noviszadi Kereskedelmi és Iparkamara ez irányú mozgalmát a leghathatósabbban támogassák.

Közelebbi felvilágosítások és belépési nyilatkozatok a »Lloyd« titkári hivatalában kaphatók.

Valorizációs kérvények beadásának határideje. Újból felhívjuk az érdekeltek figyelmét, hogy az 1927/28. évi pénzügyi (felhatalmazási) törvény 314. szakaszában foglalt felhatalmazás alapján múlt évi november hó 29-én D. R. 165.956. szám alatt kiadott, törvényerővel bíró miniszteri rendelet további egy évre, vagyis f. évi szeptember hó 11-ig meghosszabbította az 1926. évi augusztus hó 7-éről kelt s a nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknál eszközölt beruházások valorizációjáról szóló törvények 4. szakaszában foglalt határidőt. Figyelmeztetjük tehát az érdekelteket, hogy esetleges kérvényeiket f. évi szeptember hó 11-ig feltétlenül nyújtsák be, minthogy ezt a határidőt előreláthatólag többé nem hosszabbíthatják meg.

Kölcsönfeljegyzések beszüntetése az Állami Jelzálogbanknál. Az Állami Jelzálogbank igazgató-választmányának határozata értelmében f. évi július hó elsejétől fogva beszüntette a kölcsönfeljegyzések elfogadását. Ennek következtében felhívjuk az érdekelteket, hogy további értesítésig ne terjesszenek be az állami jelzálogbankhoz semmiféle ily irányú kérvényeket, minthogy azokat vissza fogják utasítani. Az igazgató-választmány a hozott határozat megváltoztatásáról, illetve hatályon kívül helyezéséről idejében értesíteni fogja a nyilvánosságot.

A tűzifa drágulása Romániában. Julius hó elsején életbe lépett Romániában a tűzifa tekintetében felemelt vasúti tarifa. A díjtételeket 50 km-ig 400-ról 1200 leire, 100 km-ig 2200 leire, 150 km-ig 2300 leire, 200 km-ig 3200 leire és 300 km-ig 3800 leire emelték fel kocsinként, illetve 10.000 kg. után. Ez a tarifa-emelés természetesen maga után fogja vonni a Vajdaságba szállítandó román tűzifa megdrágulását is. Ugy látszik, hogy már a mi

fakereskedőink is képesek lesznek konkurálni saját országunkban a román fakereskedőkkel.

Épület- és tűzifa-szállítás. A szubotocai vasutigazgatóság egyrészt az őszi kiviteli forgalom sima lebonyolításához szükséges kocsik, másrészt a Vajdaság faellátásának biztosítása érdekében felkéri az érdekelteket, hogy a szükséges épület- és tűzifa-szállítást kezdjék meg haladéktalanul úgy, hogy az az őszi kampány kezdetéig vagyis f. évi szeptember 1-ig feltétlenül befejezést nyerjen. Ezért felhívjuk a »Lloyd« tagjait, hogy idejekorán jelentsek be a faszállításra vonatkozó kocsiszükségletüket, mert a vasutigazgatóság szeptember eleseje után csakis az őszi idény-cikkek szállításához szükséges kocsik teljes fedezése után netán fennmaradó kocsikat fogja faszállításra átengedni.

A kiviteli és őszi kocsiszükséglet biztosítása. A szubotocai vasutigazgatóság, hogy a kiviteli idény és az őszi kampány kocsiszükségletét kellő időben biztosítsa, a következő adatok beszolgáltatását kéri az érdekeltektől gazdasági köröktől: 1. Mely kocsirakomány áruban várható kivitel, milyen államokba és körülbelül milyen mennyiségben? 2. Mely kocsirakomány áruban várható az őszi jelentősebb forgalom, körülbelül milyen mennyiségben és milyen főbb vasúti állomásaink felé fog irányulni ez a forgalom?

A Lloyd titkári hivatala ez uton is újból kéri a Lloyd tagjait, hogy kocsiszükségletüket hozzák mielőbb tudomására.

Biztosítók (fogláló) vasúti kocsik után. A Közlekedésügyi Minisztérium a vasúti

vezérigazgatóság előterjesztésére 6498/1928. számú rendeletével meghagyta, hogy a Vasúti Áruújszabás, I. rész, 63. szakaszának, III-3. számú végrehajtási határozománya, amely így szól: »Mint biztosítók (fogláló) minden kocsit után egy napi kocsiallaspénz fizetendő«, a következőképpen módosítsák: »A biztosítók (fogláló) egy kocsit után kitesz egy napi kocsiallaspénzt«. Az említett végrehajtási határozomány megváltoztatása folytán a vasútnak most megvan a lehetősége arra, hogy a kocsik utáni foglalót, illetve biztosítékot csak abban az esetben követelje, amidőn érdekeit veszélyeztetve látja. Ezért az állomások olyan irányu utasítást kaptak, hogy a jövőben csak teljesen ismeretlen felektől és olyanoktól követeljék a kocsik utáni biztosíték (fogláló) lefizetését, akik a részükre biztosíték lefizetése nélkül kiállított, de általuk igénybe nem vett kocsik után a rendelésért felszámított díj-szabályszerinti illeték megfizetését egy ízben már megtagadták, egyébként azonban a felektől a kocsik megrendelésekor ne követeljenek biztosítékot (foglálót).

Olaj- és festék-vegyitermékek kiállítása Londonban. A »The International Trade Exhibition Ltd« londoni cég igazgatójától nyert értesítés szerint jövő évi március hó 16-ától 23-ig Londonban a Királyi Közgazdasági Hallban olaj- és festék-vegyitermékekből nemzetközi kiállítást rendeznek. Ez a kiállítás a maga nemében Angliában a második. Az első a múlt évben tartották meg s a jövő évit a tavalyi kiállítók határozott kívánságára rendezik.

Végig a német iparvidékeken

Dr. Mirkovics Mijó, noviszadi kamarai titkár németországi benyomásairól

A jugoszláv delegáció, amelynek tagjai a jugoszláv gazdasági élet előkészítéséből kerültek ki, visszaérkezett németországi utjáról.

Dr. Mirkovics Mijó, noviszadi kereskedelmi, gyáripari és iparkamarai titkár, a deputáció egyik tagja a következők mondotta németországi benyomásairól:

— Huszonegy napig hajszolt menetelésben robogtunk végig a hatalmas német birodalmon. A németek, akik a jugoszláv delegáció számára az utiprogramot összeállították, valószínűleg német mérték szerint értékelték bennünket, mert szakadatlan látványokban részesítették. Sok mindent láttunk, ami a legnagyobb csodálkozásunkat vivta ki. Valóban a németek igazi amerikai méretekben dolgoznak, a munkabeosztásuk, a racionalizálásuk és a vállalkozási szellemük egészen amerikai. Városaik hatalmas fejlődésben vannak, higiénikusak, példásan tiszták, iparuk pedig az európai ipar első helyén áll. A németek nagyon sokat dolgoznak és a munkájukhoz képest igen jól vannak fizetve, az állami tisztviselők legalább annyi jövedelemmel bírnak, mint a magántisztviselők, viszont a munkások és a tisztviselők teljesítménye igen nagy, életfentartásuk magasabb színvonalon áll, lakásaik higiénikusak. A németek sokat áldoznak szociális célokra, munkásvédelemre, egészségügyi intézményekre. Újabbban feltűnően erős orientáció tapasztalható dél-keleti Európa felé; sokat remélnek ennek az új piacnak meghódításától.

— Utunk első állomása München volt, amely Németország egyik legszebb városa. Megtekintettük München művészeti és természeti szépségeit, kirándultunk Waichensese-ba, a középső Isarhoz, ahol hatalmas villamosági művek vannak, amelyek a háború után és az infláció idején létesültek és most hallatlanul nagy szolgálatokat tesznek a német gazdasági életnek. Különösen kitűnően lehetett azokat a dél-bajorországi vasutak villamosításánál felhasználni, úgyhogy ma már Dél-bajorországban, ugyszólván minden vasut villamoserőre van berendezve és por- és füstmentesen lehet ott utazni. Salzburg és München között már villamos erővel hajtott vonatok járnak.

— Regensburgban különösen annak nagy kikötője lepott meg. Dacára a ha-

talmas kikötőnek, a németek a Rajna-Dunacsatorna tervbevétt kiépítésének alkalmából most már az új regensburgi kikötő terveit készítik el.

— Augsburgban megtekintettük a MAN (Maschinenfabrik Augsburg-Nürnberg) gépgyárat és a gvaspuszövöt és fondát. A MAN hatalmas méretei imponálóak. Különösen nagyon tetszettek a MAN tanoncműhelyei, ahol a tanoncok elkülönítve a gyárüzemtől külön műhelyekben dolgoznak, mindegyik tanoncnak külön esztergapadja és minden szerzőmánya van. Egész önállóan dolgoznak, külön feladatokat kapnak és kiváló mesterek felügyelete alatt végzik a munkájukat.

— Nürnbergben szintén magas színvonalon álló tanoncskola van, amelyet a város tart fenn és ott szakmák szerint beosztott műhelyek vannak, mindegyik a legmodernebb és legteljesítősebb gépekkel felszerelve. Ezekben a tanoncskolákban a tanoncok hetente kétszer négy-négy órát dolgoznak napközben és pedig négy órát teoretikus és négy órát át gyakorlati oktatásban részesülnek. Nürnbergben megtekintettük a hatalmas Siemens és Schuckert műveket és a Castell ceruzagyárat. Nürnbergben Schultz műtörténelem tanár kalauzolásával megnéztük a Dürer kiállítást. Nürnbergből Stuttgartba mentünk, ahol a Benz-Mercedes autógyárat és a Salamander cipőgyárat néztük meg.

— Schwarzwaldon át a Majnament Frankfurthba mentünk, amelynek kikötőjéből gyönyörű utat tettünk motorcsónakokon. Megnéztünk a frankfurti óriási ipari kikötőt, a nagy raktárházakat, az óriási vásárcsarnokot, ahol igen sok jugoszláv vagonot láttunk tojással megrakva, melyek Olaszországból, mint olasz áru került Frankfurthba. Az olaszok a tollunk vásárolt tojást dicsomagolják és a mi vagonainkban továbbbírják Németországba. A hatalmas vásárcsarnokokban egész pavillonok vannak korai főzelékekkel, kivétel nélkül olasz áruval. Érdeklődtem a vajdasági korai főzelékek elhelyezése iránt és azt mondták, hogy készségesen veszik át a mi friss és korai főzelékeinket, de tegyük ajánlatot és hozzuk ki az árut, hogy lássák milyen minőségű. A németek csak szépen szortírozott, tipizált és a fogvasztók kívánsága szerint kiválóított árut vesznek át és az olaszok képesek ilyen árut szállí-

tani. A csomagolásuk valóban kifogástalan. A frankfurti vásárcsarnok méreteire nézve elegendő annak a megemlézése, hogy a vásárcsarnok tizenötmillió m²-körüli területen látja el Németország korai főzelékekkel. A németek nagyon szép, kiválóított nagyburgonyát keresnek és taán sikerül nekünk ott piacot teremteni. Kár, hogy nálunk egyetlen főzelék-exporter cég sincs, amely ezzel foglalkozna. Célzerű volna a frankfurti piacra kiküldeni ami itt nálunk exportra alkalmas és így talán tudnánk Frankfurtban cikkeink számára piacot teremteni. Frankfurtban megnéztük az Adler autógyárat, amely irógépeket és kerékpárokat is készít.

— Frankfurtból vasuton Rüdeshheimba utaztunk, onnan hajón Bonnba, az egyetemi városba mentünk, ahol mezőgazdasági főiskola is van, amely már azért is különösen meglepett, mert ez a mezőgazdasági iskola a német iparvidéken van és ámbár, hogy ott nincsenek nagy kiterjedésű kísérleti földek a főiskola számára, mégis a rendelkezésre álló földeken kitűnő eredményeket érnek el, több trágázási rendszerrel sikeresen próbálnak ki és kifogástalanul megszervezett mezőgazdasági kamarával rendelkeznek, amely több, mint 300 tisztviselével dolgozik és nagyszámú teli iskolát tart fenn az egész iparvidéken.

— Onnan Kölnbe mentünk, ahol az egyetem rektora fogadott bennünket ünnepélyesen, megtekintettük a várost, este a Pressát, ami nagy gyönyörűséggel töltött el. Köln városa este díszbebeadott a mi és az ugyanakkor Kölnben időzőtt porosz államtanács tagok tiszteletére. Adenauer kölni polgármester is részt vett a vacsorán, aki különben elnöke a porosz államtanácsnak is. A vacsora után hajókirándulást tettünk a Rajnán.

— Düsseldorfban megnéztük a világhírű Bayer-gyárat, az IG gyárat (Interessen Gemeinschaft Farben-Industrie A. G.), amelynek méreteiről elég annyit mondani, hogy a gyár alaptőkéje 1,2 milliárd birodalmi márka, vagyis sokkal több, mint amennyi Jugoszlávia állami költségvetése. A gyárban 4.000 munkás-lakás van, mindegyik külön kerti villa, négy szobából, fürdőszobából és mellékhelyiségekből. A gyártelepen külön gimnázium, körház, gyermekotthon, poliklinika szülészeti kórház és a legmodernebb egészségügyi és szociális berendezések vannak. Maga dr. Bayer, a gyár világhírű vezetőjének és a gyár megalapítójának unokája vezetett bennünket. Az egész gyártelep végtelennek látszó hatalmas parkban van, amely inkább hasonlít egy világhírű parkjához, mint a világ egyik legnagyobb gyárához.

— Düsseldorfból Essenbe mentünk, ahol a világhírű Krupp-gyárban töltöttünk huzamosabb időt. A gyár egyike a világ legnagyobb telepeinek, mely a háború végefelé 155.000 munkást foglalkoztatott. Láttunk ott egy nyolcvantonnás megrakott vasdarabot mechanikusan préselni. Ilyen nagy vastomeget egy darabban bizonyára kevesen láttak az életben. A Krupp-gyár külön osztályt rendezett be mezőgazdasági gépek gyártására és nagy súlyt fektet a Vajdaság mezőgazdáiak meghódítására. A közeljövőben intenzívebben akar a Vajdaságban tért hódítani.

— Oberhausenben megnéztünk a nagy vasgyárat, amely a hatalmas olvasztókemencével dolgozik és naponta 8.000 tonna nyersvasat produkál. Ez a gyár most fog szállítani Jugoszláviának a jóvátételi számla terhére egy olyan olvasztókemencét, amely naponta 45 tonna nyersvasat fog előállítani. A gyár vezetője kétségének adott kifejezést, hogy a napi 45 tonna nyersvas számára lesz-e Jugoszláviában elegendő fogvasztóipiac.

— Duisburgban megtekintettük a kikötőt, amely a világ legnagyobb folyamkikötője és amely évente 40 millió tonna forgalmat ér el. Egészen amerikai méretű gigantikus nagy kikötő. Megnéztük a hajóközsdét is.

— Weimarban megtekintettük Goethe és Schiller lakóházait és köztársasági szobrokat, amelyre a jugoszláv delegáció koszorút helyezett.

— Leipzigben a »Die deutsche Bücher« vendégei voltunk.

— Drezdában a Zeiss-gyárban meg-

néztük az optikai és fényképezési készítményeket. Legutóbb Amanulah afganisztáni király látogatta meg a gyárat és erről a látogatásról azt mondták a gyár vezetői, hogy bámulták Amanulah hozzáértését, melyhez hasonló szakértelmek laikus látogatónál még nem tapasztaltak. Megnéztük Drezdában a Reichele plédobozgyárat is.

— Felejthetetlen impressziókkal hagytuk el Németországot, ahol az ipar hihetetlen magas fokon áll. A Siemens gyárban például egy mérőkészülék, a teljes elkészültség 758 kézen megy keresztül. Lipcsében a kereskedelmi főiskolát kétötöd részben a kamara, kétötöd részben a város és egyötöd részben a szász állam tartja fenn. Tehát nemcsak az állam, hanem minden tényező összefog a német ipar és kereskedelem fellendülése érdekében. Sokat láttunk, még többet tanultunk.

Mayor József.

Jo komlótermésre van kilátás

A vajdasági komlótermelők szövetségének jelentése a komló állásáról

A Vajdaságban a komlóültetvények helyzete az utóbbi napokban nem változott, a száraz és meleg időjárás következtében a peronoszpora szinte megszünt, ezzel szemben a komlótetű főleg a Szerémség egyes részeiben jelentékeny megsaporodott.

A komló általában elérte a drótot és tekintettel arra, hogy a komlófejeket legnagyobb részben már lenyesték, erős hajtások képződtek. A termés jelenlegi állása szerint, amennyiben a nagy szárazság következtében a vörös pók nem ütne fel a fejét, jó termésre van kilátás.

Régi komló 350—1.200 dinár közepéren csak nehezen helyezhető el, míg új komlót, amelyért Csehszlovákiában a kereskedők 5.000—5.500 dinárt fizetnek, a külföldi vásárlók nálunk 2.000—2.500 dinárt szeretnék megszerezni, de még sem mernek kötéseket eszközölni, mert a jogoszláv termelők ilyen esetekben rossz árut szállítottak.

Lengyelországban a májusi és júniusi hideg időjárás kedvezőtlenül befolyásolta a termést. Lublin környékén a komló erősen visszamaradt a fejlődésben és egyenlőtlen termésre van kilátás. Egyes helyeken 5—6 méter magasságot ért el a komló, míg más helyeken teljesen visszamaradt. Peronoszpora nincs, más kártékony betegség, főleg komlótetű szórványosan mutatkozott. Tartós meleg idő még javíthat.

Elzászban a tartós hideg és nedves idő miatt a komló nagyon rosszul áll és csak egyes helyeken van kitünő termésre kilátás, de nagyjában a komló még el sem érte magasságának a felét. A peronoszpora ellen sikeresen védekeznek. Meleg és száraz idő kívánatos. Az általános helyzet alig közepes termést ígér.

Belgiumban (Popering, Alost) sem jók a kilátások, a komló visszamaradt fejlődésében, több oldalról peronoszpora veszélyezteti a termést, sok helyen komlótetű lépett fel, amely ellen a termelők sikeresen védekeznek. Az időjárás hideg és esős.

Az alkalmazottak kötelező biztosítása Szovjet-Oroszországban

Most hozták meg Szovjetországhoz a biztosítási törvényt, amely a biztosítottak számát és az intézmény teljesítményeit szabályozza.

Az általános rendelkezés szerint Oroszországban minden alkalmazott köteles a biztosítást igénybe venni, tekintet a fizetés, illetőleg a kereset nagyságára. Ez a rendelkezés az összes állami és községi alkalmazottakra is vonatkozik.

Kivételt képeznek azok a mezőgazdasági munkások, akik törpebirtokokon dolgoznak és az alkalmazott felnőtt munkások száma nem haladja meg a kettőt. Ilyen esetekben önkéntesen vehetik igénybe az állam biztosítást a

meghatározott díjak fizetése ellenében. Az alkalmazottak kötelező biztosítása az utóbbi években nagy fejlődést mutat, jelenleg 9 millió munkás és alkalmazott tagja ennek az intézménynek. Ez a szám azt mutatja, hogy Oroszországban az alkalmazottak 90%-a veszi igénybe a biztosítást. Nagyrészt technikai akadályok miatt nem vehetik még ezidőszereint az összes alkalmazottak igénybe a biztosítást. A rossz utak és a közlekedési eszközök hiánya egyes vidékeken teljesen lehetetlenné teszi ezt.

A biztosítás célja a következő esetekben segítyt nyújtani: 1. ha egy munkás betegség vagy rokkantság esetén keresetét van annak egy részét elveszti, ugyancsak munkanélküliség esetére. 2. a mennyiben a biztosított előre nem látható kiadásait saját keresetéből nem tudja fedezni (születés, halálozás stb.) Ennek megfelelően az orosz kötelező biztosítás a következő ágakra oszlik:

1. Támogatás munkaképesség elvesztése esetén; a biztosított halála esetén

a család támogatása.

2. Szülési segély és az anya védelme.
3. Járadék rokkantság esetére.
4. Munkanélküli segély.
5. Orvosi segély.

Az orosz biztosítási törvény rövid ismertetése után nyilvánvaló, hogy a szovjetkormány a többi államok példájára (különösen Németország) szervezte meg az alkalmazottak kötelező biztosítását.

Az intézmény működése az orosz hivatalos körök véleménye szerint kielégítő. Ideálisnak ez a rendszer ugyanúgy nem mondható, mind a többi államokban. A centralisztikus és bürokratikus vezetés jellegzetes hibái Oroszországban sem hiányoznak.

A mai orosz társadalmi rend azonban hozzászólást sem enged, hogy a kötelező állami biztosítás szervezete megfelelő a követelményeknek. Mint az összes többi intézmény Oroszországban, állami és centralisztikus.

Meg kell állapítani az aratási bérminimumot

Kerepessy Vince képviselő akciója az aratómunkások érdekében

Szentáról jelentik: Kerepessy Vince országgyűlési képviselő még április hó 23-ikán előterjesztést tett a szociálpolitikai miniszterhez, hogy a minisztérium biztosítsa az aratómunkások keresetét. Ugyanebben az ügyben május hó 23-ikán és június 18-ikán sürgős interpellációt is nyújtott be Kerepessy. Június 28-ikán meg is jelent a szociálpolitikai minisztérium rendelete, amely nyolc pontban szabályozza a munkások felfogadásának és ellátásának feltételeit. A városok és községek ezt a rendeletet július 2. és 3-ikán kapták meg és sok községben a rendeletet azzal az indoklással, hogy már úgy is későn érkezett, ad akta tették.

Mint hogy a rendelet ötödik pontja értelmében a községekben és városokban négytagú bizottságot kell szervezni felerészben munkaadókból, felerészben munkásokból és a községi bíró, vagy polgármester elnöklete alatt, hogy a felmerülő vitás kérdéseket intézze el és állapítsa meg a minimális munkabé-

reket, Kerepessy megkereste Szentaváros polgármesterét, hogy azonnal állítsa össze a bizottságot és mielőbb állapítsa meg az aratási munkabérek minimumát. A polgármester Kerepessy képviselővel való megbeszélés értelmében úgy állította össze a bizottságot, hogy annak a munkaadó földbirtokosok közül Vuics Jócó és Tóth Miklós, a mezőmunkások közül Tóth Pál és Huszágh Mihály lettek tagjai.

Kerepessy Vince kijelentette a Bács-megyei Napló munkatársa előtt, hogy azért tartja fontosnak a bizottság működését, mert ha már a rendelet többi pontját nem is lehet a intenciói szerint végrehajtani, a minimális munkabérek megállapításával lényegesen lehet segíteni az aratómunkások helyzetén. Azt is felemlítette a képviselő, hogy a tartományi főispánokat is felhívta, hogy a másodfokú tartományi bizottságokat, amelyek jogerősen döntenek a hozzájuk utalt felebvezések ügyében, minél előbb alakítsák meg.

Hirek a nagyvilágból

A munkások és munkaadók együttműködése az angol iparban. Az angol ipari konferencia, amelyen a munkaadók és a szakszervezetek képviselői az ipari békéről tanácskoztak, fontos határozatokat hozott a cél megvalósítása érdekében. Eszerint valószínűleg rövidesen megalakítják az ipari tanácsot, amelynek tagjai egyenlő számban munkaadók és munkások lesznek. Az ipari tanács rendszeresen tartana üléseket, amely alkalommal az aktuális problémákról tanácskoznának. Ezenkívül munkabér- és egyéb konfliktusok elintézésénél döntő szerepet kap az ipari tanács. Az ipar racionalizációja érdekében a genfi konferencia határozatai szerint járnak el.

Az orosz kereskedelmi flotta kiépítése. Moszkvai jelentés szerint a kereskedelmi flotta kiépítése programmszerűen folyik és a következő 5 év alatt 171 új hajó építését tervezik. A terv keretében folytatják az orosz hajótér cca 600.000 tonnájával emelkedne. A hajók építése orosz gyárakban, Leningradban, Sebastopolban, Wladivosztokban és Odessában fog történni.

Kétmilliárd márka a lipcei vásár eredménye. A német statisztikai hivatal most hozza nyilvánosságra a lipcei tavaszi vásár eredményét. A jelentés szerint a közvetlenül feladott rendelések értéke 1 milliárd márka volt és ugyanilyen értékben történtek utánrendelések. A két milliárdos rekorderedmény igen kedvezően hatott a német gazdasági körökre és remélik, hogy az őszi vásár, amelyen a tengerparti államok is nagyszámban képviseltetik magukat, hasonló eredménnyel fog zárulni.

Románia amerikai kölcsöntárgyalásai eredménytelenül végződtek. A román kormány hosszabb idő óta folytatott tárgyalásokat egy hatvanmillió dolláros konszolidációs kölcsön felvétele ügyében. A »New-York Times« jelentése szerint azonban a tárgyalások megszakadtak, miután a román kormány nem volt hajlandó az amerikai pénzügyi körök kívánságait teljesíteni. Ilyenformán az amerikai kölcsön terve véglegesen lekerült a napirendről. Hir szerint a román kormány most európai bankokhoz fordul egy hasonló összegű kölcsön felvétele ügyében.

A német festéktörzst új eljárás szerint készíti a műselymet. A német festéktörzst néhány új szabadalmat jelentett be a nyersselyem gyártására vonatkozólag. Az új eljárás szerint rövid időn belül az eddigi produkció kétszeresét fogják elérni, amit 2.500 kg-os napi produkciójának felel meg. A munkálatokat ezirányban már megkezdték és az építkezések befejezése után megindul az új produkció.

A nemzetközi giroforgalom kibővítése. Berlini jelentés szerint a nemzetközi giroforgalmat lényegesen kibővítették, miután a német jegybank meggyőzésre jutott az osztrák, cseh és magyar nemzeti bankokkal a forgalom egységes lebonyolítása ügyében. Az új megállapodás szerint a szervezett jegybankok az esetekben is lebonyolítják a giroátutalásokat, ha a címzett sem giroszámlát, sem postatakarékpénztári csekkszámát nem tart fenn az illető országokban. Az átutalások Középeurópában ilyenformán nemcsak gyorsabban történnek, hanem jelentősen olcsóbbak is.

Oroszország gabonabevásárlásai megszárdítják az európai árakat. Az orosz kormány gabonabevásárlásait a hamburgi és liverpooli piacokon tovább folytatja és ehó első napjaiban cca 100.000 tonnát vásároltak orosz számlára. Az összes piacra kerülő árut készpénzfizetés ellenében ismeretlenek összevásárolják és azonnal elszállítják. Érdekelt körök információja szerint ezek az ismeretlenek az orosz kormány megbízottai. Az orosz vásárlások következtében az európai gabonapiac szilárd tendenciát mutat, ezenkívül Amerika egyes helyeiről is rossz időviszonyokat jelentenek, úgyhogy az árak esésére egyelőre nincs kilátás. A spekuláció a bizonytalanság következtében egyelőre nem vásárol.

A lengyel petróleumipar 42 százaléka francia érdekeltség birtokába került. Varsói jelentés szerint a lengyel petróleumipar koncentrációja megtörtént, azonban ennek keresztülviteléhez külföldi tőkére volt szükség. Néhány vállalat ilyenformán a franciaországi Crédit Enéral des Pétroles birtokába került, amely vállalat most jelentős szerepet kap a lengyel petróleumiparban. A lengyel produkció jelenleg évi 70.000 vagon, amely mennyiségből a francia érdekeltség 30.000 vagon felett rendelkezik. Ugyancsak a francia érdekeltség kezébe kerültek a petróleumfinomító gyárak részvényei, amelyekben eddig különösen a bécsi tőzsdén volt jelentős forgalom. A hírek szerint ezeknek a részvényeknek jegyzését rövidesen be is fogják szüntetni.

A genfi konferencia határozatai a ki- és beviteli tilalmak megszüntetése ügyében. A genfi nemzetközi kereskedelmi konferencia most foglalkozott az egyes államok részéről kívánt kereskedelmi korlátozások ideiglenes fentartásával. Az Egyesült Államok képviselője, Wilson, kijelentette, hogy a nagyszámu kivételes kivánság az egész akció sikerét veszélyezteti és ezért szükséges, hogy a közös cél érdekében egyes államok áldozatokat is hozzanak. Ha az egyik állam kivánságokkal lép elő, úgy azt a többi országok is megengedhetnek találják és így céltalan a konferencia munkája. Belgium képviselője erre kijelentette, hogy a csont kiviteli tilalmára nem tart igényt, amelyre előzőleg kivételt kért. Esztország egyelőre a platina, a gyöngy és a nemesfémek kiviteli tilalmát fenntarthatja; nem engedélyezte a konferencia ezzel szemben a vaj és a tojás kiviteli tilalmának fenntartását. A lengyel kormány lemondott a festékek beviteli tilalmának fenntartásáról és megszünteti a petróleum-kiviteli tilalmat is, ami a konferencia résztvevői között igen jó hatást keltett. A végleges megegyezés időpontja ilyenformán gyorsan közeledik és remélhető, hogy a gyakorlatban is mielőbb megvalósulnak a konferencia határozatai.

A német kötő-szövőgyárak egységes szinkartyái 1929-re. A német kötő-szövőgyárak a bel- és külföldi vevőközönség kívánságára ez évben korábban adják ki egységes szinkartyákat, hogy ezzel a kereskedők számára a jövő évi szükséglet beszerzését megkönnyítsék. Tudvalevőleg a színárnyalatok ebben az iparágban különösen fontosak és a flór- és műselyemhártsnyák beszerzése, a szinkartyák kibocsátása előtt, a divat változása miatt lehetetlen. A német gyárak szövetsége ezért elhatározta az 1929-es szinkartyák azonnali kibocsátását, amelyek összesen harminchat színárnyalat tartalmaznak. A műselyemhártsnyák színe nagyjában változatlan marad, mindössze 12 új színárnyalat jön a jövő szezonban forgalomba. A szinkartyák beszerzési forrása: Wirkwaren-Fabrikanten-Vereinigung, Chemnitz.

Hollandia tartja kezében a chininmonopolt. A holland chininmonopol ellen ma már nem csak a külföldi sajtó ir: tekintélyes holland lapok is figyelemztetik a törzst vezetőit, hogy az eddigi politika folytatásával nemcsak a virágzó jávai chininipart teszik tönkre, hanem az embe-fiesség törvényeiről is megfeledkeznek. Ha a holland chinintörzst tovább folytatja eddigi árpolitikáját, úgy valószínűleg arra kerül a sor, hogy az érdekelt államok a Népszövetség beavatkozását fogják kérni, miután a chinin nélkülözhetetlen gyógyszer és annak áráról a betegek ezreinek gyógyulása függ. Tudvalevőleg a malária főgyógyszere a chinin.

BELFÖLD

Nem hasznok illetéket a must után a kettősirtokosok. A kettősirtokos szőlősgazdák az 1926. évi városi fogyasztási szabályrendelet szerint 1926. évre a behozott must után literenként egy dinár, 1927-től kezdve pedig négy dinár behozatali illetéket tartoznak fizetni, míg a többi szőlősgazda literenként csak tizenöt para illetéket fizet. Bröder Lajos és társai a kiszélesített tanácsnál kérelmeztek, hogy ezt a szokást helyezték helyé-lyen kívül, mert a kettősirtokosok épp olyan szubotivai lakosok, mint a többi szubotivai szőlősgazdák, a kiszélesített tanács 1927. augusztus hó 27-én tartott ülésén úgy határozott, hogy a kettősirtokosok 1927. évre is, további intézkedésig csak egy dinárt kell fizetni literenként. Bröder Lajos és társai ezt a határozatot a belügyminisztériumhoz feleltették ahonnan most érkezett le a miniszteri döntés. A miniszter helyt adott a kettősirtokosok felebbezésének, megemissítette a közgyűlési határozatot és elrendelte, hogy a kettősirtokosok is csak tizenöt para illetéket fizessenek a must után, mint a többi szőlősirtokos.

Szombori terménytőzde, július 11. Ujbuza bácskai vasut 250—255, ujrozs bácskai vasut VII. 215—220, újzab bácskai vasut VIII. 170—175, újárpa takarmányi 63—64 kilós 197.50—202.50, tavaszi 66—67 kilós 210—220, ötengeri bácskai vasut 285—290, lisztek: 0gg 460—480, 0g 460—480, kettes 440—460, ötös 425—445, hatos 405—425, hetes 320—330, nyolcas 230—240, korpa 205—210, új 145—150. Irányzat: ötengeri lanyha, újbuza csendes, újárpa változatlan.

Kérdésessé vált Beograd város kölcsöne. Beogradból jelentik a Beograd városi kölcsöne is kérdésessé vált. Amint ismeretes Kumanudi beogradi polgármester az 1928/1929 pénzügyi törvényben kapott felhatalmazás alapján az amerikai Chez-csoporttal folytatott tárgyalásokat, amelyek eredményre is vezettek. A megállapodás értelmében Beograd város a Chez-csoportnál felveendő hétévmillió dolláros kölcsönből az idén még egymillió dollárt fog kapni, vagyis az új egymillióval együtt négytízmilliót. Ezzel a száztízmillió-

millió dinárral Beograd városának alkalma lenne a még tavaly megkezdett munkákat befejezni. Markovics Bogdan pénzügyminiszter azonban a kölcsön felvételéhez szükséges garanciát nem adta meg a Kumanudi polgármesternek. Beogradi városi körökben a pénzügyminiszternek ezt az eljárását szinte csodálatosnak tartják és azt mondják, hogy a pénzügyminiszter a garancia elutasításánál csak féltékenység vezethette és nem akart tudni addig a garancia megadásáról, amíg neki nem sikerült a nagy államkölcsönt lekötöni. A kölcsön elmaradása folytán Beograd városa kénytelen volt a megkezdett vízvezetési munkákat abbahagyni és nincsen semmi kilátás addig ezen munkák folytatására, amíg a kormány nem engedélyezi a Chez-kölcsön további felvételét.

A jövedelem és vagyonadó felebbezések. A Bácsmegyei Napló múlt szombati számában közölt jövedelem és vagyonadó felebbezések elkészítési utmutatásából kimaradt tévesen azon közlés, hogy a befizetett állami, önkormányzati adóknak levonását a felebbezés folytán is lehet kérni, ha vallomás beadatott — és pedig a 27.000/216. sz. értesítés 13. szakaszának f. pontjának legutolsó bekezdése értelmében, amely szerint csak az idejében az első tárgyalásig be nem jelentett tartozások nem jöhetnek már figyelembe a felebbezési tárgyalásokon, de a befizetett adók igen. Ha valamely melléklet hamisításában be nem szerethető, azt később is lehet beadni.

Káros Jugoszláviára az új magyar-osztrák kereskedelmi szerződés. Beogradból jelentik. Abban az esetben, ha Magyarország és Ausztria között július huszadikáig létrejön a kereskedelmi szerződés, akkor azonnal letelnek az új osztrák gabona és lisztvám-tarifák, amely vámtételek más államok lisztje és gabonájá elöl feljelen elzárják az osztrák piacot. A búzára eddig huszonöt arany fillér volt a vám, most két arany korona lesz, zabra és búzánára 0.80 arany fillérről a vám 1.50 arany koronára ugrik, lisztre a vám 1.70 arany koronáról 5 arany koronára emelkedik. A vámtételek természetesen száz kilogrammonként értendők. Ha ezeket a vámtéte-

ket a jugoszláv gazdasági életnek meg kell fizetni, akkor az ausztriai piac nem jut a jugoszláv gabonára és lisztre tekintetbe.

Közszemlére tették a forgalmiadó kivételeket. A városi adóügyi osztály értesíti az V—VIII. körű adózókat, hogy az 1926—28. évi forgalmi adó kivételek tervezetét a Városháza I. emeletének 62. számú szobájában közszemlére tette és azok július 12-ikétől 19-ikéig ott megtekinthetők.

Új rendelet a só árusításáról. Az Uprava monopol a só árusítására vonatkozólag a következő rendeletet adta ki június huszonegyedikén: A kő só ára kilogrammonként 2.50, darált só 2.75, amely árért tartoznak a kiskereskedők a só árusítói és améből 25 para províziót kapnak. Minden kereskedő, aki a só árusításával foglalkozni akar, köteles sóárusítási engedélyt, sókönyvecskét váltani, melyet az iparigazolvány bemutatása ellenében minden fűszerkereskedőnek megadják. Az iparigazolvánnyal és öt dináros bétveggel a finanszírozás kontrolálásánál kell megjelenni (Zagrebačka ulica 4), ahol a kérvényt kiállítják és ennek alapján az engedélyt megadják és az árusítókönyvecskét kiadják. Az engedély megszerzéséhez a fentieken kívül ad-bizonylatot és a pénzügyigazgatóság által kiállított bizonyítványt is fel kell mutatni, amely azt igazolja, hogy a kérvényező nem volt elítélve egyedárusági cikkek csempészése miatt, továbbá a cégbejegyzési okmány egy hiteles másolata is mellékelendő.

A vajdasági munkáskamara megkezdte új palotájának építését. Noviszadról jelentik: A Noviszadon székelő vajdasági munkáskamara elhatározta, hogy a Noviszadon létesítendő palotájának építését a közeli hetekben megkezdje és megkereste a munkáskamarák zagrebi központi igazgatóságát, hogy a kamara részére beszedett illetékeket sürgősen bocsássa rendelkezésre. Az állami Jelzálogbank noviszadi fiókja szerdán arról értesítette a munkáskamarát, hogy a munkáskamarák zagrebi központi igazgatósága a Jelzálogbank pénztárába befizette a noviszadi kamarát megillető egymilliókétszáz ezer dinár illetéket, amely a kamara rendelkezésére áll.

TŐZSDE

Zürich, július 11. (Zdr./at.) Beograd 9.1375, Páris 20.315, London 25.24, New-york 518.95, Brüsszel 72.40, Milánó 27.19, Madrid 85.60, Amszterdam 209.025, Berlin 123.775, Bécs 73.17, Szófia 3.743, Prága 15.3775, Varsó 58.175, Budapest 90.475, Bukarest 3.18.

Noviszadi terménytőzde, július 11. Buza bácskai új 255—260, bácskai új VII. 250—255, bácskai új VIII. 245—250, bácskai új Tiszavidék VIII. 255—257.50, bánáti új 247.50—252.50, szerémi új 252.50—255, szerémi új VII. 247.50—252.50, szerémi új VIII. 245—250. Árpa bácskai és szerémi új 64 kg. 192.50—195, bánáti új 64 kg. 185—187.50. Zab bácskai és szerémi új VIII. 175—180. Tengeri bácskai és szerémi új 202—205, szerémi új 200—202.50. Liszt 0gg és 0g új bácskai 395—405, kettes 375—385, ötös 355—365, hatos 315—325, hetes 270—280, nyolcas 180—190, Korpa bácskai, bánáti és szerémi új, jutazsák 147.50—155. Irányzat változatlan. Forgalom 57.5 vagon. E hó 12-én a noviszadi tőzsde ünnep miatt nem dolgozik.

Budapesti gabonátőzde, július 11. A gabonátőzsdén élénk forgalom mellett a buza és a rozs tovább olcsóbbodott. Hivatalos árfolyamok pengő-értékben a határidőpiacon: Buza októberre 28.94—29.04, zárlat 28.96—28.98, márciusra 31.10—31.28, zárlat 31.08—31.10, rozs októberre 25.10—25.24, zárlat 25.12—25.14, márciusra 26.82—27, zárlat 26.80—26.82, tengeri júliusra 28.90, zárlat 28.90—28.94, májusra 25.26—25.32, zárlat 25.26—25.28. A készárupiacon: Buza 28.45—28.90, rozs 24.50—24.65, árpa 23.50—23.75, repce 43.50—44, tengeri 28.60—29.80, zab 30.50—31.50, korpa 23.75—24.

Budapesti értéktőzde, július 11. Magyar Hitel 84.2, Osztrák Hitel 47.5, Kereskedelmi Bank 116, Magyar Cukor 166.25, Georgia 15, Rimamurányi 105.2, Salgó 68.3, Kőszén 806, Bródi Vagon 31.8, Nasci 180, Ganz Danubius 161, Ganz Villamos 133, Athenaeum 34.7, Nova 50.4, Levante 21.5, Pestl Hazai 214. Irányzat: lanyha.

ERŐS MÁTYÁS MESTERSÉGE

TAMÁS ISTVÁN regénye

Különösen Ambrus kinezta, aki titokban antiszemita is volt egy kicsit, az egyetlen, aki néhanapján felekezeti kérdést szokott csinálni az egész hordában.

— Róth ne izélj... — intette le a művezető, ha a hangulat kezdett már izzó lenni.

A művezetőtől sok függött. Ő osztotta be reggelente az inasokat, kit az udvarra, ami nyáron a legnagyobb élvezetek közé tartozott, kit a kohó mellé, ami egyenlő a pokollal. Néha pedig külső munkára küldte őket és ilyenkor így szólt:

— Ha végeztél, nem kell visszajönni.

Ez veszett öröm volt. Délelőtt sietve kirobogtak felrakni egy zárat, félóra alatt lerázzák az egészet, zsebrevágták a borraivalót és elmentek csavarogni.

Érthetően igyekezett mindenki a kedvébe járni Hammerschlagnak.

A zsidó husvét előtt megjegyezte, hogy a felesége nagyon szereti a macaszt kávéba. A piroshaju izraelita inas másnap egy szalvétába kötött pászkacsomaggal kedveskedett a művezetőnek. Hammerschlag gondosan atnézte a vékony lapokat, hogy eléggé ki vannak-e sültve, mert a sápadt téstának abszolúte semmi ize nincs. A kis Róthnak ezután kegyesen megengedte, hogy a csavarmetvágó gépnél dolgozhasson, ami mellett akár aludni is lehetett. A gép értelmes volt és hűséges akár egy házi állat. A rámolás alól is felmentette Róthot, pedig

ez a legkeservebb munka, minden áldott nap, munkaidő után rendbehozni a műhelyt, helyükre tenni a szanaszétszórt szerszámokat, holtfáradtan, éhes bendővel, amikor már égett a talpuk alatt a föld és a percek számolva vágattak hazafelé. Néha még a kovácsműhelyt is rájuk sózták, vagy szemet hoztak, amit le kellett hordani a pincébe. Mániaikusan ragaszkodtak a rendhez. Kalapács, fogó, forrasztó, ráspoly, katonás fegyverekben sorakoztak és jaj volt, ha valami hiányzott.

Uzsonnaidőben, Hammerschlag, a kis kíváncsi, bekukkantott az elemőzsiás csomagokba:

— Mit zabálsz öcskös?

Balázs dadogva:

— Ő csak egy kis kalbász, meg szalonna, Tessék megköstölni!

A művezető szabadkozott:

— De ugyan, mit gondolsz, van nekem!

— Éppen azért, finom hazai, no, csak nem fog megsérteni!

És úgy nézett rá, mintha — visszautasítás esetén — le akarná szurni. Jaj volt annak a bikficnek, aki komolyan vette a kérést és nem erőszakoskodott tovább. Egyébként ez volt az egyetlen alkalom, amikor gorombáskodni lehetett vele:

— Na vegye már ki a keservit! Csak nem fog megsérteni!

És Hammerschlag ur engedett az erőszaknak.

Mátyás anyja egyizben egy kis kosár narancsot küldött be. Mátyás gyanútlanul megkínálta. »Vámolás« sugták a fickók röhögve, de valamennyinek elállt a lélegzete, amikor Hammerschlag a hat narancs közül ötöt emelt ki.

— Hazaviszem a lányaimnak — mondotta mosolyogva és egy apai barackot nyomott Mátyás kobakjára.

— Egy barackot öt narancsért, nem is utolsó csere — mondották kajánul a fiuk.

Csupa izom, csupa egészség volt ez az ember. Csupa lobogó energia. Schröder Ulrik, a

vén sváb az ő erejét csapolta, a művezető pedig, ahol csak lehetett, a gyárost fosztogatta a törvényes kereteken belül: szerszámokat vitt haza, nyersanyagot egész takaros kis műhelyt rendezett már be otthon magának. Ulrik ur gyanakodott, de szólni mégse mert, inkább az inasokra kenték, ha hiányzott valami.

Mátyást sokszor elfogták a házbéliek:

— Hisz maga ugys lakatos, reszelje be nekem ezt a kapukulcsot!

Vagy a szomszéd ügyvéd kisleányának elromlott a gőzvasutja, vagy a háziasszonynak akadt valami reparálni valója. Oly természetesnek találták, hogy a Mátyás mindenhez ért. Fizetni sohasem fizettek. Egyszer aztán a hét szüresztendő napokban kiszámlázott Grunner urnak egy hegesztést. Lényegesen olcsóbban, mintha a műhelybe adja. Grunner urat elfutotta a mérreg. Összegyűrte a ceruzával írt számlát és csak ennyit mondott: »Hm. De látszott, hogy forralt valamit.

Óriási botrány lett a dologból.

— Csupa tolvajjal vagyok körülvéve! — jajongott Schröder ur — még a szemem is ki-löpi!

És Mátyás egy heti fizetésével kárpótolta magát. Viszont Grunner uron behajtotta a forrasztás teljes árát, amit Mátyás külön órában, szabad idejében csinált meg Ulrik ur kohója mellett.

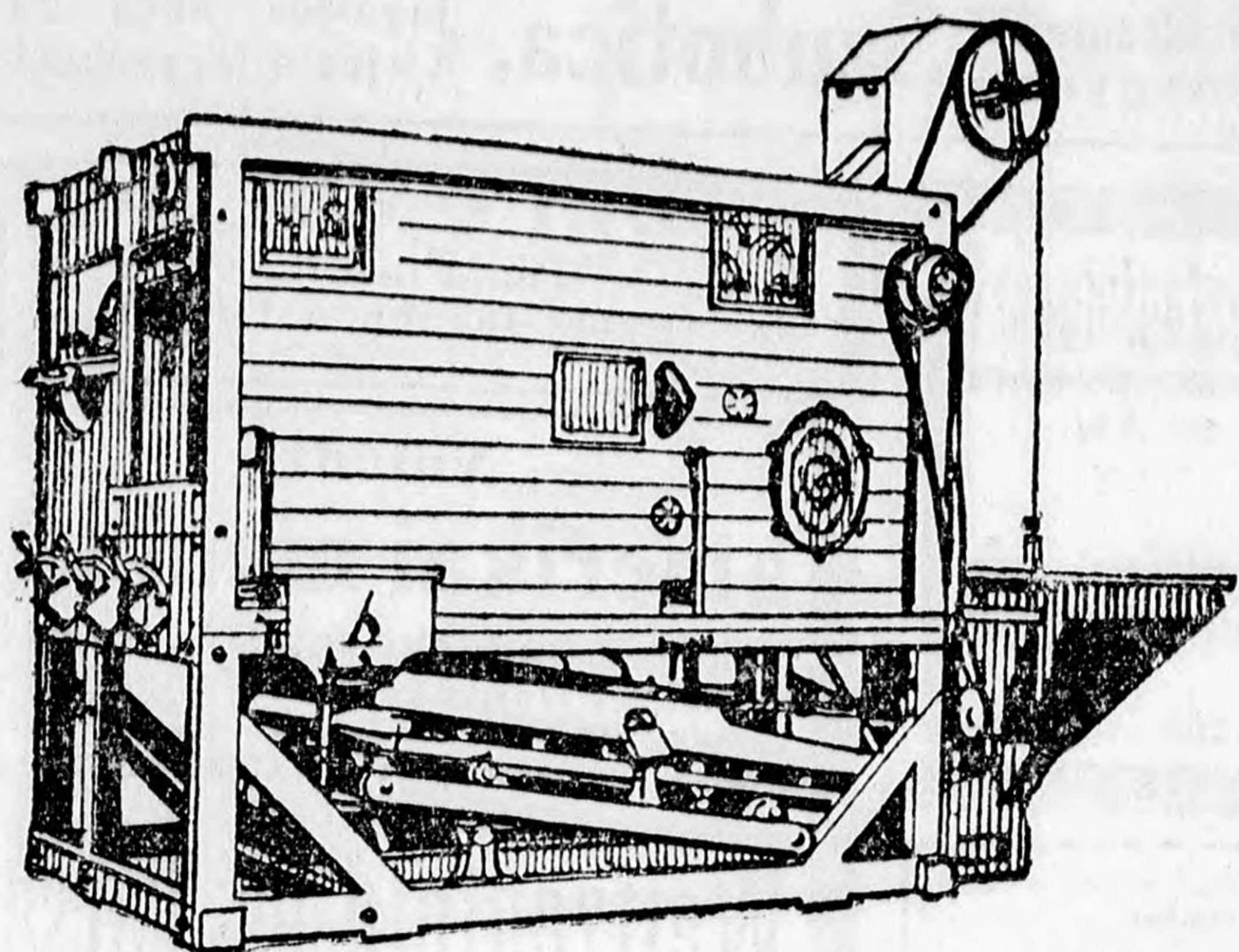
II.

— Allómars vizet hordani!

Schröderék ismét nagymosásra készültek. Kora reggel óta gyűjtötték a vizet a vaskordéba, amely a konyha tűzhelyén sistergett. A kereküket nyikorogva engedelmessékedett. Mátyás kannaszámra cepelte a vizet. A sötét konyhában egy kis lány guggolt a sámlin és cipőket pucolt. A keze és az orra kivörösödtek a hidegtől és szemében még az álom parazsa pislákol. A szürkülő hajnal félhomályt borított a konyhára. Mátyás megsajnálta a kuporgó leányt:

(Folyt. köv.)

Többtermelés? – Vetőmagtisztítás!!

»P
E
T
K
U
S«

Sorsdöntő a gondosság a vetőmagtisztító- és osztályozógép megválasztásánál!!!

Ha vetőmagtisztító- és osztályozógépet óhajt beszerezni, úgy válassza az 1852. évben alapított Gebr. Röber. Wulla speciális gyár által készített vetőmagtisztító és osztályozógépet!

Üzemben megtekinthető: a jugoszláviai vezérképviseletnél

Telefon: 22-86. sz. **Bárdos és Brachfeld, Novisad** Zeljeznička 105-107

NYILT-TÉR

Közírré teszem, hogy Weber József és fiai gakovói vegyesáru üzletét 1928 augusztus 1-én átveszem, felhivok mindenkit, akinek a cég tartozik, hogy azt nálam legkésőbb augusztus 1-éig jelentse be, mert a később bejelentett igények nem lesznek kielégítve.

Mendler György,
Gakovó

6921

Detaljna rasprodaja

Usled rešenja subotičkog Okružnog kao stečajnog Suda od 9. jula 1928 broj St. 1850/1928. rasprodajem svakog dana pre podne od 8 do 12 sati u detalju manufakturnu robu nalazeću se u radnji Lipota Horovica ovde u Varoškoj Kući (strana prama pijaci mesa).

Subotica, dne 11. jula 1928.

6972

Advokat Dr. Lovro Skaljic
kao staratelj stečanje mase
Lipota Horovic

Községi Elöljáróság Horgos.

Hirdetmény

Folyó hó 22-én Horgoson állat- és kirakodóvásár lesz, amelyre véssmentes helyről mindenemű lábas jószág felhajtható.

Horgos, 1928 július 5.

6770

Községi Elöljáróság.

OKRUŽNI SUD U SUBOTICI

Broj: St. 1655/1928.

Rešenje:

U stečajnoj stvari protiv prezadužnika Filipa Fišera iz Sekića odlaže se rasprava za likvidaciju određena za dan 27. juna 1928. g. rešenjem okružnog kao stečajnog suda u Subotici rešenjem od 23. maja 1928. godine broj St. 1655/1928. za 20 avgusta 1928. godine u 9 sati pre podne u sobi 56 i u prostorijama stečajnog komesara.

Isto tako odlaže se rasprava za 30 juna 1928. godine za izbor stečajnog odhora za dan 24 avgusta 1928. godine u 9 sati pre podne u sobi broj 56.

Ohevazuje se kurator na ovo rešenje obnaroduje jedanput u Službenim Novinama i po jedanput u mesnim novinama.

Obavezuje se prezaduženik Filip Fišer, da na raspravu od 20 avgusta 1928. godine imade lično pristupiti.

Prisutni kurator mase ka: zastupnici poverloca uvršteni su proglašenjem rešenja što potvrđuju potpisom zapisnika.

Subotica, dne 27. juna 1928. godine.

Dr. Hrvoje Nardini s. r. sudija-steč. komesar.

Za vernost otpravka

Nečitljiv potpis

pom. oficijal okr. suda.

Végzés:

A vb. Fischer Fülöp szekiesi lakos ügyében 1928. június 27-ére kitűzött felszámolási tárgyalást a subotici törvényszék, mint csődbíróság 1928. május 23-án kelt Br. St. 1655/1928. határozatával 1928. augusztus 20-kára halasztotta, mely napon a tárgyalás délelőtt 9 órakor fog megtartatni az 56 számú szobában és a csődbiztos irodahelyiségében.

Ugyancsak elhalasztotta a bíróság az 1928. június 30-ra kitűzött tárgyalást a csődbizottság megválasztására, amely 1928. augusztus 24-én délelőtt 9 órakor fog megtartatni az 56-os szobában.

A tömeggondnok köteles jelen végzést egyszer a »Službene Novine« hivatalos lapban, valamint egyszer-egyszer a helyi lapokban meghirdetni.

Vb. Fischer Fülöp köteles az 1928. augusztus 20-iki tárgyaláson személyesen megjelenni. Subotica, 1928. jun. 27-én.

Dr. Hrvoje Nardini s. k. bíró-csődbiztos.

A subotici törvényszék pecsétje

A másolat hitelül
Olvashatatlan aláírás
törvényszéki segédtiszt

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy az eddig Vojnics Z. Kálmán és Fekete Dénesné név alatt fennállott

temetkezési vállalatot

megváltuk és azt teljesen ujjonnan berendeztük.

Módkunkban van a leg egyszerűbbtől a legdizesebb kivitelig minden igényeknek megfelelő és legolcsóbb árban temetkezéseket eszközölni.

Kiváló tisztelettel
Barasics és Vojnics

Használt temetkezési kocsik és egyéb felszerelések eladók

6791

SAVET GRADA SENTE.

Broj: 7949/adm. 1928.

OGLAS

Grad Senta potrebuje 90 vagona, slovom: devadeset vagona drva á 10.000 kgr. za gorivo. Kupuju se samo prvoklasne suve bukove cepanice, bez panjeva i truleži, sa najviše 5% oblica.

Drvo se kupuje postavno želj. stanica ili obala Tise u Senti. Svo kupljeno drvo, ima da se dovezu i preda gradu Senti, najkasnije do 15. septembra 1928.

Pravilno istavljene pismene, zapečacene ponude, imaju se podneti Senatu grada Sente, najkasnije do 25. jula 1928. god. 13 časova. Kasnije prispele ponude neće se uzeti u obzir.

Biljegovinu, pristojbe, kao i sve ostale troškove snosi prodavalac drva.

Senta, 3. jula 1928. god.

*

Hirdetmény

Senta város tanácsa közírré teszi, hogy a városnak 90 vagon á 10.000 kgr. tűzifa beszerzése szükséges. A fa egészséges, rothadt és csomómentes elsőrendű bükk hasábfá legyen, legfeljebb csak 5% dorong fával.

Az átvétel a szentai vasut, vagy a tiszai hajó állomásnál történik.

Az összes 90 vagon tűzifát legkésőbb f. évi szeptember hó 15-ig köteles a vállalkozó leszállítani.

A szabályszerűen felszerelt zárt írásbeli ajánlatok Senta város Tanácsához legkésőbb f. évi július hó 25-én 13 óráig beküldendők. Későbbben érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Bélyegilleték és egyéb költségeket a vállalkozó tartozik fizetni.

Senta, 1928. évi július hó 3-án.

Nečitljiv potpis
gradonačelnik.

6920

Nečitljiv potpis
ekon. savetnik.

RENOMMIERTE LEBENSMITTEL-FABRIK

benötigt für Subotica und Umgebung einen versierten

Provisionsvertreter

mit guten Referenzen. — Serbo-kroatische oder deutsche Angebote sub „Vertreter“ an Interreklam d. d. Zaereb, Marovska 28 6952

ÉPÜLET MÉRTLAJOS

BUTOR

asztalos

PORTÁL

műhelyben művészi kivitelben és előnyös feltételek mellett kapható. Subotica, Jugovića uica 13

SANATORIUM TERAPIA

V R N J A Č K A B A N J A

TULAJDONOS ORVOS Dr. KUJAR-DURLÉN AGOST

Két magyarul beszélő orvos. — Telefon 2. — Prospektust készséggel küld az igazgatóság.

A szanatórium gyönyörű szép, kies erdős ligetben fekszik, saját gyógyforrással, úgy ivó mint, fürdő célokra a telep belterületén. Tudományos alapra fektetett dietikus konyha, szigoru orvosi felügyelet alatt. Legmodernebbül berendezett hydro- és elektro-terapia.

Szabadalmazott jégszekrényeket

40% jégmegtakarítással gyárt

Braća Goldner többszörösen kitüntetett jégszekrénygyára Szubotica, Jugovića ulica 20

Kérjen árjegyzéket!

Malom- és géptulajdonosok figyelmébe!
24 órán át **3—4** dinár csak
 üzemköltsége van létezőnként
 ha motorjait a legújabb találmányu, teljesen kátránymentes
generátorral szereli fel
 Méretezésekkel, rajzokkal és részletes ajánlatokkal szolgál
KLADÉK KÁROLY
 Subotica, Frankopanska ulica 24

Női szabászati szakrajztanfolyam!
 KEZDETE JULIUS 16-ÁN
 BEIRATKOZNI LEHET:
 NAPONTA D. E. 8-TÓL D. U.
 6 ÓRÁIG
CSAPÓ SÁNDOR
 volt technológiai szakrajz tanítónál
SZUBOTICA Bárány-köz

KUGLI GÖLYÖK
 biliárdgolyó, mandinergummi, Lignum sanctum golyók
 70 dinártól 150 dinárig
Özv. Gerber Jakabnál Subotica
 B. Sudarevićeva ul. 32

A „PRAVDA“ LJUBINKO DRNDARSKI
 könyv- és papirkereskedése Vel.-Beckereken értesíti igen tisztelt vevőit, hogy az
AMICIA TAGJA LETT
 és vevőinek ingyen Amicia-bélyegeket és gyűjtőlapokat ad

Rendelőnek is alkalmas
4—6 szobás lakást keresek
 belvárosban novemberre.
 Címeiket a kiadóba „Rendes lakó“ jellegre kérem leadni
 6895

Velikibečkereken a város központjában jól menő
szabóműhely
 haláleset miatt eladó. Érdeklődni lehet özv. Korom Györgynél Vel. Bečkerek Somogyi u. 30. 6825

Valódi amerikai manilla,
 valamint kenderkévekötő-, továbbá gabonás-, lisztes- és korpászsák-, vízmentes ponyva-, kert- és tűzoltó-tömlő- és zsinegáru-szükségletét legolcsóbban
Weitzenfeld és Társa
 cégnél Subotica, J. Cara Dušana ulica 1 fedezheti.
 Interurban telefon 192
Kérjen árajánlatot! Kérjen árajánlatot!

Utazóknak
 könnyen eladható, jólismert cikk eladásával
nagy mellékkeresetet nyújtunk
 Előnyben részesülnek, akik falusi fűszer- és vegyeskereskedéseket, rövidáruüzleteket, könyv- és papirkereskedéseket látogatnak.
 Ajánlatok „Mellékkereset“ jellege alatt a kiadóba küldendő
 6767

Veszek török sorsjegyet
 1870-es évről. Ajánlatoknál a sorsjegyszám megjelölendő
CRISTIAN ROTH
 Sekié (Bačka)

Saját készítésű női, férfi és gyermek
szandálok
 a legjobb anyagból legdivatosabban Klein Jenő orthopéd cipésznel legolcsóbban kaphatók. Subotica, barátok temploma során. Nálam vett szandálok javítását is vállalom. 6826

A t. öröktető felelmnek ezuton hozom szives tudomására, hogy Frankopanska uccal
MALMOMAT
 a legújabb kor igényeinek megfelelően átalakítva **üzembe helyeztem,**
 a mai naptól kezdve a megkötött őrleési szerződések érvényesek
 Tisztelettel:
KLADÉK, malmos SUBOTICA

Építkezők figyelmébe!
 Építkezésénél használjon kizárólag **beocsúni 1-a portlandcemente,** mert az könnyű térfogatúval, így sokkal kiadósabb és ennek köv. eztőlben olcsóbb. Nagy szilárdsága és feltétlen megbízhatósága közismert. — Jutányos árajánlatot szolgáltat
RÉVAI ADOLF
 cement- és mázkereskedő
 (410) SUBOTICA, SOKOLSKA ULICA 2. TELEFON: 551

Fával égetett elsőrendű
építőmész
 leszállított árban kapható
Révai Adolf Subotica
 Sokolska 2. telefon 551.

Társ
 közreműködéssel keresztek. Ajánlatokat „Arbor“ jellegével Morgenblatt Expositura Sombor, Post. pret. 40. továbbít. 6821

LEGFINOMABB FRANCIA TÁBLAOLAJ
 ZÖLD KERESZT „CROIX VERTE“
 KÜLÖNLEGESSÉG
SALÁTÁKHOZ MAJONNÉZEKHEZ FŐZÉSRE ÉS SÜTÉSRE
 S. H. S. VEZÉRKÉPVISELET
IGNACE FLECHE & Co. BEOGRAD

Cséplőgéptulajdonosok figyelmébe!!
 Legjobb és legolcsóbb kenyérbeszerzési forrás!
Buzáért becserélek kenyeret és lisztet
SIBALIĆ ILLÉS
KENYERGYÁRA
 SUBOTICA, PET OBRADSKA UL. 12 6137

Hálószobák
 keményfa, politurezott 5000 dinárt kaphatók
SZABADOS
 műbutorasztalok Subotica, Nőia Kujundžićeva ul. 6. (Nagytemplom mögött) 6903

Fogorvosok és laboratóriumok részére
Dental-gipsz kapható
Kőrösi Géza cégnél
 Rudić ul. Telefon 5-13

Ha **KÖNYVSZAKERTŐRE** lesz szüksége írjon **Borbély L. Novisad,** postafiók 75 címre

J. Andriska műszaki üzlete, SUBOTICA, Jelačićeva ul. 9. Allandó raktár elsőrendű gyártmányú kerékpárokból, kedvező fizetési feltételek. Egyedüli lerakat „PIRELLI“ olaszgumó gumikból Minden e szakmába vágó javításokat szakszerűen végez

„Pirelli“-autógummik
 képviselőlet a Bánát területére átvettük.
 Allandó nagy raktár az összes méretekben!
 Versenyképes árári árak Kitűnő új minőség
„VOLTA“ MŰSZAKI ES VILAMOSSÁGI R.-T., VEL.-BECKEREK

Havi részletre
 vásárolhat egy komplett hálót, ebédlőt és mindennemű butort. Megnagyobbított üzemünkben a legmodernebb butorokat elsőrendűen készítjük. Forduljon hozzánk bizalommal, mielőtt butort vásárol!
Szenti és Virág műbutorgyár
 Subotica, Sudarevićeva ul. 54—56. Tel. 383 5407

Használja ki az alkalmat,
 hogy még ezen a nyáron megszabaduljon reuma, skrofulózis és csonttuberkolotikus fájdalmaitól
 Jugoszlávia leggyógyhatásosabb iszapfürdőjében
Ruszanda-fürdőben Melenci (Bánát)
 6805

Csak jó könyvet vegyen!
Csak a jó könyv olcsó!
Csak jó könyvet szállítunk!
Bácsmegeyi Napló könyvosztálya

Tűzifa 1-a fűrészgyári kemény hulladék Dinár **26-** 100 kgr.-ként házhoz szállítva
 Kötözött puha hulladék 1 méter hosszban kemény hulladék I-a búkkhasáb, vegyes hasáb vagonvágatokban a legolcsóbb napi áron
J. Vujković i Drug
 Inkićeva 41 669 Telefon 669

„ALEXA“ nyakkendőgyárban

kaphatók csak a legdivatosabb, legszebb nyakkendő olcsó gyárban. Subotica, Korzó. — Fiókküzet: Novisad Jevrejska ulica 6 Fordítás 10 dinár

Trbovljel (Trifall)
portlandcement
és építési mész

saját égetésű mész
oltott mész
kátránypapír
elszigetelő, parafás
Alumester gipsz
kőpor
dunai homok

Sipos Sándor
SUBOTICA,
I., Sokolska 6. Telefon 868

Paszományt
butorra, függönyre, draperiára, rojtokat, zsinórokat bojtókat olcsón vállal
Nagy Lajos
paszománys, Jugovića 31. Meghívásra mintáimmal hához megyek

Fürdőszo berendezések
Fürdőkádak
zománcozva,
fürdőkályhák
modern kivitelben,
mosdók
fajanosból,
klozetek
fajanosból,
vízvezetékli és
kutató-csővek
az előrehaladott lényre való tekintettel jutányosan kiárusítatnak
Viszontelárusítóknak árendmény! Kérjen árajánlatot!
Kemény Gyula
műszaki cég
Subotica — Telefon 29

Óvakodjék ebben a hő-ségben a romlott tejtől!

Kérjen mindentűt elsőrendű kondenzált tejet — cukrozot-tat vagy cukrozatlan, a Svájci Tejszövetkezet gyártmányát!

Vezérképviselőt és lerakat:
"Oborot" Beograd, Cara Uroša 19
Telefon 31-89

Miként szabályozható a rendetlen székelés?

Rendkívül egyszerű és biztos módon. Száz ember közül kilencven szenved rendetlen székelésben és emésztésben, savtúltengésben felfúvódásban és hűfőgésben. De mindezek a bajok könnyen orvosolhatók, ha közvetlen az étkezés után egy kis kanál Magna-por-t veszünk be egy fél pohár vízben. A Magna-por semlegesíti a felesleges savakat, megakadályozza a táplálék feloldódását és a gázok képződését, meggyógyítja a gyomor gyulladást nyálkahártyáját és ezzel fájdalom nélkül megjavítja az emésztést. Vegyen még ma egy csomag Magna-por-t gyógyszerésznél, vegyen be belőle a csomaghoz mellékelt használati utasítás szerint és emésztése normális lesz.

Minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Csomagja használati utasítással együtt 4 dinár. Ha valahol még nem lenne kapható, rendelje meg postán a „LABORATORIJ ALGA SUŠAK“ Tvornička 91. címűtől. Leveléhez mellékeljen 10 dinárt 2 csomagra.

EAU DE BOTOT

az egyedüli száj-viz, amelyet a párisi orvosi akadémia elismert

Hygienikus fertőtlenítő

BOTOT-SZÁJVIZ

a száj legkiválóbb üdítőszere

Nyáron különösen kellemes!

Ára olcsóbb lett

Kérjen egyttal Botot - fogszappant és fogpépet!

Gyümölcs és főzelék befőzéséhez a jó háziasszony csak eredeti WECK-féle befőttesüveget használ
Kapható minden jobb üveg- és vaskereskedésben
Fólerakat: FRUCTUS - Ljubljana

Ha Ön még nem tudja, úgy vegye tudomásul, hogy **szeplő, pattanás, májfolt** ellen egyetlen biztos szer van, ez a 2593

Crème Agnes

FIGYELEM!
Az utazó-közönség figyelmét tisztelettel felhívom mos-épült, teljesen új kávéházamra és szállodámra, mely Starobeejezen a vasúti állomással szemben van. A Miló-féle „Hotel Vojvodina“ nevezetes arról, hogy tiszta, kényelmes és olcsó! Utazóknak kedvezmény! Reggeli, ebéd, vacsora és szoba csak 55 dinár. — A szálloda fürdőszobával és központi fűtéssel van ellátva. Pontos kiszolgálás. Beszélünk szerbül, magyarul és németül. — Az utazó-közönség szives támogatását kéri Miló Lajos, tulajdonos

LEGNAGYOBB KÁRPITOSÜZLET
Klubgarnitúrák, patent-fotelek, ottománok, berzserek és szalónok gyártása
Allandó nagy raktár
Dj. Stanković kárpitos
Beograd, Kralja Milana 77
Telefon 48-46 4481

AZ UJ 1928-AS MODELL

a legolcsóbb kocsik ebben a kategóriában, hathengeres motor, 2 1/4 liter ürtartalommal 25/45 P. S.

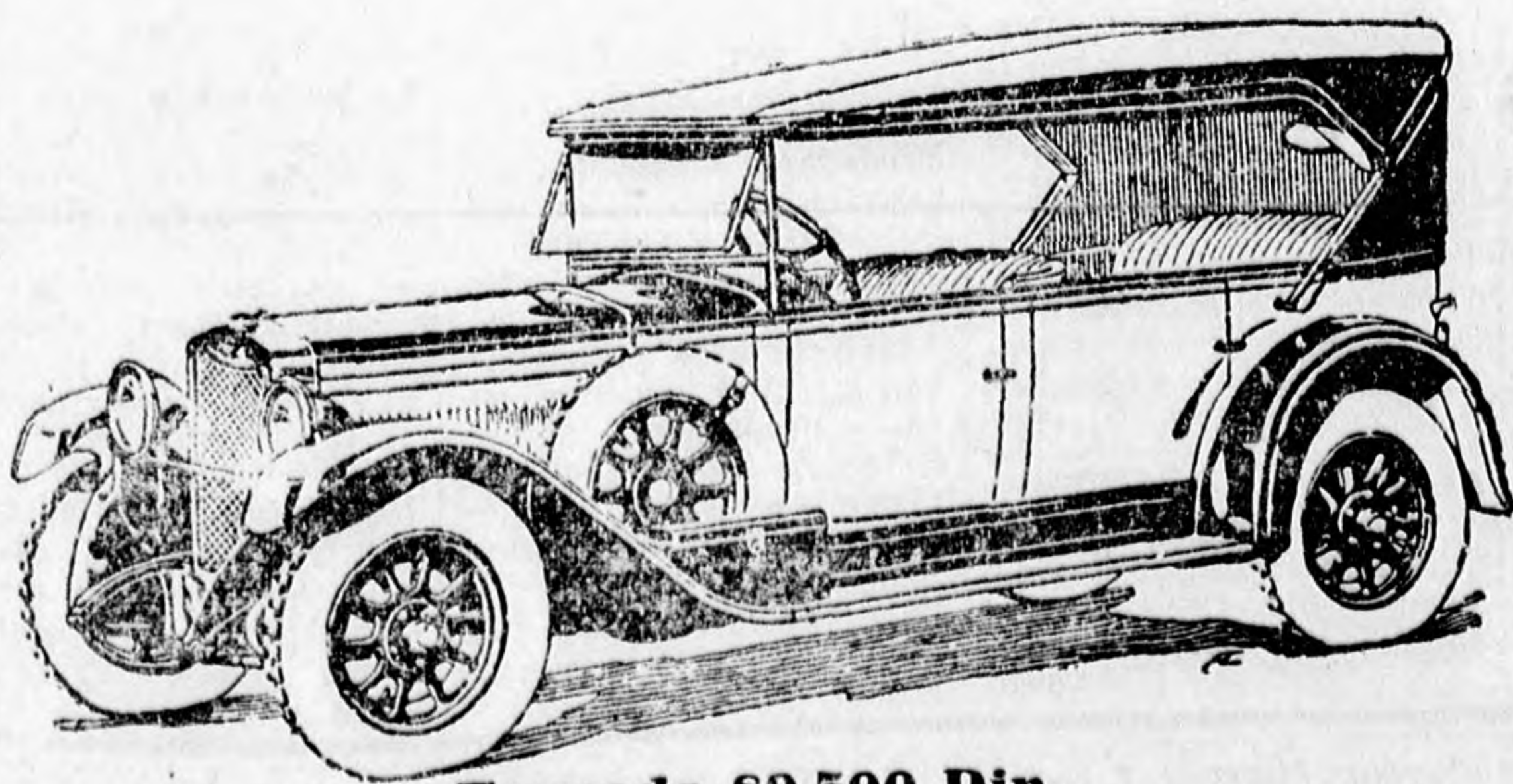
Hétszeresen csapágyazott főtengeley lökhárítóval, — benzin, olaj és levegőfilter

JUGOSLAVENSKO FIAT-AUTOMOBILNO PROMETNO D. D. BEOGRAD

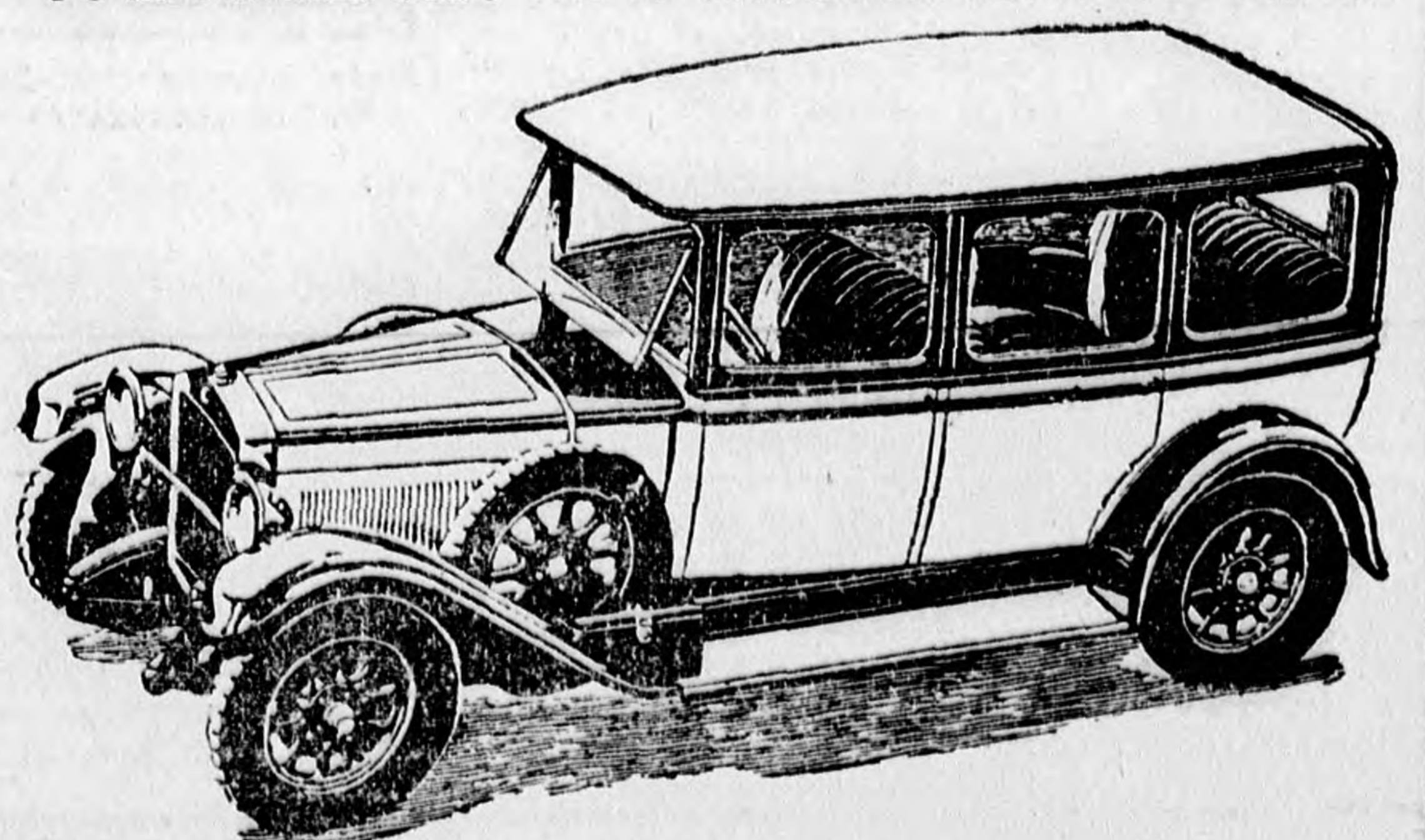
Autorizált elárusítóhelyek a Vajdaságban és Bácskában:

Subotica: AUTOMOBILIA, Skadarska ul. 7
Novisad: AUTOCAR, műszaki vállalat autók és gépek eladására, Trifkovićevo trg 5

Sombor: KARLO ZWIRSCHITZ, Pariška ulica 25
V.-Bečkerek: HANS RAUBINGER, Gundulićeva 25

Torpedo 89.500 Din.

Berlina 105.000 Din.

LIFKA KERT-MOZI

Szerdán és csütörtökön
Jókat romantikája filmen!

Zorro, a fekete lovak

Spanyol művészen lejártszódo népies történet az örök igazságról és szerelemről. — Főszereplő:
DOUGLAS FAIRBANKS Amerika népszerű akrobátája

Péntektől Suderman-premier!

A PLETYKA

(Ihr gute Ruf)

Notte Neumann, Hans Mierndoff fellépéssel

LEVELEZÉS

Regina. Türelmetlenül várják leveled érkezéséről Edtoma.

HÁZASSÁG

Középkorú jobb iparos, r. kat. vallású, kevés vagyonnal, oly középkorú hajadon ismeretséget keres, kinek hasonlóképen van némi vagyona. Csak teljes című levelet »Jobb iparos« jellegre kéri a kiadóba. 6910

Házasságot előkelő körökben diszkrétan közvetít Amor házasságközvetítő iroda, Temesvár (Románia), Kossuth Lajos u. 21. 6033

FOGLALKOZÁS

Palicson Nagy Sándor uriszabó a Vermes Béla vállában elvállal mindennemű, a szabázzsákmába vágó munkát. 6936

Idősebb kisasszonyt keresek 18 éves leányom mellé kézimunka tudással, aki a háztartásban is segít. Fényképes ajánlatokat a fizetés megjelöléssel kérék Solyom György, Vel. Beckerek. 6962

Gyakornok irodai munkára, lehetőleg szerb-horvát vagy német nyelvtudással július 15-ikére felvétetik. Ajánlatok »Gyáriüzem« jellegre a kiadóba küldendők. 6945

Jóllátó szakácsnő izr. családdal felvétetik. Cím meg tudható, Jakovljević és Keszler cégnél, Noviszad. 6946

Novelónót keresek szerb-német nyelvismerettel, megfelelő képességgel, elemibe járó három gyermekhez. Bizonyítványmásolatokkal és fényképpel ellátott ajánlatokat a fizetési igények megjelölésével Kardos hirdetővállalathoz Noviszad kérjük. 6947

Sziggyártósegédet keresek azonnali belépésre, Biró Kálmán, sziggyártó, Senta. 6950

Levelezőt és levelezőnőt keresünk. Ajánlatok a fizetési igény és nyelvismeret feltüntetésével Braća Hirschenhauser, Vel. Kikinda küldendők. 6951

Fülszobágyakornokot keres Herzog László, Subotica. 6944

Német kisasszony, 30 éven fölül, szolid, komoly, háztartásban és betegápolásban jártas, szorgalmas, betegesekkel kitűnően bántó tudó, varrásban is segít, német, szerb és magyar nyelvtudással, július tizenötödikére vagy augusztus elsőjére megfelelő állást keres. Megkereséseket a kiadóba kéri »Ernst« jellegre. 6953

Cserege és delikateszszakmában jártas segédet keresek vidékre, ki a körözötték elkészítésében jár-tas. Belépés július tizenötödikére. Ajánlatokat a kiadóba kérék, »Muraköz« jellegre. 6954

Elhelyező irodában keresek azonnali főpincért, szakácsnőt, éthordót, pincérlányt, kaszímót, süteményeslányt. Lang agentúra, Paje Kujundzića ul. 4. 6961

Fiatallal cukrászsegéd azonnali belépésre állást keres. Lukinich László, Konak (Banat). 6969

Kovácssegéd, fiatal, azonnal alkalmazást nyer Fábri János kovácsmesternél, Kupusina (Bačka). 6963

Idősebb vasesztergályosgéplakatossegédet felveszek állandóan. Cím a kiadóban. 6968

Főmolnár, 27 éves, kis családdal, szorgalmas szakember, nagyobb malomba alkalmazható is, elmegy, bármikor belépésre állást keres. Nagy sívó József, főmolnár, Padej (Banat). 6982

Szerb, esetleg német nyelvtudású gép és gyorsíró kisasszonyt gyakornokul felveszek helybeli részvénytársaság. Ajánlatokat fizetési igényekkel »Kezdő« jellegre a kiadóba. 6979

Vásári szabót nagy munkához felveszek. — Tóth András szabómester, Padej (Banat). 6983

Diákokat, javítóvizsgákra előkészít számtanból, francia és német nyelvből ugyalsó, mint felsőbb osztályokat felső kereskedelmi iskolai tanár. Cím Jugovića 8. 6973

Kiszolgálóleányt kezdő fizetéssel felveszünk. Jelentkezés délután 3-4-ig. — Braća Kunetz üvegüzlet. 6941

Bejárónő éves bizonyítványokkal ajánlkozik. Bővebbet Knézi-iroda, Báranykőz. 6943

Kifutóleány, 14-15 éves, azonnal felvétetik. Paje Kujundzića 126. 6937

Gyógyszerész 2 évi gyakorlati állást keres augusztus 15-től. Beszél németül, magyarul és szerbül. Ajánlatokat »Külföldi diploma« jellegre a kiadóhivatalba kérék. 6965

Állást változtatni óhajt 27 éves nőtlen tisztviselő könyvelő, szerb-horvát, magyar, olasz nyelvtudással, jelenleg nagy malomban felmondatlan állásban. — Ajánlatot »Existencia« jellegre kérék. 6790

Férfi, női és gyermekcipők, valamint szandálok nagy választékban; kézimunkavarrás, drukkolás olcsón, divatosan Budanovic Terézianál, Rudics uccai pavilon. Egyes himzslány felvétetik. 1483

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasnaponként és minden hóhavonként számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívogott jellegű levelet továbbítunk. Kérvebátóhirdetéseket válasszandó megjelöléssel.

K O C S I K

töltésépítéshez

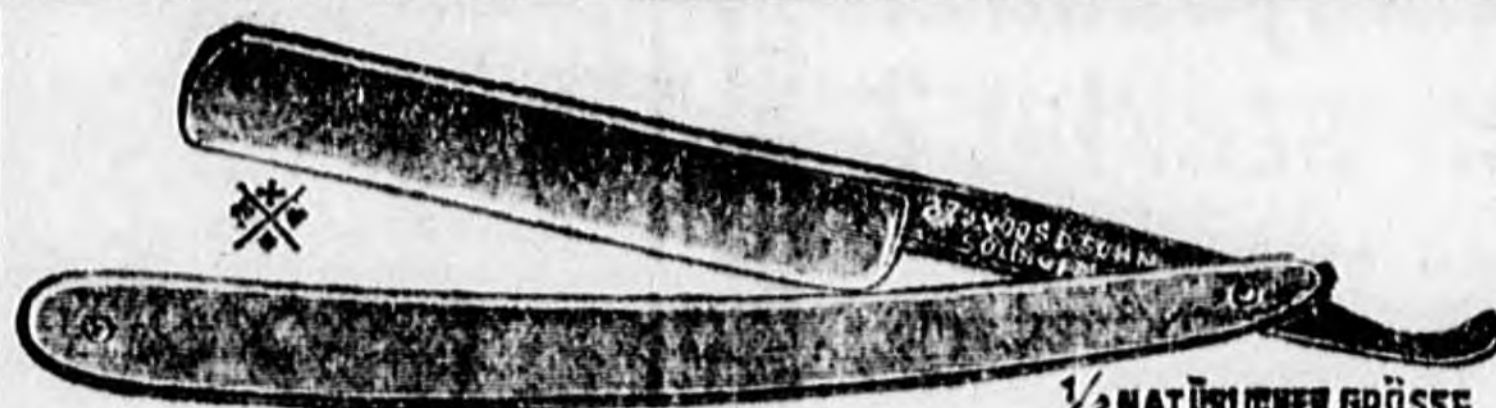
a gombosi szivattyu felül részre felvétetnek

A munka július hó 15-én kezdődik, alapár 11 dinár, bélyeglevonás nincs, csak betegséglelyző. Ugyanott

100 kubikosmunkás lóró-hányásra felvétetik

Jelentkezni lehet:

Hauer Józsefnél, Senta

Borotvák, ollók különleges »Četri keca« gyártmányok Molnár István műköszörűsnél kaphatók Subotica, B. Sudarevićeva 26

Permetezők Pálinkafőzőkazának Rézűstők Rézédények és Rézárak készítése és szakszertű javítása

Hován László rézművesnél Subotica, Zrinjski trg 24

Ford-és Fordsonhengerek furását olcsón vállalja FÖLDVÁRI BÉLA STARI-BEČEJ Alkatrészek állandó raktára

Fiatallal fodrászsegéd felvétetik. Szkala fodrász, Vilsonova ul. 30. 6927

Házvezetőnőnek idősebb hölgyhöz vagy urhoz elemenne több nyelvet beszélő, intelligens, gyakorlati bírónő. Ajánlatokat Schmolka hirdetőiroda, Noviszad továbbít. 6918

Megbízható nő, aki mosodában alkalmazásban volt, üzletvezetőnek kerestetik. Cím a kiadóban. 6911

Javitóvizsgákra megbízhatóan előkészít komoly jogász. Cím a kiadóban. 6908

Autógarage, javítóműhely, autó és kerékpárgumi vulkanizáló. Speciális alumínium hegesztés. Bata-garage és Takács vulkanizáló Zrinjski trg 24. Tanoncok felvétetnek. 4289

Felhívás!

Képviselőket és jutalékos utazókat keresek versenymentes cikkek eladására magas jutalékkal. Ajánlatok M. Marx, Odžaci címre küldendők. 6889

Keresünk szorgalmas képviselőket állami értékpapírok eladására, legnagyobb jutalékkal. Ajánlatok »Uj módszer« jellegre, Schmolka hirdetőirodába, Noviszad küldendők. 6705

VÉTEL-ELADÁS

Eladó jutányos áron 21-es dupla hengerek és 40 colos komplett kőjárt. Vízahányó gépész, Vrbica (Banat). 6966

Eladom elköltözés miatt cipőüzletem Srbobran legszébb helyén. Az üzlet kitűnően megy, fejlődésképes. Felvilágosítással szolgál a tulajdonos Milan Pridroški Srbobran Bačka. 6964

Mindennemű tűzifa vasgömböcsökben a legolcsóbb árban kapható. A. Schetterlein, Osijek Donjigrad. Préstolonaslednikova 31. 6938

Esztérgályos-műhely a piac közepében, mely 18 éve fennáll, teljes felszereléssel és üzleti berendezéssel, a városban és a környékben is jól bevezetve, szakembernek életegzsizenciát biztosít, haláleset miatt eladó. Özv. Oszwald Paula, Pančevo (Banat) Vilsonova ulica. 6955

Eladó 0.35 nagyságu sörös üveg minden mennyiségben. Cím »Dégé« Subotica. 6939

Eladó 12 HP, keveset használt kéthengeres szivógázmotor, amely benzine is használható. Junkerné, Srbobran (Bačka). 6538

Használt Ford- vagy más hűtőt megvételre keres cementárugyár, Palicsi ut. 6977

10 HP Ruston láncos magánjáró kazán minden elfogadható árért eladó, fele keresete is. Petrov Sándor, Senta. 6959

100 lánccal kitűnő minőségű föld nagy tanyával a városból 5 kmnyire egészenben vagy részben eladó. Bővebb értesítés Vadász Pál mérnöknel. 6971

Egy vagon ruha félig ingyen lesz eladva Földes Samu ruhaárházában (gyümölcs-piac) Rudic ulica. Férfi divatöltöny már 525 D Férfi tavaszi felöltők 675 D Fiuruhák már 375 D Gyermekruhák 175 D Gummi raglánok 225 D Nőifelöltők 455 D Leányfiu felöltők 325 D Férfi munkaruhák 145 D Munkaköpenyek 155 D Autóköpenyek 175 D Divatnadrágok 225 D Munkanadrágok 95 D Bőr kabátok 725 D Tessék meggyőződni, vidékre utárvétellel, meg nem felelés esetén pénzt visszadam. saját érdekében ügyeljen a cégre. 6682

Benz autóalváz, 20 HP motorral, sebességváltóval, differenciállal, 5000 dinárért eladó. Csizsár részöntőde. Miloš Obilićeva ul. 6930

VÁROSI MOZI

Ujdonság! Szerda — Csütörtök Ujdonság!

Sok fizetés, kevés munka
Vigjáték a kapitalizmusról, a munkáról a filatról az ifjú főnökkel — Főszereplők:
A ragyogó szépségű MARY BRIAN és CHARLES ROGERS

Péntek — Szombat — Vasárnap
A világ legjobb filmjének felújítása

VIRRADAT
Régi leszállított helyárák. A terem a legmodernebb hűtökészülékkel van hűtve. Hűvösebb mint a szabadban. Tiszta, por és szunyogmentes levegő

Eladó a város közepén jól berendezett fűszerüzlet. — Aleksander Gavanski ügyvéd, esődtömeggondnok, Kralja Petra park 7. 6958

Jégszekrényt ne vegyen addig, míg Ujvári Ferenc asztalosnál, Temerin, meg nem nézi. Prospektus ingyen. 6730

Préseket és hordókat, használt de kitűnő állapotban levőket, 10, 5 és 3 hektoliteres Reöckpréseket, szüretelőkádakat 50 és 100 hektos lagerhordókat és borszivattyut gummikkal keresek megvételre. Cím a kiadóban. 6869

Jégszekrényt, nagyobbat, kétajtósat, megvételre keresek. Kőrösi Géza, Rudic ul. Telefon 513. 6907

Félteherautó, Ford-gyártmányu kedvező árban eladó. Cím a noviszadi kiadóban. 6714

Központban több lakással, nagy udvarral V. kör, Devoljačka ulica 2 számú ház eladó. Érdeklődni a kiadóban. 6993

Használt ablakok, ajtókat, épületbontásból kikerült, kifogástalan állapotban, olcsón eladók. Sipos butorasztalos, Senčanski put 3. 6930

Ötven év óta fennálló korema, házzal együtt eladó Subotica, Poštanska ulica 7. 6554

Téglagyár, a Száva mellett, a vidék legjobb anyaga, kiterjedt nagy vevőkörrel, elsőrendű biztos ekszisziencia, családi okok miatt eladó. Polák Lajos, Nova Gradiška. 6784

Azonnal eladó Vršaçon a város központjában teljesen ujonnan berendezett ház 16 helyiséggel, mely alkalmas kávéháznak, becszálló vendéglőnek vagy szállodának. Minden üzletnek is megfelelő. Érdeklődni: Vršač, Stanoje Glavaša broj 37. 6881

Wolfner gépszijak minden méretben kaphatók Barzel vasüzlet, Subotica. 6797

Rugós könnyű stráfkocsi, teljesen új, olcsón eladó. — Riesz kovácsmester, VII. Miloš Obilić ul. 16. 6897

Használt gyalupadokat és asztalasszerszámokat veszek. Sipos butorasztalos, Senčanski put 3. Ugyanott tanulók felvétetnek. 6923

Mindennap friss Joghurt kapható Trišić Todor, tejszernakodában Strosmajerova 22. (halpiae). 6933

Apróhirdetések Szuboticán az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Manojlovićeva ulicán a Rádó-Reklam irodájában. Noviszadon, Szomborban, Szentán, Veliki Becskereken ottani fiókiadóhivatalainkban is eredeti áron feladhatók.

KÜLÖNFÉLE

Üzlethelyiség és egy szoba, konyha, kamra, azonnal átvehető, VI. Praška ulica 48. 6942

Négyoszobás, fürdőszobás lakás a vasut közepében augusztus 1-re kiadó. — Cím a kiadóban. 6976

Szoba-konyha kiadó. — Ugyanott két ágy fiatal embernek kiadó. Ivicsné, Vilsonova ul. 60, az ócska-piacnál. 6967

Egyoszobás lakás mellékkel július 15-ére kiadó. Érdeklődni Vilsonova ul. 44., cukrászdában. 6960

Üzlethelyiség a belterületen portállal, berendezéssel vagy anélkül olcsón kiadó. Megbizva »Eros« ügynőkség, gyümölcs-piac. 6981

Pénzt, időt, fáradságot takarít meg ha bármilyen ügyének elintézésével »Eros« általános ügynőkséget bizza meg. Levélben öt dinár válaszbólvev kérék. Ha peres ügye van ügyvédhez menjen, minden más ügyével keressen fel engem »Eros« ügynőkségnel, gyümölcs-piac. 6981

Beogradban magyar házaspár kosztosokat vállal. — Ugyanott kétágyas butorozott szoba kiadó. Skadar-ska ul. 37, I. em. 6976

Elveszett hétfőn este 11 órakor a Beograd-szálló előtti padon egy félecipő. — Becsületes megtaláló adja le illő jutalom ellenében Vilsonova ulica 23, jobbra. 6935

Alexa nyakkendőipar, 10 dinárért fordítja ki nyakkendőjét. Korzó. 6708

21 éve ismert Larucin kapszulák a legjobban beváltak mindennemű hurgcsőbántalmaknál, női fehérfolyásnál. Gyógyszertárakban és drogériákban dobozónként 25 dinár. Postai szétküldés. Blum gyógytár, Szubotica, fõpostával szemben. 5190

Tisza folyó és vasuti állomás mentén levő városban, nagy buzatermő vidéken 2½ vagon kapacitású, modern berendezésű malom hajtórövel együtt bérebeadó. — Cím a kiadóban. 5934

Szoba-konyhás lakás úresen kiadó. Ugyanott egy uccai és udvari butorozott szoba is kiadó. Hadzićeva ul. 4. 6801

Különbejáratu elegánsan butorozott szoba 15-ére kiadó. Cím: Cernovićeva ul. 3. 6771

Négyoszobás lakás előszobával, fürdőszobával és vízvezetékkel, minden mellékkel július 15-ére kiadó. Kumićićeva ul. 3. 6841